

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Sňatečnost a rozvodovost v ČR a význam manželství
v pojetí české veřejnosti**

Kateřina Hrabáková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kateřina Hrabáková

Podnikání a administrativa

Název práce

Sňatečnost a rozvodovost v ČR a význam manželství v pojetí české veřejnosti

Název anglicky

Marriage and divorce rates in the Czech Republic and the importance of marriage in the concept of Czech public

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je statistická analýza vývoje vybraných demografických ukazatelů – sňatečnosti a rozvodovosti v jednotlivých krajích České republiky na základě dat Českého statistického úřadu. Studentka provede porovnání vývoje mezi jednotlivými kraji a srovnání s průměrem celé České republiky. Dále bude provedeno vyhodnocení názorů české veřejnosti na řešenou problematiku, přičemž studentka bude vycházet z primárních dat získaných průzkumy realizovanými Centrem pro výzkumy veřejného mínění – výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR.

Metodika

K analýze sekundárních dat bude využito vybraných statistických metod analýzy časových řad. Pro popsání dynamiky změn budou vypočítány elementární charakteristiky a zároveň bude provedena grafická analýza a interpolace vybraných časových řad. Pro analýzu kvalitativních znaků získaných z průzkumů realizovaných Centrem pro výzkumy veřejného mínění budou využity vybrané metody analýzy kvalitativních znaků (relativní četnosti, kontingenční tabulky, testování závislosti kvalitativních znaků) a s ohledem na povahu získaných dat bude studentka případně hodnotit vývoj názorů české veřejnosti v čase.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Demografie, svatba, rozvod, hrubá míra sňatečnosti, hrubá míra rozvodovosti, časová řada, interpolace, extrapolace, kraj, Česká republika.

Doporučené zdroje informací

KÁBA, B., SVATOŠOVÁ, L.: Statistické nástroje ekonomického výzkumu. 1. vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Pízeň. 2012. 176 s. ISBN 978-80-7380-359-9.

KALIBOVÁ, K., PAVLÍK, Z., VODÁKOVÁ, A.: Demografie (nejen) pro demografy. 3. přepracované vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-012-4.

KLUFOVÁ, R., POLÁKOVÁ, Z.: Demografické metody a analýzy. 1. vydání. Praha : Walters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.

KOSCHIN, F.: Demografie poprvé. 2. přepracované vydání. Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0859-1.

PECÁKOVÁ, I.: Statistika v terénních průzkumech. Praha – Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-74-0.

SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., PRÁŠILOVÁ, M.: Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat. Praha, ČZU v Praze, 2004. ISBN 80-213-1189-4.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radka Procházková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2015

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 16. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Sňatečnost a rozvodovost v ČR a význam manželství v pojetí české veřejnosti" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radce Procházkové, PhD., vedoucí mé diplomové práce, za čas, ochotu, odborné vedení a cenné připomínky, které mi poskytla při zpracovávání této práce.

Sňatečnost a rozvodovost v ČR a význam manželství v pojetí české veřejnosti

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na analýzu vývoje demografických ukazatelů sňatečnosti a rozvodovosti v letech 2000 – 2014. Dále pak na analýzu kvalitativních znaků v souvislosti s řešenou problematikou.

V první polovině práce jsou vysvětleny teoretické pojmy a metodická část práce.

Druhá část práce je potom zaměřena na samotnou analýzu vybraných ukazatelů a na analýzu kvalitativních znaků. Z analýzy vyplývá, že sňatečnost i rozvodovost vykazují ve sledovaném období klesající trend vývoje. V případě sňatečnosti byl nejnižší počet sňatků uzavřen v ČR v roce 2013, nejvíce manželství bylo uzavřeno v roce 2000. Rozvodovost zaznamenala nejvyšší pokles v roce 2012, naopak nejvíce rozvodů bylo v roce 2004. Z kvalitativní analýzy vyplývá, že nejvíce se chtějí ženit a vdávat osoby svobodné. Nejvíce záporných odpovědí bylo evidováno u osob ovdovělých a rozvedených. Nejčastějším důvodem pro uzavření manželství je založení rodiny a děti.

Klíčová slova: demografie, svatba, rozvod, hrubá míra sňatečnosti, hrubá míra rozvodovosti, časová řada, interpolace, extrapolace, kraj, Česká republika

Marriage and the divorce rates in the Czech republic and the importance of marriage in the concept of Czech public

Summary

The thesis is focused on the analysis of the demographic indicators marriage and divorce rate in years 2000 – 2014. Then the analysis is focused on qualitative characteristics in connection with the problem.

The first half of the work explains the theoretical concepts and metodological part. The second part is then focused on the actual analysis of selected indicators and the analysis of the qualitative characteristics. The analysis shows that the nuptiality and divorce rate have declaining trend of development. In case of nuptiality the lowest values in Czech republic were recorded in 2013, most marriages were then concluded in 2000. The divorce rate recorded the highest decline in 2012, while the most marriages were divorced in 2004. Qualitative analysis shows that the persons who want to get married the most in the future are single persons. The most negative responses were recorded for persons widowed and divorced. The most common reason for marriage is starting a family and children.

Keywords: demography, marriage, divorce, crude marriage rate, crude divorce rate, time series, interpolation, extrapolation, region, Czech republic

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika práce.....	11
2.2.1 Výpočet vybraných demografických ukazatelů	12
2.2.2 Analýza časových řad	13
3. Teoretická východiska	18
3.1 Demografie.....	18
3.1.1 Předmět a kořeny demografie.....	18
3.1.2 Demografie a demografická statistika	19
3.4 Charakteristika vybraných demografických ukazatelů	24
3.4.1 Sňatečnost.....	24
3.4.2 Manželství	28
3.4.3 Rozvodovost.....	32
4. Vlastní zpracování	36
4.1 Statistická analýza sňatečnosti v ČR.....	36
4.2 Statistická analýza sňatečnosti v jednotlivých krajích ČR.....	40
4.2.1 Sňatečnost v hlavním městě Praha	40
4.2.2 Sňatečnost ve Středočeském kraji	41
4.2.3 Sňatečnost v Jihočeském kraji.....	42
4.2.4 Sňatečnost v Plzeňském kraji	43
4.2.5 Sňatečnost v Karlovarském kraji.....	44
4.2.6 Sňatečnost v Ústeckém kraji	45
4.2.7 Sňatečnost v Libereckém kraji	46
4.2.8 Sňatečnost v Královohradeckém kraji	48
4.2.9 Sňatečnost v Pardubickém kraji	49
4.2.10 Sňatečnost v kraji Vysočina	50
4.2.11 Sňatečnost v Jihomoravském kraji	51
4.2.12 Sňatečnost v Olomouckém kraji.....	52
4.2.13 Sňatečnost ve Zlínském kraji.....	53
4.2.14 Sňatečnost v Moravskoslezském kraji.....	54
4.2.15 Porovnání vývoje hrubé míry sňatečnosti v jednotlivých krajích ČR.....	55
4.3 Statistická analýza rozvodovosti v ČR.....	60
4.4 Statistická analýza rozvodovosti v jednotlivých krajích ČR.....	63
4.4.1 Rozvodovost v hlavním městě Praha	63
4.4.2 Rozvodovost ve Středočeském kraji	64

4.4.3 Rozvodovost v Jihočeském kraji	65
4.4.4 Rozvodovost v Plzeňském kraji	67
4.4.5 Rozvodovost v Karlovarském kraji	67
4.4.6 Rozvodovost v Ústeckém kraji	68
4.4.7 Rozvodovost v Libereckém kraji.....	69
4.4.8 Rozvodovost v Královéhradeckém kraji	70
4.4.9 Rozvodovost v Pardubickém kraji.....	71
4.4.10 Rozvodovost v kraji Vysočina.....	72
4.4.11 Rozvodovost v Jihomoravském kraji	73
4.4.12 Rozvodovost v Olomouckém kraji	74
4.4.13 Rozvodovost ve Zlínském kraji.....	75
4.4.14 Rozvodovost v Moravskoslezském kraji.....	76
4.4.15 Porovnání vývoje hrubé míry rozvodovosti v jednotlivých krajích ČR.....	77
4.5 Význam manželství v pojetí české veřejnosti	80
4.5.1 Analýza odpovědí respondentů na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?”	80
4.5.2 Analýza odpovědí respondentů na otázku “Proč chcete uzavřít sňatek?”	86
5. Zhodnocení a závěr	91
6. Seznam použitých zdrojů	94
7. Přílohy	95
Příloha č. 1: Sňatečnost	98
Příloha č. 2: Rozvodovost	108
Příloha č. 3: Význam manželství v pojetí české veřejnosti.....	118
Příloha č. 4: Výstupy program Statistica.....	121

1. Úvod

Demografie je společenská věda, pro niž je typické velké množství ukazatelů, které poskytují informace o demografickém vývoji obyvatelstva v různých krajích, městech, případně i zemích. Sňatečnost a rozvodovost jsou jen malou částí všech jevů, které demografie zkoumá.

Sledované období bylo v případě sňatečnosti nejvíce ovlivněno především počtem narozených dětí v 80. letech 20. století, kteří se v tomto období, díky neustálému zvyšování věku při prvním sňatku, dostávali do sňatkového věku. V případě rozvodovosti bylo sledované období nejvíce ovlivněno legislativní změnou, která se stala účinnou v roce 1999, a která výrazně ztížila proces rozvodu, převážně s nezletilými dětmi. Kdy manželství nemůže být rozvedeno, pokud by to bylo v rozporu se zájmy těchto dětí.

Manželství je jedním z nejdůležitějších vztahů, do něhož lidé obvykle vstupují s velkým očekáváním a nadějemi. V současné době je význam manželství ve společnosti oslaben. Velké množství lidí se již nebere z lásky, ale převážně z jiných ekonomických či sociálních důvodů. Ovšem pro některé osoby má manželství stále vysokou hodnotu a představuje pro ně určitý životní cíl. Manželství je významné nejen z pohledu úředního či církevního spojení dvou osob, ale převážně v jeho širším společenském dopadu, který je v různých obměnách univerzální ve většině lidských kultur.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce byla statistická analýza vývoje vybraných demografických ukazatelů – sňatečnosti a rozvodovosti v jednotlivých krajích České republiky. Analýza byla provedena na základě dat Českého statistického úřadu. Ukazatele sňatečnosti a rozvodovosti byly sledovány v rámci období 2000 – 2014. Bylo provedeno porovnání krajů a srovnání s průměrem České republiky. Dále bylo provedeno vyhodnocení názorů české veřejnosti na řešenou problematiku. Podkladová data pro tuto analýzu byla získána z primárních dat získaných průzkumy, které byly realizovány Centrem pro výzkumy veřejného mínění – výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR.

2.2 Metodika práce

K analýze sekundárních data bylo využito vybraných statistických metod analýzy časových řad. Dynamika změn byla popsána elementárními charakteristikami a byla provedena i grafická analýza a interpolace časových řad. Kvalitativní znaky, získané z průzkumů realizovaných Centrem pro výzkumy veřejného mínění b, byly analyzovány pomocí vybraných metod analýzy kvalitativních znaků (relativní četnosti, kontingenční tabulky, testování závislosti kvalitativních znaků) a dále byly vývoj těchto kvalitativních znaků hodnocen v čase.

Veškerá potřebná data byla získána z ročenek Českého statistického úřadu a z oficiálních webových stránek Českého statistického úřadu a z Centra pro výzkum veřejného mínění – výzkumného oddělení Sociologického ústavu AV ČR. Práce byla vypracována za použití program pro úpravu textu Microsoft Office Word 2010. Tabulky v této práci byly zpracovány v program Microsoft Office Excel 2010. Grafická část, extrapolace vybraných ukazatelů a analýza kvalitativních znaků byla provedena v programu Statistica Cz 2013.

2.2.1 Výpočet vybraných demografických ukazatelů

Základem většiny demografických ukazatelů (hrubá míra porodnosti, úmrtnosti, sňatečnosti, apod.) je střední stav obyvatelstva. Tato hodnota je dána počtem obyvatel určitého území k okamžiku, který je prostředkem daného časového úseku. V České republice je za střední stav obyvatelstva daného území za kalendářní rok brán počet obyvatel určitého území o půlnoci z 30. června na 1. července sledovaného roku.

V případě kalendářního pololetí či čtvrtletí je za střední stav považován chronologický průměr počátečních, popřípadě koncových měsíčních stavů sledovaného období.

Střední a koncový stav obyvatelstva České republiky, členěný dle krajů, okresů a měst, publikuje Český statistický úřad. (Langhamrová, 2007)

Hrubá míra sňatečnosti je demografický ukazatel, který vyjadřuje poměr sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu v ročním časovém úseku.

$$HMsn_t = \frac{sn_t}{\bar{S}_t} \times 1000 \text{ ‰} \quad [2.1]$$

Kde: HMsn_t... hrubá míra sňatečnosti v čase t
sn_t... počet sňatků v čase t
 $\bar{S}_t$ ... střední stav obyvatelstva času t

Hrubá míra rozvodovosti, další z vybraných demografických ukazatelů, který je vztažen ke střednímu stavu obyvatelstva. Je vyjádřen v promilích a je definován jako poměr rozvodů na 1 000 obyvatel středního stavu.

$$HMro_t = \frac{ro_t}{\bar{S}_t} \times 1000 \text{ ‰} \quad [2.2]$$

Kde: HMro_t... hrubá míra rozvodovosti v čase t
ro_t... počet rozvodů v čase t
 $\bar{S}_t$ ... střední stav obyvatelstva času t

(Kalibová, 2002)

2.2.2 Analýza časových řad

Základní pojmy

Jednou z klíčových statistických úloh je zkoumání změn jevů v čase.

Dle Svatošové (2008) je “základním prostředkem analýzy dynamiky hromadných jevů časová řada”. Časová řada je rozuměna jako posloupnost jak věcně, tak i prostorově srovnatelných dat, jež jsou setříděna s ohledem na čas, a to ve směru minulost – přítomnost. Tyto data lze nalézt v nejrůznějších oblastech života. (Hindls, 2007)

Hindls (2007) říká, že “s těmito daty už po dlouhou dobu pracuje fyzika, biologie, seismologie, a s určitým napětím sledujeme záznam svého EKG, protože ani ten není ničím jiný než časovou řadou”.

Pro veličiny, na které má vliv mnoho těžko podchytitelných faktorů jsou modely časových řad velmi vhodné. V těchto případech lze předpokládat, že společné působení těchto faktorů vyvolá změny v úrovni ztvárnění veličiny v jednotlivých časových etapách a velikost veličiny lze vyložit jako funkci času. (Svatošová, 2004)

Analýzou (popřípadě i prognózou) časových řad je soubor metod, které slouží k popisu těchto časových řad a k předvídání jejich budoucího chování. (Hindls, 2007)

Časové řady lze klasifikovat z různých hledisek. V závislosti na charakteru ukazatele je lze dělit na časové řady okamžikové, které jsou reprezentovány hodnotami zaregistrovanými k určitému okamžiku nebo datu. Následně pak časové řady intervalové, které naopak od časových řad okamžikových vyjadřují hodnoty za určitý časový interval. Hindls (2007) říká, že “abychom zajistili srovnatelnost, často přepočítáváme všechna období na jednotkový časový interval, tato operace se nazývá očišťování časových řad od důsledků kalendářních variací”. Dalším členěním je pak, členění dle délky sledovaného období. Rozlišují se tedy časové řady krátkodobé (kratší než 1 rok) a dlouhodobé (nejméně roční). Časové řady původních hodnot pracují s řadami neupravených hodnot ukazatelů a časové řady odvozených charakteristik jsou časové řady, které obsahují napočtené původní hodnoty (součet, průměr, atd.). (Svatošová, 2008)

Elementární charakteristiky časových řad

Dynamika časových řad (rychlost změn hodnot ukazatele) je zkoumána různými statistickými charakteristikami. Jsou rozdělovány na charakteristiky absolutní a relativní. Relativní charakteristiky, popisují růst nebo pokles. Výpočet relativní charakteristiky koeficient růstu má význam jen tehdy, jedná-li se o časovou řadu, která vykazuje monotónní vývoj (hodnoty stále rostou nebo stále klesají). Jedná se o bezrozměrné veličiny, jež vykazují relativní postupnou rychlost změn hodnot v rámci časové řady. Pokud bude koeficient růstu vyjádřen v procentech, jedná se o tempo růstu. (Svatošová, 2004)

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad t = 2, 3, \dots, n. \quad [2.3]$$

Kde: k_t ... koeficient růstu
 y_t ... hodnota t členu časové řady
 dy_{t-1} ... 1. diference bezprostředně předcházející dy_t

Průměrný koeficient růstu lze definovat za celou časovou řadu jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů k_t .

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \times \frac{y_3}{y_2} \times \dots \times \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \quad [2.4]$$

Průměrný koeficient růstu je závislý na periferních (krajních) hodnotách časové řady, a proto je možné získat stejný průměrný koeficient růstu pro odlišné časové řady, které jsou shodné jen ve svých krajních hodnotách. Proto je velmi nutné nejprve prostudovat a analyzovat danou časovou řadu a v případě nutnosti ji rozčlenit na několik částí, jež mají relativně monotónní vývoj a pracovat s těmito segmenty odděleně. (Hindls, 2007) (Svatošová, 2004)

Úroveň ukazatelů časových řad je obvykle zkoumána pomocí průměru. Typ časové řady je hlavním kritériem výběru výpočtu tohoto ukazatele. V případě intervalové časové řady se průměr určuje jako klasický aritmetický průměr, záleží ovšem také na délce jednotlivých intervalů. Jsou-li intervaly stejně dlouhé, počítá se prostý aritmetický průměr.

V případě nestejně dlouhých intervalech je volen vážený aritmetický průměr. (Svatošová, 2008)

Absolutní srovnání hodnot časové řady poskytují absolutní charakteristiky, mezi něž patří první a druhé absolutní diference. Nejčastěji používané jsou první diference (absolutní přírůstky), jež lze definovat jako rozdíly sousedních pozorování.

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, n. \quad [2.5]$$

Kde:
 $dy_t \dots$ 1. diference
 $y_t \dots$ hodnota t členu časové řady
 $y_{t-1} \dots$ hodnota bezprostředně předcházející t členu

Tyto první absolutní diference popisují absolutní přírůstek nebo úbytek sledovaného ukazatele v rozhodném období proti období, které mu bezprostředně předcházelo. Prvních absolutních diferencí je dohromady $n-1$. (Svatošová, 2008)

Druhou absolutní diferenci lze nabýt jako rozdíl dvou vedlejších absolutních přírůstků (prvních diferencí).

$$d^{(2)}y_t = dy_t - dy_{t-1} = y_t - 2y_{t-1} + y_{t-2} \quad t = 3, \dots, n. \quad [2.6]$$

Kde:
 $d^{(2)}y_t \dots$ 2. diference
 $dy_t \dots$ 1. diference určitá
 $dy_{t-1} \dots$ 1. diference bezprostředně předcházející dy_t

Druhé absolutní diference popisují absolutní zrychlení nebo zpomalení vývoje ve sledované časové řadě. Zároveň podávají informaci o kolik byl tento přírůstek větší, respektive úbytek větší než předcházející. Druhých diferencí je dohromady $n - 2$.

Obdobně lze získat i absolutní diference vyšších řádů (třetího, čtvrtého, atd.). Ve výsledku se jejich řady vždy zkracují o jeden člen ($n - 3$, $n - 4$, atd.). (Svatošová, 2004)

2.2.3 Kontingenční tabulky

Testování nezávislosti znaků

Vztah dvou a více kvalitativních znaků, z nichž alespoň jeden je znakem možným, se nazývá kontingence. (Svatošová, 2008)

Závislost mezi kvalitativními statistickými znaky je většinou zkoumána na základě údajů, pořízených výběrovým způsobem. Je důležité zjistit, jestli se jedná o znaky závislé, a jestli je tedy možné získané výsledky aplikovat na základní soubor. Jestli jsou znaky závislé lze zjistit testováním, při kterém je zjišťováno, je-li mezi těmito kvalitativními znaky statisticky přesvědčivá závislost. Pro výpočet je využíváno χ^2 testu.

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}} \quad [2.7]$$

Kde: n_{oj} ... teoretické četnosti (odhadnuty)
 n_{ij} ... skutečné četnosti

Při výpočtu se vychází z nulové hypotézy, jež předpokládá nezávislost kvalitativních znaků. (Svatošová, 2004; Svatošová, 2008)

Hodnota testového kritéria je následně porovnána s kritickou hodnotou $\chi^2 \alpha (k-1)(m-1)$, kde k je počet obměn prvního znaku a m je počet obměn druhého znaku. V případě, že je $\chi^2 > \chi^2 \alpha (k-1)(m-1)$, nulová hypotéza je zamítnuta. (Svatošová, 2008)

Teoretické četnosti jsou vyjádřeny jako součin příslušných okrajových marginálních četností dělený celkovým rozsahem souboru:

$$n_{oj} = \frac{n_{i \bullet} \cdot n_{\bullet j}}{n} \quad [2.8]$$

Test nezávislosti χ^2 není možné realizovat, dokud nejsou ověřeny podmínky jeho použitelnosti. Kdy podíl teoretických četností, které jsou menší než 5 nesmí přesáhnout 20 % a ani jedna z teoretických četností nesmí být menší než 1. Pokud tyto podmínky nejsou splněny, nelze tento test použít. Jeho použití je možné až po spojení “slabých skupin”, kdy jsou sloučeny buď řádky nebo sloupce, a to tak, aby sloučení bylo správné a logické. Tento postup je opakován, až do té doby, než jsou všechna kritéria splněna. (Svatošová, 2008; Svatošová, 2004)

Postup testování nezávislosti

- 1) Volba hladiny významnosti α (většinou $\alpha = 0,05$ nebo $0,01$)
- 2) Výpočet teoretických četností (určení použitelnosti testu χ^2)
- 3) Výpočet testovacího kritéria
- 4) Vyhledání kritické hodnoty χ^2_{α} pro počet stupňů volnosti $[(k-1)(m-1)]$
- 5) Porovnání χ^2 s χ^2_{α} . Pokud je χ^2 větší než tabulková hodnota χ^2_{α} existuje mezi kvalitativními znaky významný vztah.

(Svatošová, 2004)

Určení síly závislosti

Sílu závislosti kvalitativních znaků lze určit pomocí dvou koeficientů kontingence, a to buď pomocí Pearsonova koeficientu kontingence nebo Cramérova koeficientu kontingence.

Pearsonův koeficient kontingence:

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}} \quad [2.9]$$

Tento koeficient nenabývá hodnoty 1. Je proto nezbytné jej normalizovat pomocí hodnoty $C_{\max}$ (v příslušných tabulkách). Koeficient po této úpravě již nabývá hodnot z intervalu 0;1, kdy 0 je označována nezávislost a 1 pak absolutní závislost znaků.

Normalizovaný koeficient:

$$C_n = \frac{C}{C_{\max}} \quad [2.10]$$

(Svatošová, 2008)

3. Teoretická východiska

3.1 Demografie

3.1.1 Předmět a kořeny demografie

Dle Roubíčka (1997) je demografie společenská věda, “*jejímž předmětem jsou tzv. demografické jevy a procesy, resp. zákonitosti, jimiž se tyto jevy a procesy řídí*”.

Demografie je vědní disciplína, která má své kořeny, stejně jako disciplíny ze kterých čerpá (ekonomie a statistika), v 17. století. Jméno získala však až v polovině století minulého, kdy ji poprvé jako demografii označil Francouz Achille Guillard. (Roubíček, 1997)

Až do konce 2. světové války se tato vědní disciplína označovala jako populacionistika či populační věda. (Knausová, 2008, a)

Z hlediska etymologie, pochází dnes již běžně užívaný název demografie ze dvou řeckých slov. “Démós”, předkládáno ve významu “lid” a “grafein”, “psátí”. (Roubíček, 1997)

Předmětem demografie jsou lidské populace, které jsou však zároveň předmětem i dalších vědních oborů. Demografie se však odlišuje zcela jinak formulovaném předmětu zájmu studia. Z tohoto důvodu má demografie velmi důvěrný vztah k dalším vědním oborům jako je sociologie, antropologie, psychologie, etnografie, geografie (ať už ekonomická nebo politická), ekonomie, matematika a další. (Šotkovský, 1996)

Šotkovský (1996) také říká, že “*předmětem demografie je demografická neboli populační reprodukce, kterou chápeme jako neustálou obnovu populace, v důsledku probíhajících procesů rození a umírání*”.

Za zakladatele tohoto vědního oboru je považován John Graunt (1620-1674), který při studiu úmrtnosti v Londýně objevil důležité zákonitosti, které jsou platné pro celé soubory. Své poznatky zveřejnil v publikaci “*Natural and Political Observation, made upon the Bills of Mortality*”, která vyšla v roce 1662. (Kalibová, 2002)

Thomas Robert Malthus (1766-1834) byl jedním z těch autorů, kteří se stavěli nepříznivě k početnímu růstu obyvatelstva. Vyjádřil vztah mezi početním růstem obyvatelstva a růstem prostředků obživy. Předpokládal, že populace narůstá geometrickou řadou, zatímco prostředky obživy rostou lineárně, což směřuje k bídě a válkám, které znovu

počet obyvatelstva redukuje. Tvrdil, že sociální bída a nezaměstnanost jsou důsledkem příliš rychlého rozmnožování populace. (*Koschin, 2005*)

Další významnou osobností demografie byl Adolf Lambert Quetelet (1796-1874), který díky zpřesnění statistického zjišťování dat, vytvořil zásady moderního sčítání lidu, které byly poprvé uplatněny při Belgickém sčítání lidu v roce 1846. Zároveň založil v roce 1853 původně Mezinárodní statistický kongres, nyní Mezinárodní statistický ústav, který má od roku 1911 sídlo v Nizozemském Haagu. (*Kalibová, 2002*)

V českých zemích se práce s demografickou tematikou objevují od poloviny 18. století. Avšak významným milníkem rozvoje a ustavení demografie jako vědy v českých zemích bylo v roce 1897 zřízení Ústavu pro antropologii a demografii na filozofické fakultě české Karlo-Ferdinandovy Univerzity (dnešní Univerzita Karlova). Zakladatelem tohoto ústavu byl eminentní český antropolog Jindřich Matiegka (1862-1943). Ovšem za zakladatele české demografie je považován Antonín Boháč (1882-1950), který byl vedoucím odboru pro populační statistiku na Státním úřadě statistickém (založen 1918). Přednášel demografii na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a byl strůjcem a organizátorem prvního a druhého československého sčítání lidu. Další významnou osobností české demografie byl Boháčův kolega a spolupracovník a později i předseda statistického úřadu František Fajfr (1892-1969), jež se podílel na poválečném sčítání lidu. V roce 1964 se zasloužil o založení Československé demografické společnosti při Československé akademii věd (nyní Česká demografická společnost). (*Koschin, 2005*)

3.1.2 Demografie a demografická statistika

Demografie se zabývá studiem reprodukce lidských populací. Reprodukce je chápána jako neustálá obnova lidských populací v dopadu procesu rození a vymírání. Tato přirozená obměna lidstva je označována jako přirozená měna či přirozený pohyb obyvatelstva. (*Kalibová, 2002*)

Termín populace se běžně používá ve dvojím významu. Populací je prvně rozuměna jako obyvatelstvo jednoho území (např. populace Prahy) a zadruhé jako skupinu osob, v jejímž rámci dochází k reprodukci. Pro účely demografie lépe odpovídá druhá definice tohoto termínu, čemuž napovídá i dovětek “v jejímž rámci dochází k reprodukci”. Jelikož je však populace podle druhé definice jen těžko identifikovatelná, lze při vhodné volbě území považovat populaci vymezenou dle první definice (obyvatelstvo určitého území) i za

populace dle druhé definice. Pro populace, na základě první definice je však používám přesnější termín – obyvatelstvo. (Koschin, 2005)

Výzkumný demografický postup se skládá ze tří částí. Poznávání demografických událostí, zpracování informačních zdrojů a zhodnocení. Průběh demografických událostí je sledován v časových souvislostech. Zpracování těchto jevů (událostí) je časově i technicky velmi náročné. Empirický obor demografii lze hodnotit ve dvou rovinách. Jako elementární obor, který poznává pravidla vývoje demografických systémů, tedy zkoumá především výsledky těchto procesů, nebo jako komplexní obor, který do objektu svého studia zahrnuje jak výsledný proces, tak i podmínky, za kterých k tomuto jevu došlo, či důsledky, které jsou jím způsobeny. (Šotkovský, 1996)

Demografie se nachází na rozhraní přírodovědných a společenských oborů. Dle různých kritérií jsou rozlišovány základní demografické disciplíny demografická analýza, demografická metodologie, teoretická demografie, historická demografie, paleodemografie a regionální demografie.

Demografická analýza se zabývá rozborem jednotlivých složek demografické reprodukce. Kalibová (2002) také říká “*demografická analýza studuje demografické události jako hromadné jevy s cílem vymezit jejich charakteristické znaky a zkoumat jejich proměnlivost v průběhu času nebo na určitém území*”. Demografická metodologie začleňuje demografickou statistiku, matematickou demografii apod., teoretická demografie zobecňuje pravidelnosti demografického vývoje, zatímco historická demografie a paleodemografie, jež její součástí, vyhledává a využívá vhodné historické prameny a ověřuje populační teorie. Regionální demografie zkoumá procesy z pohledu regionálních podobností či rozdílů. (Kalibová, 2002)

Předmětem demografie jsou demografické jevy a procesy, jimiž se tyto zákonitosti řídí, a které mají na tyto procesy přímý vliv. Jsou to hromadné biosociální jevy, které charakterizují reprodukci obyvatelstva. Cílem tohoto zkoumání je podat nejen popis dané obecné reprodukce obyvatelstva, ale zahrnout i obecné vztahy a zákonitosti demografických jevů, procesů i demografického chování v jejich souvislosti. (Roubíček, 1997)

Demografické jevy neprobíhají izolovaně od ostatních procesů. Demografii lze proto vymezit dvojitým způsobem. Jako vědní obor, který zkoumá zákonitosti a obecné pravidelnosti demografické reprodukce (biologická podstata, ekonomické a sociální

prostředí) nebo jako obor, který začleňuje nejen proces demografické reprodukce, ale i jeho důsledky. (Kalibová 2002)

Demografie studuje tyto jevy hromadně. Upravuje je do procesů, které následně analyzuje. Demografická analýza se zabývá průzkumem částí dílčích procesů, kdežto demografická syntéza pozoruje reprodukci celých populací. (Kalibová, 2009)

Vymezení předmětu demografie (reprodukce populace) je velmi omezené, a proto se demografie snaží začlenit do rámce svého zájmu i další vědní oblasti, které s hlavním předmětem velmi úzce souvisí. Zahrnuje tedy do své sféry i vztahy, které reprodukci ovlivňují (sňatky a rozvody). Populace spolu s reprodukcí a vztahy, které ji ovlivňují se nazývá demografický systém. Pokud jsou do tohoto systému zahrnuty ještě podmínky, za kterých k reprodukci dochází, získáme demo-sociální systém. (Koschin, 2005)

Dle Koschina (2005) je tedy demografie věda, *“která se zabývá studiem demo-sociálních systémů”*.

Jako zdroje konkrétních údajů pro demografii jsou používány statistiky obyvatelstva, často je také označována jako demografická statistika. Je v podstatě praktickou činností, která směřuje k profesionálnímu získávání dat, která jsou potřebná pro demografickou analýzu a prognózu. (Roubíček, 1997)

Demografická statistika, jež poskytuje číselné údaje o obyvatelstvu, je základní metodou demografie. Elementárně se rozděluje na demografickou statistiku, jejímž předmětem je hodnocení počtu obyvatelstva, strukturu a rozmístění, a na demografickou dynamiku, jež rozebírá (analyzuje) měnu obyvatelstva jak přirozenou (porody, úmrtí), tak zároveň měnu mechanickou (migrace) i sociální (sňatky a rozvody). (Knausová, 2008)

Podle Kalibové (2002) jsou za prameny demografických dat *“považovány v podstatě všechny prameny klasické demografické statistiky i výsledky speciálních šetření. Hlavními prameny demografických dat jsou sčítání lidu, výběrová šetření, registry obyvatelstva, atd”*.

Demografické údaje lze rozdělit do dvou kategorií. Jednak informují o stavu, jednak o pohybu. Stavem je myšlena velikost populace a její struktura. Pohybem jsou pak myšleny pro demografii zajímavé události, které nastanou během určitého časového intervalu. Jiným názvem pro pohyb je měna. Pohybem se rozumí události, které přímo souvisí s reprodukcí obyvatelstva. Pro vyjádření procesů rození a vymírání a v širším pohledu i sňatečnosti, rozvodovosti, potratovosti a migrace, se v demografii používá termín přirozená měna. Pro

evidence těchto jevů slouží evidence přirozené měny.
(Kalibová, 2002)

Počátek evidence těchto jevů představují církevní matriky (16. století). Z počátku byly zaznamenávány pouze křty, pohřby a sňatky, následně i narození a úmrtí. Až do 19. století byla evidence přirozené měny zcela v rukách církevních matrik. Spolu s povolením civilních sňatků bylo však nutné zavést i civilní matriky. (Koschin, 2005)

V roce 1950 byl zaveden jednotný systém státních matrik, jejichž vedením byly pověřeny matriční úřady vybraných obcí. Údaje přirozené měny jsou v českých zemích publikovány od poloviny 19. století v pramenných dílech státní statistiky v oddíle *Pohyb obyvatelstva*. Česká evidence přirozené měny je v mezinárodním ohledu považována za spolehlivou a úplnou. (Kalibová, 2002)

Údaje o stavu obyvatelstva se zjišťují soupisem obyvatelstva nebo sčítáním lidu. V základu se jedná o totéž, v obou případech se zjišťuje, kolik na daném území žije osob a jaké mají znaky. Podstatný rozdíl je však v kvalitě provádění. Při soupisu obyvatelstva se zjišťuje pouze několik základních údajů jako věk, pohlaví a povolání. Kdežto sčítání lidu je velmi rozsáhlá akce, při které se zjišťuje velmi mnoho charakteristik. (Koschin, 2005)

Sčítání lidu (populační census) je rozsáhlá, souborná, statistická akce. Její součástí je sběr, uspořádání, zhodnocení, analýzy a publikování získaných poznatků z oblasti demografie, ekonomie a sociologie. Populační census bývá obvykle povinný, což obyvatelům ze zákona ukládá odpovídat na kladené otázky. (Kalibová, 2002)

Je to akce velice organizačně náročná. Dle Koschiny (2005) *“je třeba vyškolit celou armádu úředníků a pomocníků, vytvořit dotazníky, zajistit zpracování a provést celou řadu dalších úkonů a opatření. Proto se sčítání lidu provádí jen občas, zpravidla jednou za deset let”*.

První sčítání lidu na území českých zemí se uskutečnilo v roce 1754, za vlády Marie Terezie. Sčítání lidu, které by vyhovovalo moderním požadavkům, však bylo provedeno až v roce 1869, kdy bylo v Rakousku sčítání lidu ustaveno říšským zákonem.

První československé sčítání lidu bylo provedeno v roce 1921, kdy se take poprvé objevila otázka národnosti. Po 2. světové válce nebylo provedeno sčítání lidu, ale pouze soupis obyvatelstva. V roce 1961 poprvé proběhlo sčítání lidu pod označením sčítání lidu, domů a bytů, tak jak ho známe dnes. (Kalibová, 2002)

Sčítání lidu probíhalo již ve starém Egyptě (3 000 let př. n. l), a to za účelem sestavení armády. Staří Římané prováděli soupisy obyvatelstva zvané censy (proto se dnešní sčítání nazývají jako *census*), a to za účelem rozdělení obyvatel pro daňové účely. V roce 1890 byla poprvé pro tyto účely použita výpočetní technika – děroštitkové stroje, které umožnily třídění vyšších stupňů. Manuálně lze totiž třídit jen do druhého stupně. V roce 1970 byla take výpočetní technika poprvé využita i pro zpracování zaskaných dat. (*Koschin 2005*)

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 1980 přineslo několik změn. Byla inovována technika zpracování dat a také došlo k obměně základní dokumentace. Nově dokumentace zahrnovala domovní list, sčítací arch a sčítací list. Při sčítání v roce 1991 bylo obnoveno zjišťování náboženského vyznání a místa narození. (*Kalibová, 2009*)

V roce 2001 bylo sčítání lidu, domů a bytů poprvé provedeno podle zvláštního zákona (zákon 158/1999 Sb. O sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001). Při tomto sčítání bylo take poprvé využito optické snímání sčítacích tiskopisů.

Zatím poslední sčítání lidu, domů a bytů proběhlo o půlnoci z 25. na 26. března 2011. Toto sčítání přineslo celou řadu novinek. S ohledem na legislativní vývoj byl nově do formuláře zahrnut dotaz na registrované partnerství. Dále bylo upuštěno od zjišťování vybavenosti domácností. Statisticky významná byla pouze otázka na vybavenost domácností počítačem a internetovým připojením. Největší novinkou byla potom možnost vyplnění a odevzdání sčítacího formuláře elektronicky či prostřednictvím datové schránky. Terénní práce potom byly prováděny prostřednictvím pracovníků České pošty s. p.. (*ČSÚ, Informace o sčítání, 2015*)

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo prováděno na základě zákona. *Účast obyvatel na sčítání v roce 2011 byla dána zákonem č. 296/2009 Sb. o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 a týkala se všech osob, které se v rozhodný okamžik, tj. o půlnoci z pátku 25. března na sobotu 26. března 2011, nacházely na území České republiky.* Způsob zpracování dat a jejich forma, specifikace témat a jejich rozdělení a další technické informace pak byly upraveny příslušnými nařízeními Evropské unie. Jak již z textu vyplývá, je každé sčítání lidu, domů a bytů upraveno vlastním zákonem.

(*ČSÚ, Právní předpisy, 2015*).

3.4 Charakteristika vybraných demografických ukazatelů

3.4.1 Sňatečnost

Kalibová (2009) říká: *“sňatečnost je uzavírání sňatků, resp. zakládání manželství na základě zákonem daných podmínek, sledované jako hromadný demografický jev.”* Demografický jev sňatečnost (nuptialita) nebo-li uzavírání sňatků či zakládání manželství je rozuměn jako demografická událost opakovatelného charakteru, která, na rozdíl od přirozených demografických událostí (narození a úmrtí), nemusí nastat u všech členů populace. (Kalibová, 2009)

Dle manželského zákonodárství či manželského zvykového práva dochází k uzavření manželství prostřednictvím sňatku, což je formální obřad či ceremoniál. Sňatkem vzniká manželský pár. Sňatečnost je potom označována jako process uzavírání sňatků. Sňatek je událostí, kterou je možno opakovat. Jedinou událostí je pouze sňatek první. (Klufová, 2010)

V monogamních společnostech jsou rozlišovány sňatky první (protogamní), tj. sňatky svobodných a sňatky dalšího pořadí (palingamní), tj. sňatky rozvedených či ovdovělých). Z demografického hlediska je nezbytně nutné tyto dva typy sňatků rozlišovat. (Roubíček, 1997)

Způsob uzavření manželství je pevně stanoven manželským právem. Jsou rozlišovány dva druhy sňatků, civilní a církevní sňatek. Mezi roky 1949 a 1992 byly právní důsledky vzniku manželství spojovány pouze se sňatky civilními. Konsensuálním manželstvím je označováno soužití dvou osob, při jehož vzniku není žádná formalita či ceremoniál. (Klufová, 2010)

Endogenní je dle Klufové (2010) označováno uzavření sňatku, *“které je možné pouze uvnitř jedné etnické, sociální, náboženské nebo územně vymezené subpopulace”*.. Tyto endogenní svazky mohou vézt až k izolátu. Pokud je v toto uskupení malý počet jedinců, může docházet k negativním genetickým jevům (např. zužování genofondu, zvyšování výskytu vrozených vad, apod.). Právým opakem endogamie je exogamie, kdy je partner vybírán mimo vlastní skupinu (smíšená manželství). (Klufová, 2010)

Průběh sňatečnosti je popisován sňatkovými tabulkami, jež reprezentují jednu z podob tabulek života. Jsou rozlišovány tabulky jednovýchodné a několikavýchodné. Jednovýchodné tabulky zobrazují proces sňatečnosti s eliminací rušivých událostí (úmrtí), zatímco několikavýchodné tabulky (nejčastěji dvojevýchodné) s rušivým působením počítají. Základ konstrukce těchto tabulek je podobný jako u tabulek úmrtnostních. Vstupní proměnnou je pravděpodobnost uzavření manželství a výslednou pak podíl svobodných osob do 50ti let. V současnosti počet sňatků v rozvinutých zemích Evropy pozoruhodně klesá. Klasické zákonné sňatky jsou nyní substituovány nesezdanými soužitími druha a družky (konsensuální svazky). (Kalibová, 2009)

Kalibová (2009) říká, že *“limitujícími faktory uzavírání sňatku bývá minimální sňatkový věk, rodinný stav a určitý stupeň pokrevnosti. Sňatkuschné obyvatelstvo je soubor osob, které splňují podmínky k uzavření sňatku dané v určité společnosti”*.

Minimální sňatkový věk je v České republice 18 let. Nezletilý nemůže uzavřít sňatek. V určitých taxativně vyjmenovaných případech (např. těhotenství partnerky), může soud nezletilému sňatek povolit. Ovšem tato osoba musí být starší 16ti let. Návrh na uzavření manželství v tomto případě podává sám nezletilý. Do svazku manželského mohou vstoupit jen svobodní občané. Uzavřít sňatek nemohou ani osoby v přímé pokrevní linii, tedy rodiče, děti a sourozenci. Manželství mohou uzavřít zároveň pouze osoby opačného pohlaví. Ačkoliv byl v České republice schválen Zákon o registrovaném partnerství (zákon č. 115/2006 Sb.), není tento jev statisticky evidován, jelikož registrované partnerství není rovnocenné s uzavřením sňatku. (Hůle, 2014)

Rodinný stav je vztah jednotlivce k instituci manželství. Tito jednotlivci jsou rozdělováni do čtyř skupin. Na osoby svobodné, které v manželství dosud nežily, na osoby ženaté či vdané, na osoby, jejichž manželství skončilo fakticky (ovdověním) a poslední skupinou jsou osoby, jejichž manželství skončilo právně, tedy osoby rozvedené. (Roubíček, 1997)

Dle Kalibové (2009) je rodinný stav *„důležitý sociální, právní, statistický a demografický indikátor, který diferencuje obyvatelstvo podle vazby na rodinu a manželství“*. To jestli je osoba svobodná, ženatá (vdaná), rozvedená či ovdovělá nevystihuje reálně její rodinnou situaci. Tato situace je definována více faktory (například věkem, počtem dětí apod.). Rodinný stav a jeho změny jsou velmi podstatné a statisticky sledované demografické jevy. Sledování těchto jevů je však velmi obtížné, jelikož vztah druha a družky

(nesezdané soužití) není v těchto jevech podchyceno a druhem či družkou může být i osoba ženatá (vdaná) za jiného partnera.

Změna rodinného stavu často přináší i změnu sociálního postavení zainteresované osoby i její rodiny. Tyto změny mohou mít pozitivní i negativní charakter. Kalibová (2009) zmiňuje například, že „v některých společenstvích může být ovdovění ženy v důsledku předčasného úmrtí muže přímo katastrofou. Ona i její děti se stávají závislými buď na širším příbuzenstvu, nebo na společnosti“. Rodinný stav „ženatý“ (vdaná) byl až dosud ve společnosti chápán jako sociálně cennější než rodinný stav „rozvedený“. To že je tento stav více ceněný je zřejmé i z opakovaných sňatků rozvedených či ovdovělých osob. Zajímavostí je potom i fakt, že osoby žijící jako manželé se dožívají obvykle vyššího věku. (Kalibová, 2009)

Hlášení o uzavření manželství je dokument, pomocí něž jsou sňatky v České republice zaznamenávány. Tyto informace pro ČR shromažďuje Český statistický úřad.

Oddací list je doklad o uzavření manželství, jež náleží manželům a obsahuje jméno, datum narození, osobní stav a rodné číslo novomanželů, místo a datum sňatku, jméno a příjmení rodičů novomanželů, dohodu o budoucí příjmení, název matričního úřadu, stranu, kde je v matrice sňatek zapsán a jméno a podpis matrikáře. (Hůle, 2014)

V České republice a dalších zemích funguje zavedený systém matrik, které mají velký občanskoprávní význam. Matriční knihy, do kterých se zapisuje, jsou uloženy na matričních úřadech, které jsou většinou součástí obecních a městských úřadů. Tyto matriční knihy jsou předávány do Státních oblastních archivů, nejprve však po 70 letech od ukončení zapisování. (Knausová, 2008)

V širším smyslu slova je rodina definována jako trvalé společenství jednoho nebo více mužů s jednou nebo více ženami a jejich dětmi. Z mezinárodního hlediska má rodina mnoho forem, a proto se demografie zaměřuje především na formování a rozpad rodin monogamních, jejichž základem je jeden muž a jedna žena. (Klufová, 2010)

Hrubá míra sňatečnosti je elementárním ukazatelem, který sděluje úroveň sňatečnosti. Je formulována jako počet sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu v daném časovém období, převážně jeden rok. Kalibová (2009) uvádí, že „vedle dlouhodobého vývoje sňatečnosti se sledují i sezónní trendy sňatečnosti, tj. rozložení sňatků v průběhu roku“. Hodnoty tohoto ukazatele reagují na populační změny a jsou stále více ovlivněny sňatky

vyšších pořadí, tedy sňatky rozvedených a ovdovělých osob. Intenzita sňatečnosti (hrubá míra sňatečnosti) je ovlivněna věkovým složením obyvatelstva. K hlubšímu a podrobnějšímu zkoumání sňatečnosti jsou využívány míry sňatečnosti podle věku. Tyto míry jsou konstruovány odděleně pro muže a ženy a jsou rozlišovány dva druhy, míry sňatečnosti svobodných a redukované míry sňatečnosti. Míra sňatečnosti svobodných v určitém dokončeném věku dává do poměru počet prvních sňatků ve věku x (S_x^s) ke střednímu stavu svobodných osob ve věku x (P_x^s). Naopak redukovaná míra sňatečnosti v určitém věku dává do poměru počet sňatků svobodných ve věku x (S_x^s) ke střednímu stavu populace ve věku x (P_x), a to bez ohledu na rodinný stav. (Kalibová, 2009)

Dalším ukazatelem je obecná míra sňatečnosti, což je velmi specifický ukazatel, jež vyjadřuje počet sňatků osob, které jsou ve věku 16 – 49 let ke sňatkuschnému obyvatelstvu ve stejné věkové skupině. K mezinárodnímu srovnání slouží především úhrnná sňatečnost. Vyjadřuje průměrný počet sňatků na 100 osob. Jelikož tento ukazatel zahrnuje osoby všech věkových kategorií, působí na jeho výstupy vlivy všech těchto generací. (Hůle, 2014)

Jelikož jsou uvedené charakteristiky sňatečnosti ovlivňovány například věkovou strukturou, úmrtností, či jinými vlivy, není možné získat jediné číslo, které by vystihovalo úroveň sňatečnosti dané populace a které by zároveň umožňovalo porovnání jednotlivých populací. Pro tento účel slouží ukazatel úhrnné sňatečnosti. Tento ukazatel je formulován s rozlišením pohlaví a je vyjádřen jako součet redukovaných specifických měr sňatečnosti do 50 let. Koschin (2005) uvádí, že *“úhrnná sňatečnost je průměrný počet prvních sňatků, které by během svého života do 50 let uzavřel jeden muž, resp. jedna žena při dané neměnné sňatečnosti a nulové úmrtnosti do 50 let”*. (Koschin, 2005)

Úhrnná sňatečnost je ukazatelem intenzity sňatečnosti. Tento ukazatel zároveň vyjadřuje podíl svobodných (resp. vdaných či ženatých) z celkového počtu obyvatel. Kalibová (2009) uvádí, že *“hodnoty tohoto ukazatele jsou ovlivněny rozdílným rozložením sňatků jednotlivých generací, které sledovaným rokem prochází. Uvažujeme-li sňatkový věk 15-50 let, jedná se o 35 generací”*. Tento ukazatel je omezen věkovou hranicí 50 let, jelikož demografie studuje sňatečnost především jako faktor reprodukce, a z tohoto hlediska jsou sňatky nad 50 let nepodstatné. (Kalibová, 2009)

Ukazatel úhrnné sňatečnosti lze koncipovat i bez rozdělení populace dle pohlaví. Nutností je ovšem výsledné číslo vynásobit dvěma, jelikož sňatek se týká dvou osob. (Koschin, 2005)

Z hlediska reprodukce populace je velmi důležitý věk. Ukazatel úhrnné sňatečnosti by proto měl být doplněn charakteristikou struktury sňatečnosti podle věku, zejména pak průměrným věkem při prvním sňatku (při zanedbání úmrtnosti). Dle průměrného věku při prvním sňatku se také dále rozlišují sňatky předčasné a pozdní. Průměrný věk ženy při prvním sňatku se v ČR velmi dlouho pohyboval v nízkých hodnotách (21 – 22 let). Až v 90. letech se tato věková hranice začala postupně zvyšovat (v roce 2002 – 25,2 let). Růst sňatkového věku v České republice je mírně opožděn vzhledem k růstu věkové hranice prvního sňatku v zemích původní Evropské unie. Zde růst sňatkového věku započal již v 70. letech. Lze tedy očekávat, že v ČR věk při prvním sňatku nadále poroste. (Koschin, 2005)

V České republice lze specifikovat tři etapy vývoje sňatečnosti svobodných osob. První období zahrnuje poválečné období až do 60. let, kdy stejně jako ve zbytku Evropy manželství uzavíralo stále více lidí, zatímco sňatkový věk obyvatelstva se neustále snižoval. Toto bylo v českých zemích zapříčiněno především tím, že v roce 1945 byla snížena hranice plnoletosti na 18 let (původně 21 let). Manželství byla podporována i finančně, a to novomanželskými půjčkami, které se po narození prvního dítěte neúročily, dokonce se po narození prvního i dalších dětí dluh snižoval (o 1/6 s každým dítětem). Další období nastává počátkem 60. let a končí v roce 1989. Toto období bylo na rozdíl od zbytku Evropy pro Českou republiku s ohledem na sňatečnost velmi příznivé. V této etapě bylo uzavřeno nejvíce sňatků za jeden rok (1973). Poslední etapou jsou 90. léta, tedy Česká republika po roce 1989, kdy naopak sňatků velmi výrazně ubylo. (Hůle, 2014)

3.4.2 Manželství

Manželství je podle Kalibové (2009) *“společensky uznaný, legalizovaný sexuální vztah mezi dvěma nebo více partnerů opačného pohlaví, které je základem rodiny”*.

Na manželství lze také nahlížet z pohledu procesu neustálého recipročního přizpůsobování se partner. Tito partneři se podle Kalibové (2009) *“učí svým rolím, modifikují je, přijímají nové role”*.

V rámci manželství je rozlišováno několik forem manželství. Monogamie, jež zahrnuje vztah jednoho muže a jedné ženy, dále pak vztah jednoho muže a dvou nebo více žen (polygamie) a poslední polyandrie, což je vztah jedné ženy s několika muži. Toto základní dělení není jediné, existuje ještě mnoho dalších druhů třídění manželství. Dle Kalibové (2009) například typologie manželství *“podle výběru partnera, podle vnitřního*

uspořádání vztahů a podílu na moci, podle dědění jména, majetku či podle toho, kde nový pár zakládá domácnost". Existují ještě zvláštní, mimořádné formy manželství jako například manželství mezi ženami, muži, duchovní či posmrtné manželství.

Právní manželství jsou uzavírána předepsanou formou, a to buď zákonem, nebo obyčejem. Zároveň uzavřením sňatku vznikají manželům určitá práva a povinnosti. V majoritě společností je uzavření manželství svázáno s ceremoniálem (sňatkem). Matrimoniální legislativa i manželské obyčejové právo se s každou společností liší. (Roubíček, 1997)

Tyto rituály dodávají uzavření manželství společenskou vážnost. Spolu se sňatkem se z novomanželů stanou příbuzní (bez pokrevního základu). A každý z nich tímto skutkem získává nové příbuzné z partnerovy strany. (Kalibová, 2009)

Zatímco sňatečnost je především předmětem demografické vědy, manželství je zkoumáno spíše ze sociologického pohledu. V zájmu sociologů i demografů je začátek, průběh, ale i ukončení manželství (rozvod). Předmětem studia sociologie jsou především důvody výběru partnera a uspořádání vztahů manželů. V současnosti je v rámci manželství trendem individuální, svobodná volba partnera. Manželství je motivováno převážně citem (láskou). Tato hodnota byla po staletí potlačována. Ovšem i v dnešní moderní společnosti existuje spousta sociálních bariér, především v oblasti výběru partnera. Výběr partnera je v současné době vázán především na pravidla homogamie, tedy skutečnost, že si lidé vyhledávají partnery především ve stejné *“věkové kategorii, vzděláním, z hlediska zaměstnání a sociálního původu, místa bydliště, etnicity nebo náboženství*". (Kalibová, 2009)

Ze sociologického hlediska je sledována také statusová výměna páru. V současné době se jedná především o vzájemný převod výsad postavení, umožnění vstupu do určitých společenských kruhů nebo otevření nových obchodních možností. Taková manželství jsou nazývána heterogamní, tedy sňatky mezi partnery z různého sociálního prostředí. Heterogamní manželství jsou dále rozdělována na hypergamní a hypogamní. (Kalibová, 2009)

Kalibová (2009) také uvádí, že *“hypergamní manželství z hlediska ženy je logicky z hlediska muže hypogamní a naopak*".

Manželství s sebou přináší i důsledky rodinného práva jako věrnost partnerů či legalita otcovství a mateřství. Uzavřením sňatku vytváří manželé zcela novou domácnost,

kde mají společné právo k majetku, ale zároveň společně ručí za případné majetkové ztráty. (Kalibová, 2009)

Sňatkem se mění rodinný stav jedince. Dle Roubíčka (1997) je rodinný stav “*vztah jednotlivce k právní instituci manželství*”. Jednotlivci jsou rozdělováni do jednotlivých kategorií na osoby svobodné (dosud v manželství nežily), osoby ženaté a vdané (žijí v manželství), ovdovělé (manželství skončilo fakticky) a rozvedené, kdy manželství skončilo právně.

Manželství má v současné společnosti stále nižší postavení a jeho funkce jsou dnes naplňovány nesezdanými soužitími druha a družky (konsenzuální sňatky). Ještě do nedávné doby bylo jak v České republice, tak i v dalších evropských zemích typickou formou soužití právě manželství. V poslední době se však tento trend mění a mezi mladou generací roste počet faktických manželství (nesezdaných).

(Roubíček, 1997)

Manželství v České republice i v ostatních evropských zemích ubývá na významu, a jak již bylo zmíněno, přibývá počet nesezdaných soužití (neformálním soužitím). Ovšem tato situace nebyla běžná až do 60. let 20. století. V tomto období byla intenzita sňatečnosti (uzavírání manželství) v celé Evropě na velmi vysoké úrovni (“zlatý věk nukleární rodiny”). Partnerské vztahy prošly vývojem času významnými změnami a i náhled na rodinu jako takovou se změnil. Tyto změny začaly v 70. letech ve skandinávských zemích a postupně se rozšiřoval do většiny zemí západní Evropy. Změny v partnerském životě a formování rodiny v zemích východní Evropy byly poněkud pomalejší. Ke sňatkům zde docházelo v nižším věku než v západoevropských zemích. Změny ve východoevropských zemích (postkomunistické země) byly výrazně zpomaleny převážně populační politikou těchto států, kde až do 90. let byly zachovávány vzorce tradiční rodiny. Změny v těchto zemích nastaly až s nástupem ekonomických a politických změn. Zároveň s trendem klesajícího počtu sňatků se objevuje i trend narůstajícího věku při vstupu do manželství. Země východní a západní Evropy jsou odděleny pomyslnou hranicí (Hajnalova linie) viz obrázek č. 1, která vede po ose Terst-Petrohrad. Tato linie je určena právě věkovou hranicí vstupu do manželství. Oblast na západ od této linie se vyznačuje vyšším věkem vstupu do manželství, kdežto na západ od této hranice se věk snižuje. Toto rozdělení je patrné i dnes, kdy ve východoevropských zemích stále přetrvává trend nižšího věku při uzavření sňatku. V zemích západní Evropy se již na počátku 21. století průměrný věk nevěst pohyboval kolem 28 let.

V některých zemích dokonce přesahoval 30 let (Island, Švédsko), zatímco ve většině zemí východní Evropy byl průměrný věk nevěsty 24 let. Jelikož sňatkový věk 30 let u žen je vyšší než průměrný věk matky při narození prvního dítěte, lze předpokládat, že uzavření sňatku již není podmínkou pro narození dítěte. Tento trend lze pozorovat již od počátku 20. století. Jak již bylo zmíněno, manželství bylo a je nahrazováno konsensuálními svazky a uzavření sňatku následuje až po narození prvního dítěte. (Kalibová, 2009)

Obrázek č. 1: Hajnalova linie

Zdroj: Klufová, 2010

I přes neustálý růst počtu rozvodů se délka manželství v České republice prodlužuje. Zatímco v roce 1989 byla průměrná délka manželství 10,3 let, tak v roce 2014 je to již 13,1 let. Tato skutečnost vypovídá i o tom, že k rozvodům stále častěji dochází u manželství, která trvají 15 a více let. Zároveň dochází k úbytku rozvodů s nezletilými dětmi. Podíl rozvodů s nezletilými dětmi byl v roce 1989 72,1 %, zatímco v roce 2014 byl podíl rozvedených manželství s nezletilými dětmi 56,8 %. Tato skutečnost souvisí s již zmíněnou průměrnou délkou manželství, kdy se pravděpodobně s odchodem dětí z domova mění preference manželského páru. (ČSÚ, 2015)

Dlouhodobě je manželství uzavíráno mezi snoubenci, kdy je muž starší než žena. Podíl takových to sňatků se od roku 1993 stabilně pohybuje na hranici 54 %. Druhou skupinou jsou pak manželství, kdy jsou snoubenci stejně staří (rozdíl 0-1 rok). Tato kategorie

ovšem vykazuje v průběhu let pokles. Zatímco poslední kategorie spíše netradičních sňatků, kdy je muž mladší než žena, zaznamenal v posledních letech nárůst. Dlouhodobě také dochází k nárůstu věkového rozdílu muže a ženy při vstupu do manželství. Z hlediska dosaženého vzdělání snoubenců zaujímají největší podíl manželství dvou partnerů se stejným vzděláním. Ovšem v poslední době dochází k nárůstu počtu sňatků, ve kterých má žena vyšší vzdělání než muž. Toto však souvisí i s genderovým složením absolventů vysokých škol, kdy se dlouhodobě podíl žen na počtu absolventů zvyšuje. (Kohoutová, 2014)

3.4.3 Rozvodovost

Podle Kalibové (2009), je *“rozvodovost společenský a demografický jev hromadného charakteru odvozený od rozvodu jako demografické události”*. Rozvod (divorce) reprezentuje důležitou demografickou událost. Je rozuměn jako právní zrušení manželství, kterému předchází jeho věcný rozpad. Stejně jako sňatečnost úzce souvisí s procesem rození dětí. A zároveň jako sňatečnost je evidován a analyzován jako hromadný jev rozvodovost.

Rozvod je v životech mnoha lidí vnímán jako důležitá událost, která má mnoho sociálních důsledků, zejména v oblasti rodiny a péče o děti. Nezanedbatelnými důsledky jsou následně i ekonomické či sociální implikace (změna zaměstnání, způsobu života, apod.) některých členů rodiny. (Kalibová, 2009)

Za negativní důsledek nárůstu rozvodovosti je především považován narůstající počet neúplných rodin (bez jednoho z rodičů), ale kde jsou součástí domácnosti nezletilé děti. Podle Kalibové (2009) jsou však důležité i jiné důsledky, mezi něž patří *“často i výrazná změna ekonomického i sociálního status některých členů původní rodiny, změna způsobu života, zaměstnání apod.”* Rozvod však nemusí vykazovat pouze negativní dopady, ale má i své pozitivní aspekty. Především takové, kdy je rozvod motivací pro založení nového manželství a rodiny, a tím pádem i rození dětí vyšších pořadí. (Knausová, 2008, b)

V souvislosti s historickým vývojem i vývojem legislativy má rozvod v různých společnostech rozmanité podoby. Zákon se v této sféře pozměňuje celkem rychle. I v dnešní době existují státy, kde se dosud zjišťuje *“míra zavinění”* a partner, který rozvod zavinil, je sankcionován. V dřívějších dobách se v Československu rozlišovaly dvě formy rozvodu. Tzv. *“rozvod od stolu a od lože”*, v tomto případě právní forma manželství nezanikala, takže nebylo možné uzavřít nový sňatek. Druhou formou pak byla rozluka, jež představovala rozvod, tak jak je znám dnes. Tedy manželství bylo právně ukončeno a rozvedení mohli

následně uzavřít nový sňatek. Dnešní pojetí rozvodu je koncipováno na základě tehdejší rozluky a v ČR je platné od roku 1950. Do roku 1973 bylo praktikováno i předběžné řízení o smíření manželů. To už je minulostí. Rozvodovost (divorce rate) je demografický jev, který je derivátem demografické události rozvodu. Tento jev signalizuje proměny vzorů chování a morálky společnosti, ale například i ekonomických motivů. (Kalibová, 2009)

Evidence rozvodů je prováděna okresními soudy. Tyto instituce vyplňují Hlášení o rozvodu a následně jsou tyto hlášení dvakrát měsíčně odesílána příslušnému krajskému soudu. Hlášení jsou pak zpracovávána a publikována Českým statistickým úřadem. (Demografie, 2009)

Hlášení o rozvodu obsahuje základní údaje o rozvádějících se jako data narození, státní občanství, vzdělání, pořadí rozvodu, poslední společné bydliště a další. Dále pak datum sňatku a počet žijících nezletilých dětí z manželství.

Knausová (2008, a) uvádí, že *“jsou v tomto hlášení zapsány i údaje nedemografické, které využívá soudní statistika”*. Jsou to *“příčiny rozvratu manželství, informace o tom, kdo podal návrh na rozvod, množství jednání, výsledek řízení, důvody zamítnutí atd. Statisticky jsou sledovány i příčiny rozvodu”*. Mezi nimiž je nejčastěji zmiňována rozdílnost povah a názorů, alkoholismus, nevěra, či špatné nakládání s partnerkou (partnerem). (Knausová, 2008, a)

V analýze rozvodovosti jsou obsaženy i faktory, které rozvodovosti ovlivňují. Těmito faktory je například pořadí sňatku, počet předchozích rozvodů, věk při sňatku, věkový rozdíl manželů, počet dětí v manželství, dosažené vzdělání či státní občanství manželů. (Hůle, 2014)

Elementárním ukazatelem je hrubá míra rozvodovosti, která představuje podíl rozvodů na 1 000 obyvatel středního stavu, zpravidla za 1 rok. Naopak míra rozvodovosti manželství je vyjadřována jako počet rozvodů k existujícím manželstvím, případně k počtu vdaných žen. Proces zániku manželství na počet sňatků uzavřených v určitém období zkoumá kohortní analýza. V rámci této analýzy jsou zahrnuty i sociální vlivy (např. profesní postavení, ekonomická aktivita, apod.). V oblasti kohortní analýzy je sledováno jaký podíl sňatků končí rozvodem, bez rušivých jevů (úmrtnost a migrace) a rozložení rozvodů v souvislosti s dobou, která uplynula od uzavření sňatku. (Kalibová, 2002)

Dalším specifickým ukazatelem je míra rozvodovosti manželství, která dává do poměru počet rozvodů s počtem existujících manželství. V praxi se dává do poměru počet

rozvodů s počtem vdaných žen. Stejně jako u sňatečnosti, tak i u rozvodovosti se rozlišují míry rozvodovosti podle věku. Mezi tyto míry se řadí míra rozvodovosti manželství podle věku a redukovaná míra rozvodovosti. Míra rozvodovosti manželství podle věku je formulována jako poměr počtu rozvodů ve věku x (R_x) ke střednímu stavu vdaných žen (ženatých mužů) ve věku x ($P_x^{z,vd}$). Redukovaná míra sňatečnosti je potom definována jako počet rozvodů ve věku x (R_x), ke střednímu stavu všech žijících žen (mužů), tedy bez ohledu na rodinný stav (P_x^z, P_x^m). Jedním z dalších ukazatelů je index rozvodovosti. Tento ukazatel je formulován jako poměr počtu rozvodů a sňatků v daném roce. Jelikož ale počet rozvodů spíše souvisí se sňatky v letech předchozích, používá se tento ukazatel spíše jako doplňkový. (Kalibová, 2009)

Pro mezinárodní srovnání úrovně rozvodovosti se využívá ukazatele úhrnné rozvodovosti. Tento ukazatel poměruje rozvody ke sňatkům, ze kterých vycházejí. (Hůle, 2014)

Dle Koschina (2005) ukazatelé úhrnné rozvodovosti “*dávají do poměru počet rozvodů d-letých manželství a počet sňatků před d lety*”. Úhrnná rozvodovost je poté získána součtem těchto redukovaných měr. Zjednodušeně je úhrnná rozvodovost “*podíl sňatků, které by skončily rozvodem při dané neměnné míře rozvodovosti, úmrtnosti a struktuře vdaných a ženatých podle doby trvání manželství*”. Vzhledem k tomu, že se jedná o redukovaný ukazatel, je vhodný pro mezinárodní srovnání (bez vlivu věku a úmrtnosti). (Koschin, 2005)

V roce 2008 byla úhrnná rozvodovost dokonce na úrovni 49,6 %. Ve srovnání s ostatními zeměmi patří Česká republika mezi ty země, kde je velmi vysoká úroveň rozvodovosti. Mezi tyto země patří především skandinávské země, Rusko, Německo či Velká Británie. Pravým opakem jsou pak země jako Itálie nebo Španělsko, které mají pevnou katolickou tradici a jsou velmi rodinně založené. (Hůle, 2014)

Pomocí kohortní analýzy rozvodovosti je sledován proces ukončení manželství rozvodem u sňatků uzavřených během jednoho roku (sňatková kohorta) v závislosti na délce manželství. Znovu za předpokladu neexistence rušivých vlivů jako úmrtnost a migrace. Pro klasifikaci zániku manželství se využívají také tabulky rozvodovosti. (Kalibová, 2009)

Z historického hlediska souvisí rozvod s historií křesťanství a zesvětštěním. Pro křesťany je rozvod zapovězený, jelikož sňatek se v křesťanství považuje za trvalý svazek, stvrzený božskou instancí (“*Co Bůh spojil člověk nerozlučí*”). Ovšem i v křesťanství může nejvyšší církevní instance výjimečně udělit tzv. dispens, což je téměř to samé co rozvod. I

po omezení vlivu církve je dnes v řadě společností rozvod chápán jako společensky nepřijatelný čin, který může způsobit i mnoho důsledků, například může být přítěží v kariérním růstu. Z pohledu křesťanské civilizace se rozvod staví proti tradičnímu obrazu rodiny s patriarchální strukturou, kdy je žena závislá na muži. Rozvod jako takový však nemusí být svázán s právním aktem. V množství kultur je možné ukončení manželství pouhým rozchodem partnerů. Tato událost však není nijak evidována, ani nemá právní důsledky. (Kalibová, 2009)

Na rozdíl od sňatečnosti nelze vývoj rozvodovosti rozdělit na několik vývojových etap. Výkyvy v této oblasti jsou většinou svázány s legislativními změnami. Rozvodovost se pohybovala v českých zemích na vysoké úrovni již za první republiky. Od 50. let docházelo ke každoročním nárůstům rozvodů, až do 90. let, kdy počet rozvodů stagnoval, a to až do roku 1999, kdy počet rozvodů výrazně klesl. Toto bylo zapříčiněno novelou zákona o rodině, která upravila podmínky rozvodu. Následně se vývoj ukazatele rozvodovosti vrátil ke svému vzestupnému trendu až do dnešní doby. (Hůle, 2014)

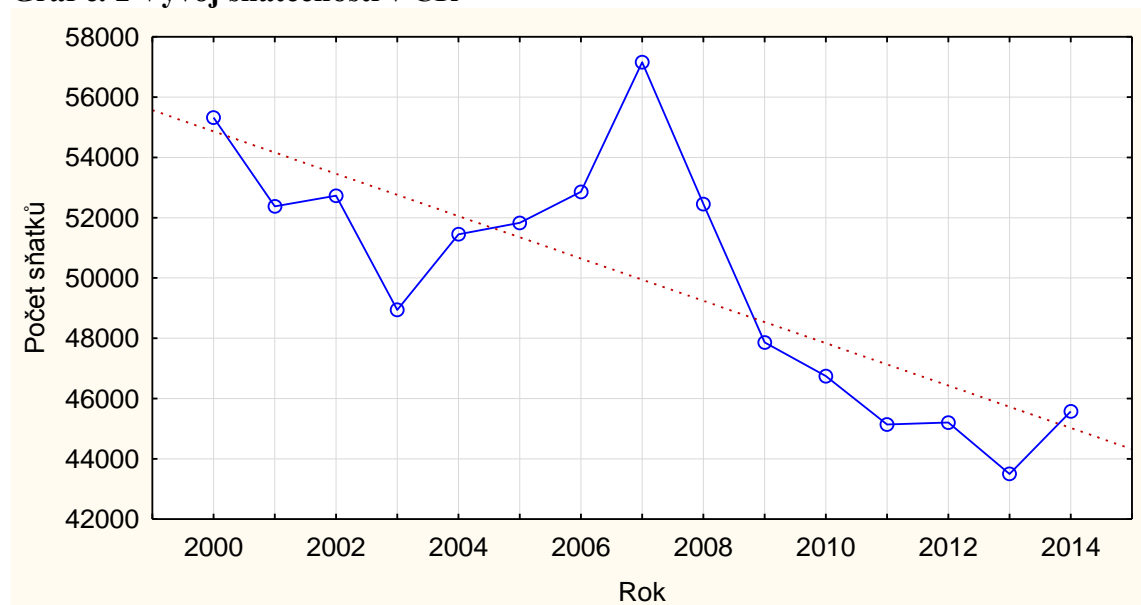
Rozvod je ve většině evropských zemí celkem běžným jevem. Ovšem úroveň rozvodovosti je v každé zemi jiná, a to především z důvodu odlišné legislativy v tomto oboru. Rozdíly lze nalézt i v odlišném vnímání a přijímání rozvodu různými kulturami. V evropských zemích byla úroveň rozvodovosti v 60. letech 20. století velmi nízká. Kalibová (2009) uvádí, že „na 100 výchozích sňatků připadalo 10 – 20 rozvodů“. S postupem času se ovšem úhrnná rozvodovost zvyšuje. Ve skandinávských zemích bylo na počátku 21. století rozvedeno každé druhé manželství. Země západní Evropy jsou na tom poněkud lépe, ale i zde je úroveň rozvodovosti stále velmi vysoká (40-45 %). Do těchto zemí spadá i Česká republika, kde se úroveň rozvodovosti dlouhodobě pohybuje okolo 50 %. Naopak nejnižší míry rozvodovosti jsou zaznamenávány v zemích jižní Evropy se silným vlivem náboženství, a které jsou velmi tradičně založeny (Itálie, Španělsko, Řecko). (Kalibová, 2009)

4. Vlastní zpracování

4.1 Statistická analýza sňatečnosti v ČR

Jak již z grafu č. 1 vyplývá, že trend vývoje tohoto ukazatele ve sledovaném období nebyl jednoznačný. Sňatečnost má v průměru za celé období klesající tendenci. Při rozdělení na určité časové úseky však lze říci, že sňatečnost v České republice od roku 2000 do roku 2003 vykazovala klesající tendenci, od roku 2003 potom celkem značný nárůst počtu sňatků (o 16,8 %) až na úroveň hodnoty zaznamenané na začátku sledovaného období (rok 2000). Rostoucí trend pokračuje až do roku 2007, kdy je zaznamenána maximální hodnota sledovaného období, a to 57 157 sňatků. Maximum tohoto roku se ovšem pohybuje pouze na přibližně 63% úrovni počtu uzavřených sňatků v roce 1990, kdy bylo uzavřeno 90 953 sňatků.

Graf č. 1 Vývoj sňatečnosti v ČR

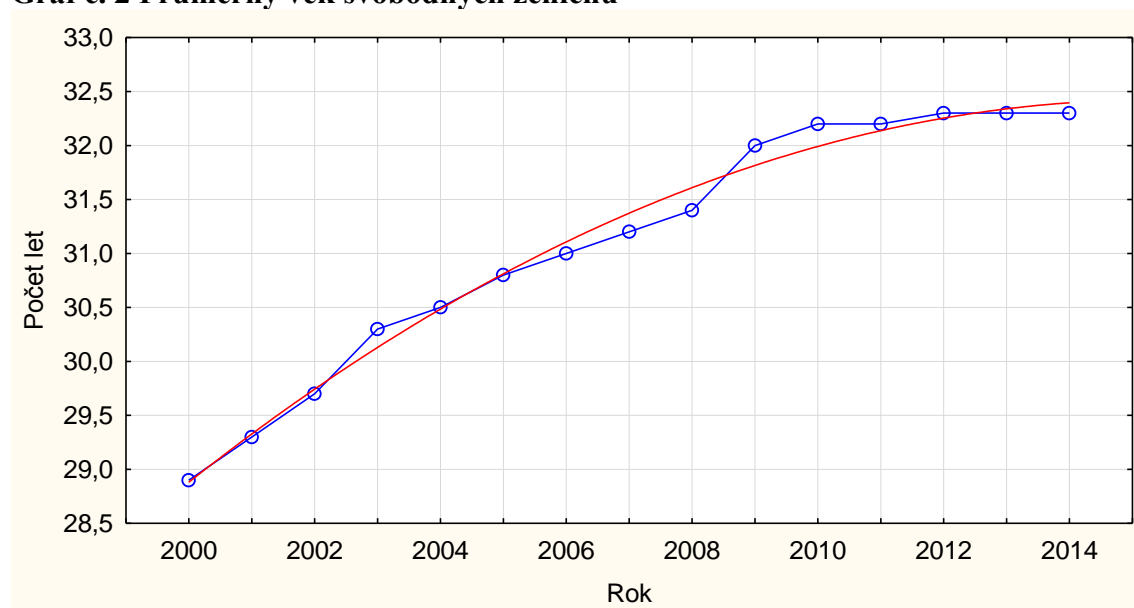

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Po roce 2007 dochází k výraznému poklesu uzavřených sňatků. Největší propad hodnot byl zaznamenán mezi roky 2007 a 2008, kdy hodnota první diference byla -4 700 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 1, vztah [2.5]). Naopak k největšímu nárůstu hodnot došlo mezi roky 2006 a 2007, kdy byla hodnota první diference 4 297 (viz vztah [2.5]), což znamená, že v roce 2007 bylo uzavřeno o 4 297 více sňatků než v roce předchozím. Nejméně

sňatků bylo uzavřeno v roce 2013 (43 499 sňatků). Tento počet byl zároveň i historický minimem, které překonalo historické minimum ČR z roku 1918. Významný byl i rok 2003, kdy poprvé počet sňatků klesl pod hranici 50 tisíc sňatků. Klesající vývoj přerušují pouze roky 2004 – 2007, kdy se do sňatkového věku dostávají lidé narození během let 1973 – 1979. Tyto ročníky byly, co do počtu narozených dětí, velmi silné. Prudký pokles, který lze pozorovat v roce 2008 a 2009, a který pak dále pokračuje lze vysvětlit několika způsoby. Tím prvním je, že se do sňatkového věku dostávají lidé narození po roce 1979, kdy byl počet narozených dětí oproti letům předchozím poměrně nízký. Druhým vysvětlením je potom hospodářská krize, která zasáhla Českou republiku v důsledku Americké hypoteční krize, která propukla již v roce 2007. Tato krize zasáhla ČR velmi silně. Její dopady se projeví výrazně zejména na nezaměstnanosti. Nejvíce bylo zasaženo odvětví průmyslu. Zpřísnily se podmínky poskytování hypoték a úvěrů, což mohlo zapříčinit pokles počtu uzavřených sňatků. Tento fakt se projevil ve všech krajích České republiky.

Graf č. 2 Průměrný věk svobodných ženichů

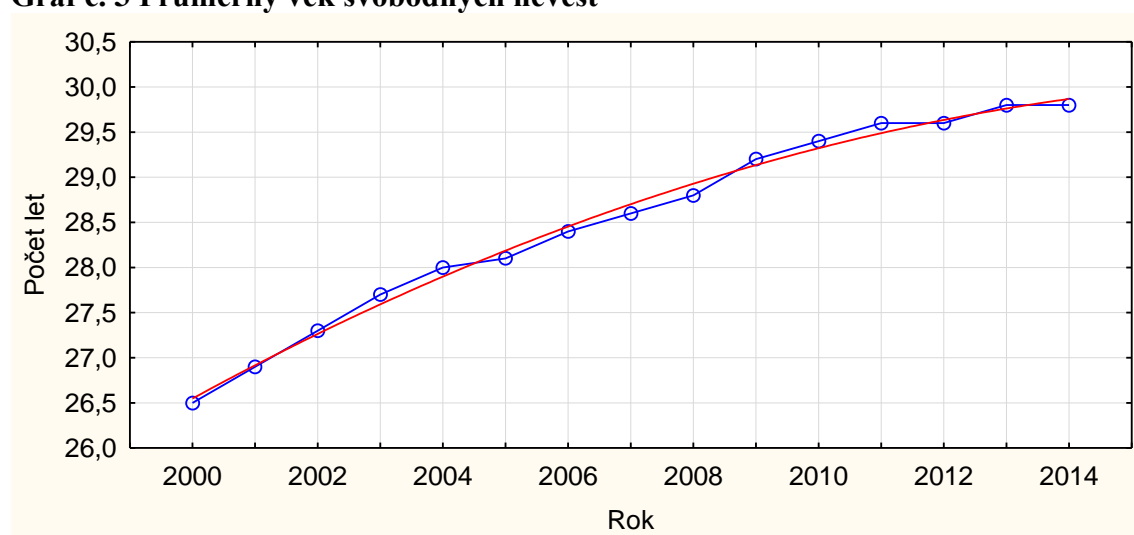

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Zatímco počet uzavřených sňatků v průběhu let klesá, průměrný věk svobodných snoubenců roste. V roce 2000 byl průměrný věk svobodného ženicha 28,9 let, v roce 2014 to bylo již 32,4 let. Což znamená nárůst průměrného věku o 3,5 let v průběhu 15ti let. Na základě extrapolace časové řady, bylo korelační pole proloženo kvadratickou funkcí ve tvaru $y_t = 28,4053 + 0,4909t_i + 0,015t_i^2$ viz příloha č.3. Na základě trendové funkce, která vystihuje

vývoj průměrného věku ženichů z 93 % byla stanovena předpověď pro následující 3 roky. V absolutním vyjádření se jedná o 33,1 let v roce 2015, 33,4 let v roce 2016 a 33,6 let v roce 2017. Stejný vývoj je sledován i v případě svobodných nevěst, jejichž věk také v průběhu sledovaného období roste (viz graf č. 3). Průměrný věk nevěsty se v roce 2000 pohybuje na hodnotě 26,5 let, v roce 2014 již 29,8 let. U nevěst je nárůst průměrného věku pomalejší, kdy vzrostl o 3,3 roky za sledované období. Vývoj průměrného věku nevěst byl také popsán kvadratickou funkcí ve tvaru $y_t = 26,1598 + 0,3982t_i + 0,0101t_i^2$. Trendová funkce popisuje vývoj tohoto ukazatele z 97 %. Rostoucí trend lze očekávat i v budoucnosti, ovšem se stále pomalejším průběhem. Na základě provedené extrapolace lze určit budoucí vývoj průměrného věku svobodné nevěsty. V bodové předpovědi se jedná o hodnoty 30,4 let, pro rok 2015, 30,7 let pro rok 2016 a 30,9 let pro rok 2017.

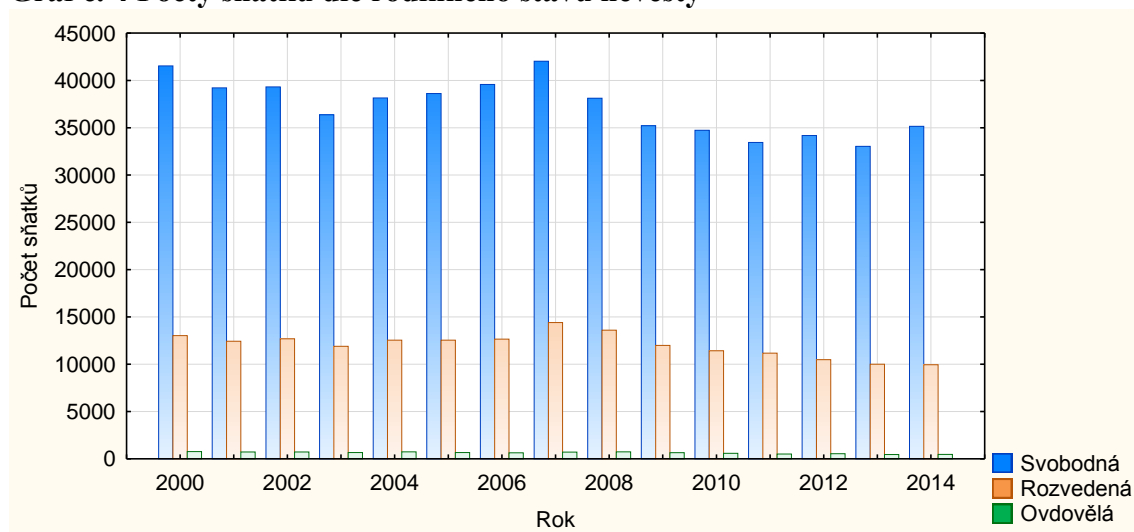
Graf č. 3 Průměrný věk svobodných nevěst

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Dle rodinného stavu nevěsty se nejčastěji vdávají svobodné ženy, které zaujímají až 75 % všech sňatků uzavřených v průběhu sledovaného období. Druhou nejpočetnější skupinou jsou potom ženy rozvedené (24 %) a poslední skupinou jsou ženy ovdovělé, které se obvykle již znovu nevdávají a které zaujímají pouze 1 % ze všech uzavřených sňatků.

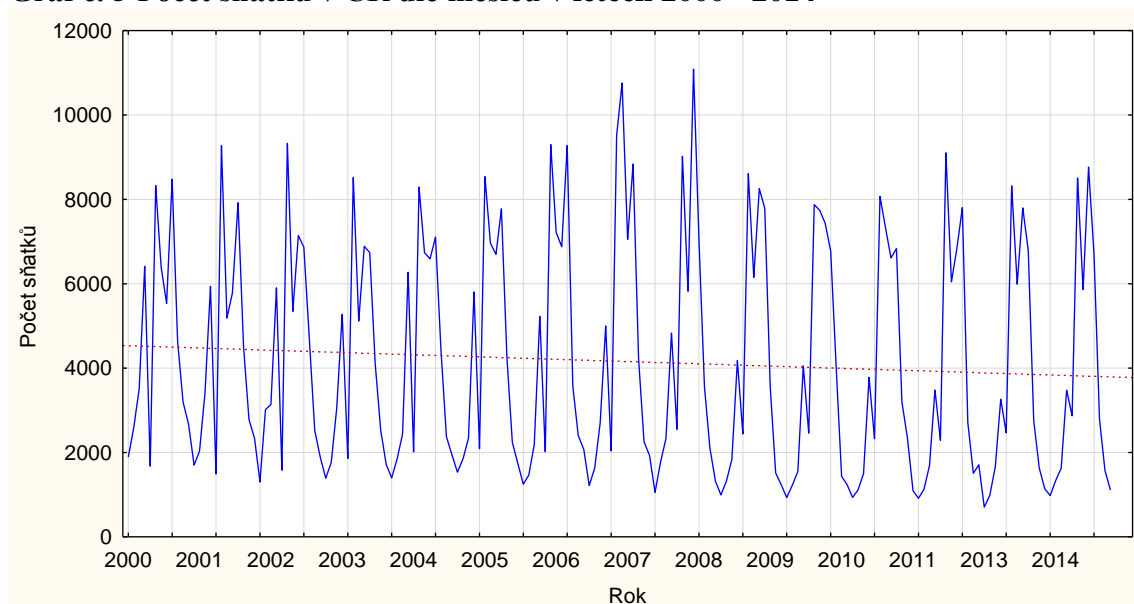
Graf č. 4 Počty sňatků dle rodinného stavu nevěsty

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Jelikož uzavření sňatku bývá obvykle dlouhodobě plánováno a snoubenci si vybírají specifické měsíce i data sňatku, jsou některé měsíce oblíbenější než jiné. Časová řada vývoje počtu sňatků vykazuje statisticky významnou sezónní i trendovou složku viz příloha č. 4: Tabulka č. 55. Z analýzy sezónního kolísání (viz příloha č. 4: Tabulka č. 57 a 58) vyplývá, že nejoblíbenějším měsícem pro uzavření sňatku je červen.

Graf č. 5 Počet sňatků v ČR dle měsíců v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Počet uzavíraných sňatků v tomto měsíci se pohybuje 112 % nad průměrem, hned za ním následuje září (83 % nad průměrem), srpen (72 % nad průměrem) a červenec, který se

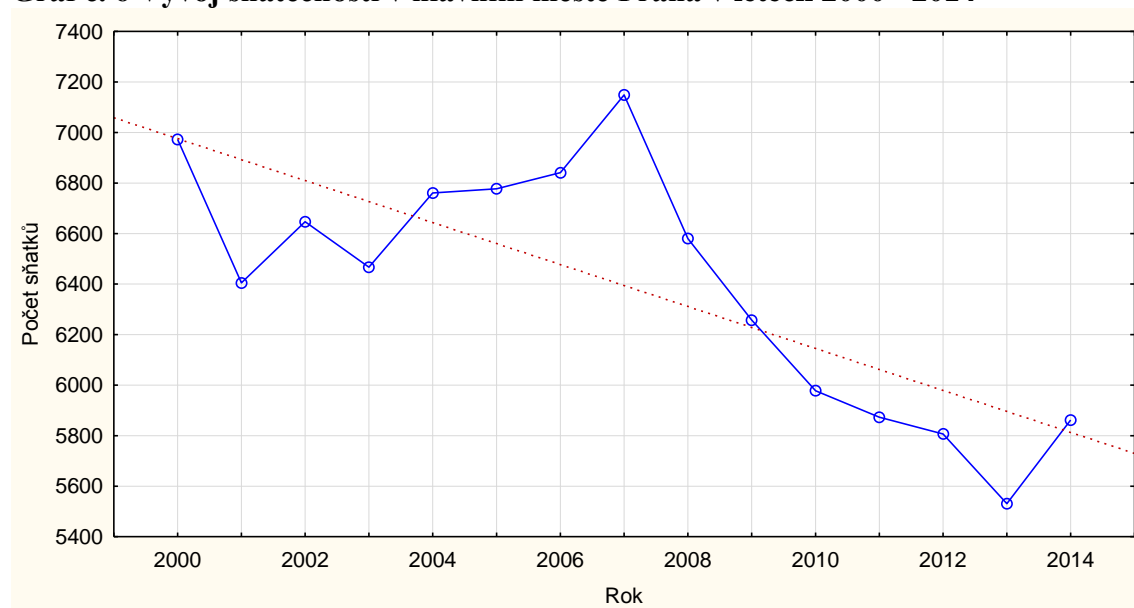
pohybuje 57 % nad průměrným počtem uzavřených sňatků v měsíci. Lze tedy říci, že nejvíce sňatků je uzavíráno v letních měsících. Naopak nejméně sňatků je uzavíráno v prvních dvou měsících roku (leden, únor), kdy je počet uzavřených sňatků o 72% a 63 % nižší než průměrný počet sňatků uzavřený v jednom měsíci. Další výjimkou je květen. V tomto měsíci je počet uzavřených sňatků až o 47 % nižší než průměr. Květnu se snoubenci vyhýbají převážně kvůli staré pověře “Svatba v máji, do roka máry”, která vznikla asi v 18. století. Tehdy bylo pravidlem, že potomek byl počat o svatební noci, proto pokud byla svatba v měsíci květnu, dítě by přišlo na svět v únoru, tedy na konci zimy, kdy už lidem docházely zásoby jídla. Ač již toto pravidlo neplatí, mezi lidmi se tato pověra ustálila a mnoho lidí se sňatku v máji stále vyhýbá.

4.2 Statistická analýza sňatečnosti v jednotlivých krajích ČR

4.2.1 Sňatečnost v hlavním městě Praha

Trend vývoje sňatečnosti v hlavním městě České republiky, které je zároveň samostatným krajem, je klesající.

Graf č. 6 Vývoj sňatečnosti v hlavním městě Praha v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

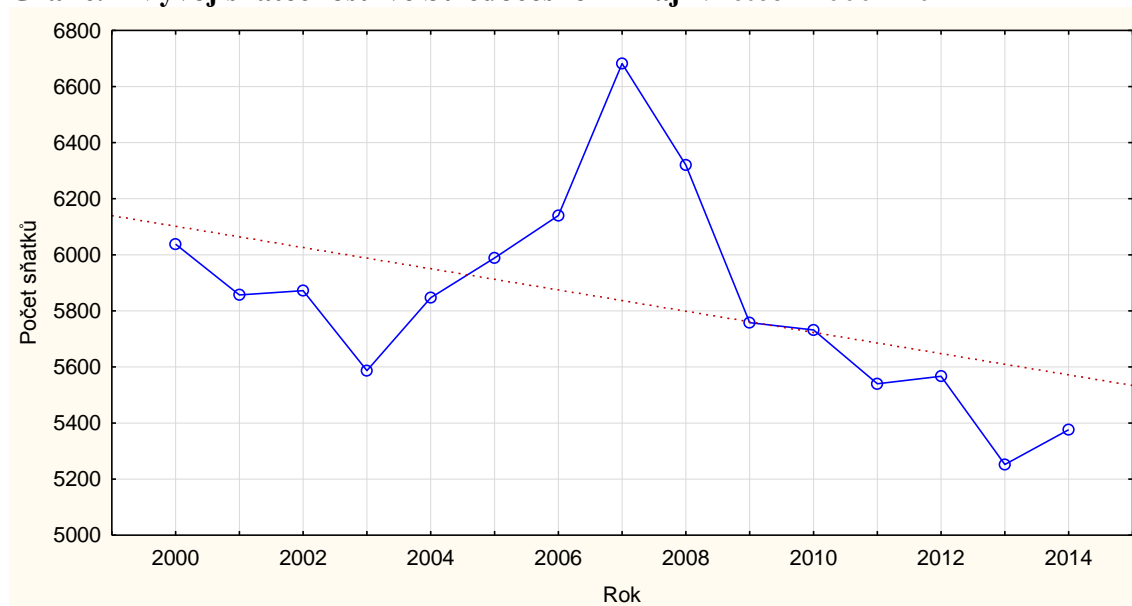

Od roku 2001 počet sňatků roste, a to až do roku 2007, kdy dosahuje svého maxima, a to 6 931 sňatků. Po tomto roce přichází výrazný pokles (29,2 %) počtu uzavíraných sňatků, který trvá až do svého minima ve sledovaném období, do roku 2013, kdy bylo uzavřeno v tomto kraji 5 531 sňatků. Největší a nejprudší propad byl zaznamenán z roku 2007 na rok 2008, kdy hodnota první diference dosahovala -569 (viz vztah příloha č. 1: Tabulka č. 5), obdobný propad byl zaregistrován mezi roky 2000 a 2001 (hodnota první diference = -568 viz vztah [2.5]). Zatímco největší nárůst počtu uzavřených sňatků byl zaznamenán mezi roky 2013 a 2014, kdy první diference dosahovala hodnoty 331 (viz vztah [2.5]). V průběhu sledované časové řady klesl počet uzavřených sňatků o 16 %. Příčin nízké sňatečnosti v tomto kraji může být hned několik. I když se jedná o kraj s nejhustším osídlením, jeho obyvatelstvo patří k nejstarším. Další příčinou může být i fakt, že Praha jakožto metropole nabízí spoustu příležitostí pro profesní uplatnění, a tak zde muži i ženy preferují kariérní růst a odkládají sňatky delší dobu než v ostatních krajích, případně neuzavírají sňatek vůbec a žijí pouze v nesezdaném soužití.

4.2.2 Sňatečnost ve Středočeském kraji

Vývoj sňatečnosti ve Středočeském kraji vykazuje klesající trend. Z grafu č. 7 vyplývá, že vývoj počtu sňatků ve Středočeském kraji mírně kopíruje vývoj v hlavním městě Praha, tedy první 4 roky sledovaného období vykazuje pokles počtu uzavřených manželství, od roku 2003 potom nárůst hodnot až do jejich maxima v roce 2007, kdy bylo uzavřeno 6 682 sňatků. Tento rok byl zároveň i rokem, kdy došlo k nejvyššímu nárůstu počtu uzavřených manželství. První diference v tomto roce dosahovala hodnoty 542 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 6). Naopak k největšímu propadu došlo mezi roky 2008 a 2009, kdy tempo růstu dosahovalo pouhých 91,11 % (viz vztah [2.3]). Poté následuje postupnější pokles počtu uzavřených sňatků, a to až do roku 2013, kdy bylo dosaženo minima sledované časové řady (5 252 sňatků). V průběhu sledovaného období došlo k poklesu počtu uzavřených manželství o 12,3 %, což je nejnižší pokles ze všech krajů.

Graf č. 7 Vývoj sňatečnosti ve Středočeském kraji v letech 2000 - 2014

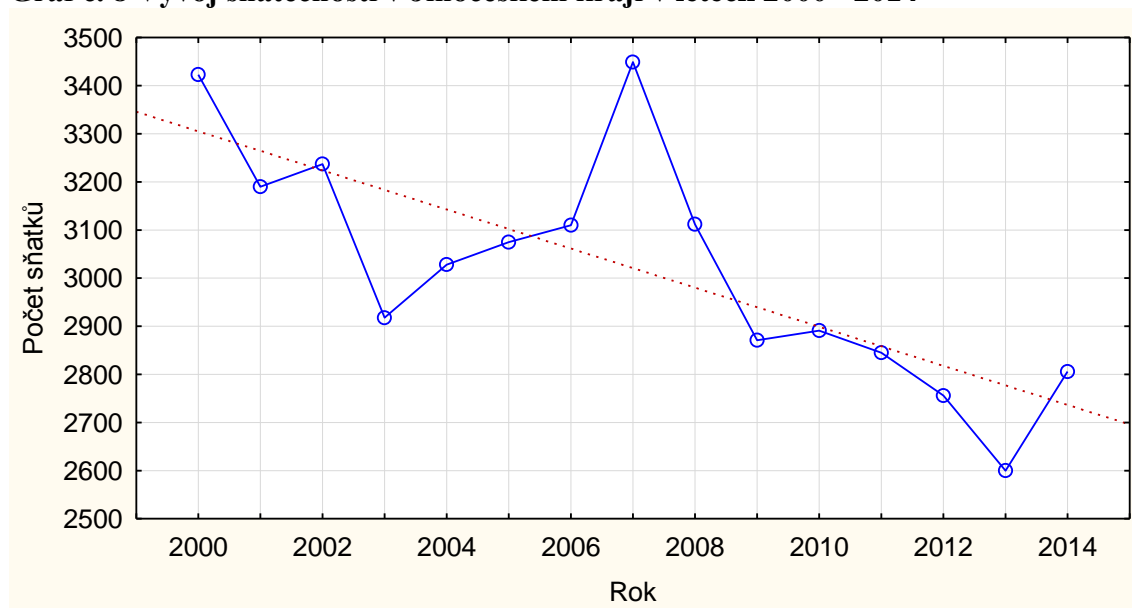
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Ačkoliv má Středočeský kraj 3. největší počet obyvatel v České republice, počet sňatků je na poměrně nízké úrovni stejně jako hlavní město Praha. Blízkost Prahy, a tím velkého množství pracovních příležitostí, kdy jak muži, tak ženy preferují budování kariéry před sňatkem a zakládáním rodin, je pravděpodobně příčinou nižšího počtu uzavřených sňatků v této oblasti. Do hlavního města dojíždí za zaměstnáním více jak 300 000 obyvatel Středočeského kraje.

4.2.3 Sňatečnost v Jihočeském kraji

Vývoj počtu sňatků v Jihočeském kraji má kolísavou, přesto klesající tendenci. Od roku 2000 do roku 2003 počet sňatků klesá, mezi lety 2003 a 2007 roste. V roce 2007 počet uzavřených sňatků dosáhl svého maxima, a to přesně 3 449 sňatků. Poté nastává opět pokles a to až do minima uzavřených manželství v roce 2013, kdy bylo uzavřeno 2 600 manželství. Jihočeský kraj zaujímá svou rozlohou 2. největší území České republiky, ale co do počtu obyvatel, zaujímá v porovnání s ostatními kraji až 7. místo. Z těchto důvodů má tento kraj nejmenší hustotu osídlení z celé České republiky.

Graf č. 8 Vývoj sňatečnosti v Jihočeském kraji v letech 2000 - 2014

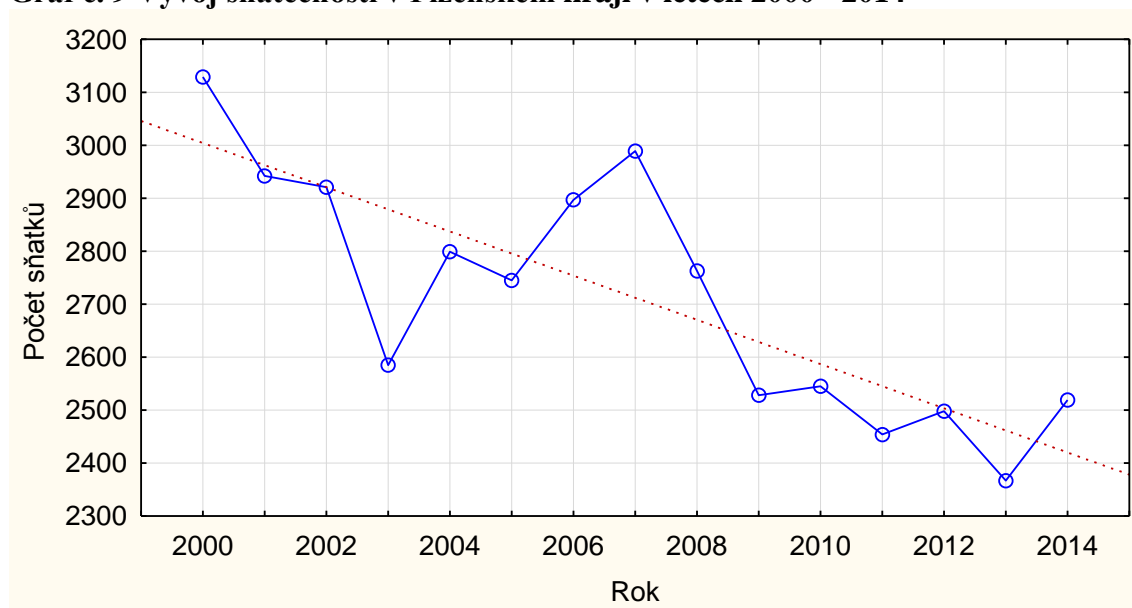
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Toto může být důvodem pro tak nízký počet uzavřených sňatků. V tomto kraji žije také relativně více osob starších 65 let, což k počtu uzavíraných sňatků také nepřispívá. Meziročně nejvíce ubylo sňatků mezi roky 2007 a 2008, kdy hodnota první diference byla - 337 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 7). Naopak nejvíce sňatků meziročně přibylo mezi roky 2006 a 2007 (první diference = 339 viz vztah [2.5]). Rok 2007 byl tedy opět zlomový, stejně jako v ostatních krajích. V průběhu sledované časové řady poklesl celkem počet uzavřených sňatků o 21,9 %.

4.2.4 Sňatečnost v Plzeňském kraji

Graf č. 9 naznačuje vývoj sňatečnosti v Plzeňském kraji. Sňatečnost v tomto kraji, stejně jako v ostatních vykazuje klesající trend vývoje. Ačkoliv se jedná o 3. největší kraj České republiky, počet jeho obyvatel je v porovnání s ostatními kraji velmi nízký. V Plzeňském kraji žije 73 obyvatel na km². Trend vývoje sňatečnosti v tomto kraji má od roku 2000, kdy počet uzavřených sňatků v tomto kraji dosáhl svého maxima za sledované období (3 129 sňatků), do roku 2003 klesající tendenci, naopak mezi roky 2003 a 2007 lze pozorovat rostoucí vývoj.

Graf č. 9 Vývoj sňatečnosti v Plzeňském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

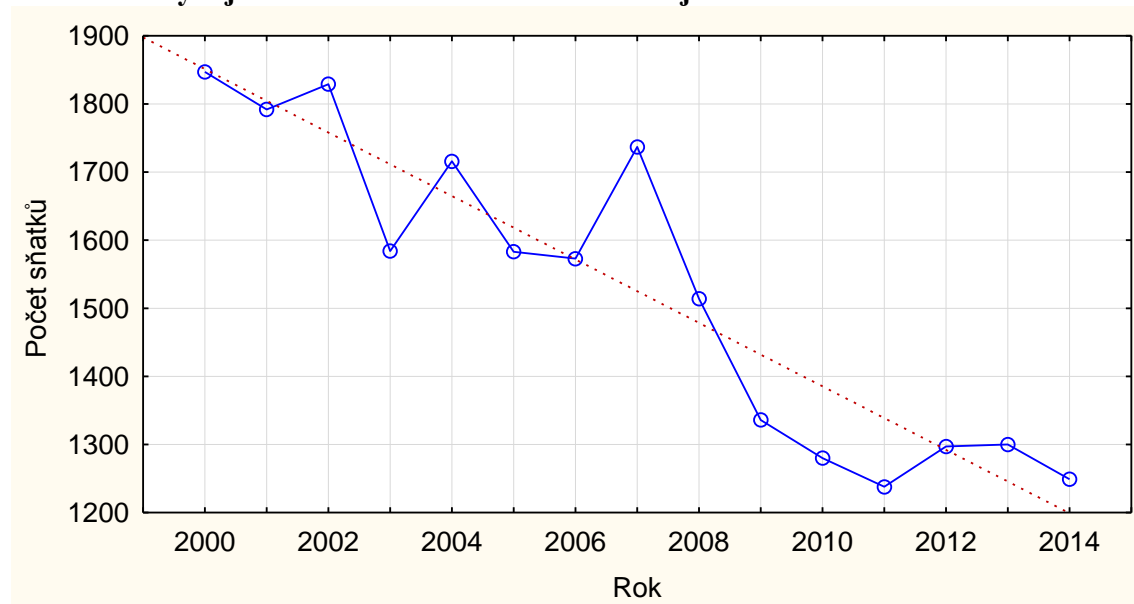
Ve zmiňovaném roce 2007 dosáhla sňatečnost v tomto kraji svého počtu 3 129 sňatků. Mezi roky 2007 a 2009 lze pozorovat velký a konstantní propad počtu uzavřených manželství. Největší meziroční propad sledovaných hodnot však nastal mezi roky 2002 a 2003, kdy počet uzavřených manželství klesl meziročně o 336 sňatků a tempo růstu se zastavilo na 88,5 % (viz příloha č. 1: Tabulka č. 8). Naopak nejvyššího nárůstu uzavřených sňatků bylo dosaženo v roce 2004, kdy tempo růstu dosahovalo hodnoty 108,28 % (viz vztah [2.3]) a hodnota první diference v tomto roce byl 214 (viz vztah [2.5]). Po roce 2007 nastává období, kdy počet uzavíraných sňatků opět relativně klesá až do svého minima v roce 2013, kdy bylo uzavřeno pouhých 2 367 sňatků, což je o 762 sňatků méně než v roce 2000. Celkově počet uzavřených manželství v tomto kraji poklesl o 24,2 % za celé sledované období.

4.2.5 Sňatečnost v Karlovarském kraji

Obyvatelstvo Karlovarského kraje se od ostatních odlišuje počtem uzavřených manželství. Toto chování je dáno především rozdílnými sociálními a ekonomickými podmínkami, ale i faktem, že v tomto kraji je dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti a celkově i nízká úroveň vzdělanosti obyvatel tohoto kraje. Karlovarský kraj je jedním z nejmenších krajů, co do rozlohy i do počtu obyvatel. Žije zde 92 obyvatel na km². Z grafu

č. 10 vyplývá, že maximum sňatků bylo uzavřeno na počátku sledovaného období v roce 2000, kdy bylo uzavřeno 1 847 sňatků. V průběhu sledované časové řady poklesl počet uzavíraných manželství o 47,9 %, což je největší pokles ze všech krajů.

Graf č. 10 Vývoj sňatečnosti v Karlovarském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

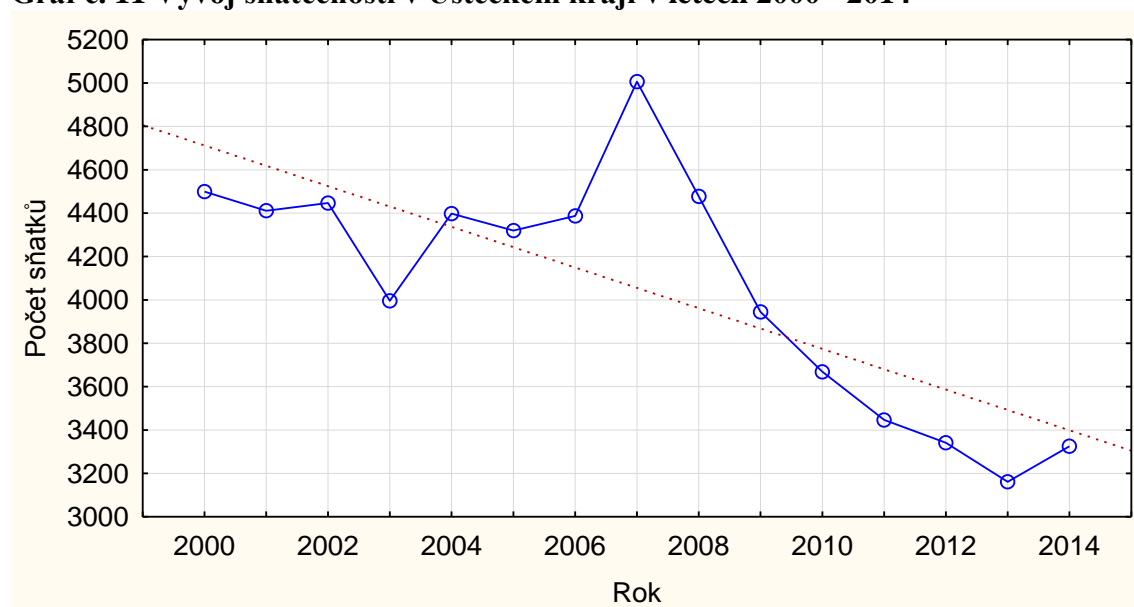
Dále pak meziročně počet sňatků pravidelně roste a klesá. Od roku 2007 potom počet sňatků konstantně klesá až do roku 2011, kdy bylo dosaženo minima počtu uzavřených manželství (1 238 sňatků). V průběhu celého sledovaného období klesl počet sňatků v Karlovarském kraji o 35,3 %. K největšímu meziročnímu propadu hodnot došlo v roce 2003, kdy bylo uzavřeno o 245 sňatků méně než v roce předchozím (hodnota první difference (viz příloha č. 1: Tabulka č. 9). Naopak největší nárůst byl zaznamenán v roce 2007, kdy hodnota první difference vystoupala až na hodnotu 164 (viz vztah [2.5]) a tempo růstu přesahovalo 110 % (viz vztah [2.3]).

4.2.6 Sňatečnost v Ústeckém kraji

Ústecký kraj má stejné sociální a ekonomické podmínky jako kraj Karlovarský, tedy celkově nízkou úroveň vzdělání a příjmu obyvatel a vysokou míru nezaměstnanosti. Oproti Karlovarskému kraji má ovšem Ústecký kraj mnohem více obyvatel. Žije zde 158 obyvatel

na km². V počtu obyvatel zaujímá dokonce 5. místo v České republice, proto je zde i přes nepříznivé socio-ekonomické podmínky uzavíráno relativně dost sňatků.

Graf č. 11 Vývoj sňatečnosti v Ústeckém kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

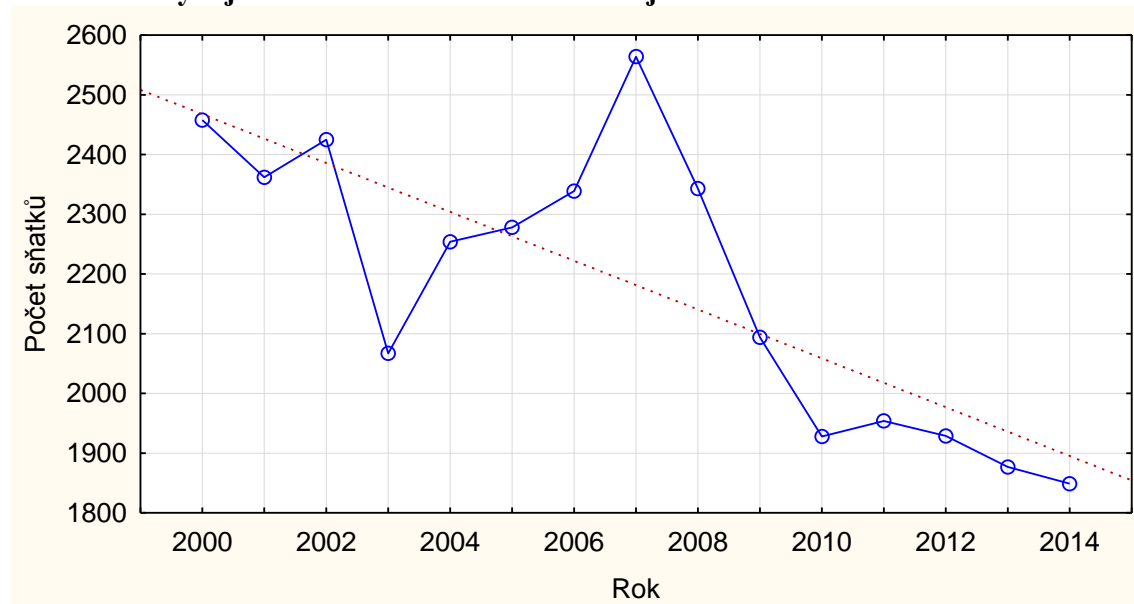
Z grafu č. 11 lze vyvodit, že vývoj sňatečnosti v tomto kraji má určitý stálý klesající trend. Počet uzavřených sňatků klesl celkem za sledovanou časovou řadu o 35,3 %. Od počátku sledovaného období až do roku 2006 lze říci, že se počet sňatků drží na celkem stejné úrovni, vyjma roku 2003 kdy byl zaznamenán prudký pokles uzavřených sňatků. Výjimkou z časové řady je i rok 2007, kdy bylo dosaženo maxima počtu uzavřených sňatků (5 006), a před nímž došlo k největšímu nárůstu hodnot (první diference v tomto roce = 619 viz příloha č. 1: Tabulka č. 10). Po roce 2007 zároveň došlo k největšímu propadu hodnot sledovaného období, a to o celých 529 sňatků (viz vztah [2.5]). Klesající trend pokračuje až do roku 2013, kdy bylo uzavřeno nejméně sňatků za celou sledovanou časovou řadu (3 161). Mezi maximální a minimální hodnotou sledované řady je rozdíl 1 845 sňatků. Tento rapidní pokles byl zaznamenán během pouhých 6 let.

4.2.7 Sňatečnost v Libereckém kraji

Liberecký kraj lze typově přiřadit také ke kraji Karlovarskému. Tyto dva kraje se vyznačují nízkým počtem obyvatel a velmi malou rozlohou. Také socio-ekonomické podmínky Libereckého kraje se výrazně přibližují k těm v kraji Karlovarském. Stejně jako

ostatní kraje, nemá ani tento kraj konstantní trend vývoje po celé sledované období (viz graf č. 12). Počet sňatků v tomto kraji klesl v rámci sledované časové řady o 32,9 %.

Graf č. 12 Vývoj sňatečnosti v Libereckém kraji v letech 2000 - 2014

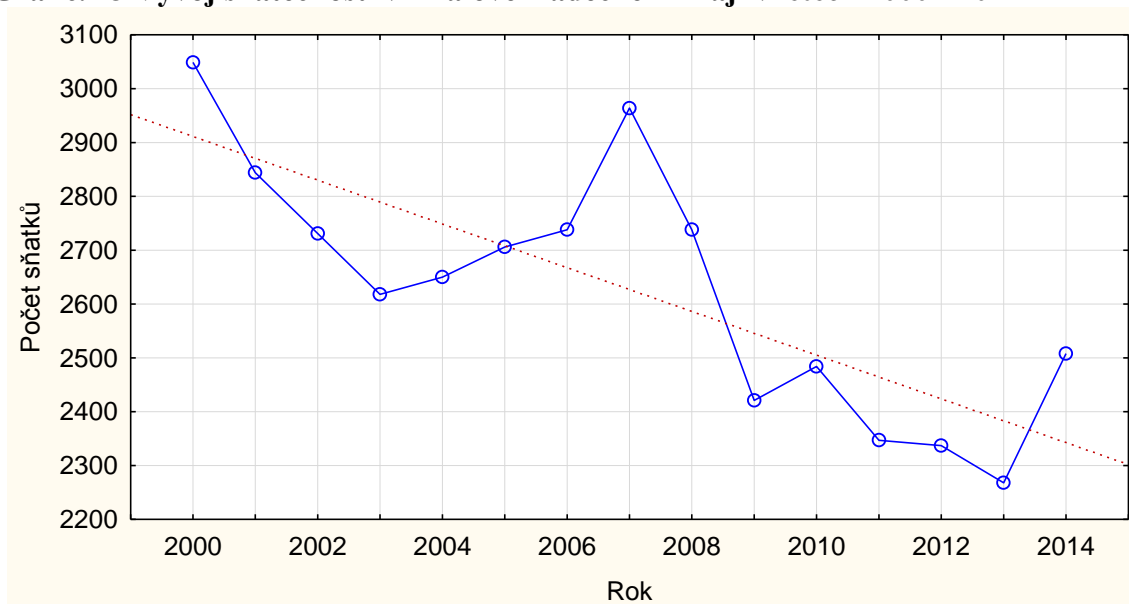
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

V roce 2003 došlo k výraznému a náhlému poklesu počtu uzavřených sňatků (17,3 %). Hodnota první diference v tomto roce byla -358 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 11), což znamená, že v tomto roce bylo uzavřeno o 358 manželství méně než v roce předchozím. Tempo růstu bylo záporné, dosahovalo pouhých 85,24 % (viz vztah [2.3]). Od roku 2003 až do roku 2007 vykazovaly počty uzavřených sňatků rostoucí trend vývoje, a to až do roku 2007, kdy bylo dosaženo maxima časové řady (2 564 sňatků). Ovšem po roce 2007 nastává prudký a konstantní propad počtu uzavíraných sňatků, který se zastaví až v roce 2011, kdy počet sňatků mírně vzroste. Dále pak ale pokračuje vývoj znovu klesajícím trendem vývoje hodnot až do roku 2014, tedy posledního roku sledovaného období, kdy je dosaženo minima časové řady. V tomto roce bylo uzavřeno pouze 1 849 sňatků. Nejvyšší nárůst hodnot byl zaznamenán v již zmiňovaném roce 2007, kdy vzrostl počet sňatků oproti minulému roku o 225 (viz vztah [2.5]) a tempo růstu dosahovalo 109,62% (viz vztah [2.3]).

4.2.8 Sňatečnost v Králověhradeckém kraji

Trend vývoje sňatečnosti v Králověhradeckém kraji je opět klesající (viz graf č. 13). Různé časové úseky mají různý průběh trendu. V tomto kraji bylo nejvíce sňatků uzavřeno na počátku sledovaného období, v roce 2000, a to přesně 3 049 sňatků. Od tohoto roku je pozorován výrazný pokles sňatků až do roku 2003. Od tohoto roku se vývoj trendu opět mění a počet uzavřených sňatků roste až do roku 2007. Tento rok byl, co do počtu uzavřených sňatků, výjimečný téměř ve většině krajů, a to právě díky již zmiňovaným silným ročníkům, které přicházejí do sňatkového věku. Ve sledované časové řadě došlo k úbytku počtu sňatků o 21,6 %.

Graf č. 13 Vývoj sňatečnosti v Králověhradeckém kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Po roce 2007 opět nastává výrazný pokles uzavřených manželství. Tento trend přetrvává do roku 2013, kdy počet sňatků dosáhl svého minima 2 268 sňatků. Mezi roky 2013 a 2014 lze pozorovat opětovné výrazné zvýšení. Na základě velmi kolísavého vývoje trendu ve sledované časové řadě nelze predikovat budoucí vývoj sňatečnosti v tomto kraji. Největší propad hodnot byl zaznamenán v roce 2009, kdy hodnota první diference byla -317 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 12). Tempo růstu v tomto roce se pohybovalo na úrovni 88,42 % (viz vztah [2.3]). Naopak největší nárůst počtu uzavřených manželství byl zaznamenán v

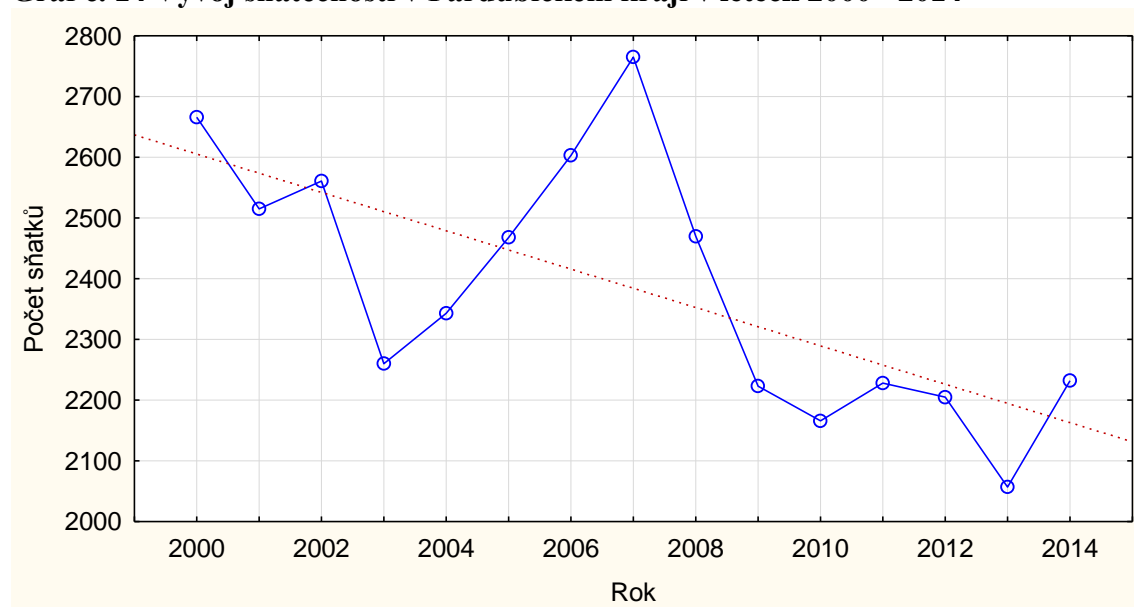

již zmiňovaném roce 2007, kdy bylo uzavřeno o 226 sňatků více než v roce předchozím (2006).

4.2.9 Sňatečnost v Pardubickém kraji

Pardubický kraj je jedním z nejmenších krajů v České republice. V porovnání s ostatními kraji zaujímá v rozloze až 10. místo. Žije zde i relativně málo obyvatel. Rozlohou i počtem obyvatel je srovnatelný se sousedním krajem Královéhradeckým. Tento kraj je proslulý strojírenským průmyslem, který poskytuje dostatek pracovních míst. I přes to ale obecná roční míra nezaměstnanosti v posledních letech sledovaného období rostla, což mohlo být příčinou poklesu počtu uzavíraných sňatků.

Graf č. 14 Vývoj sňatečnosti v Pardubickém kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

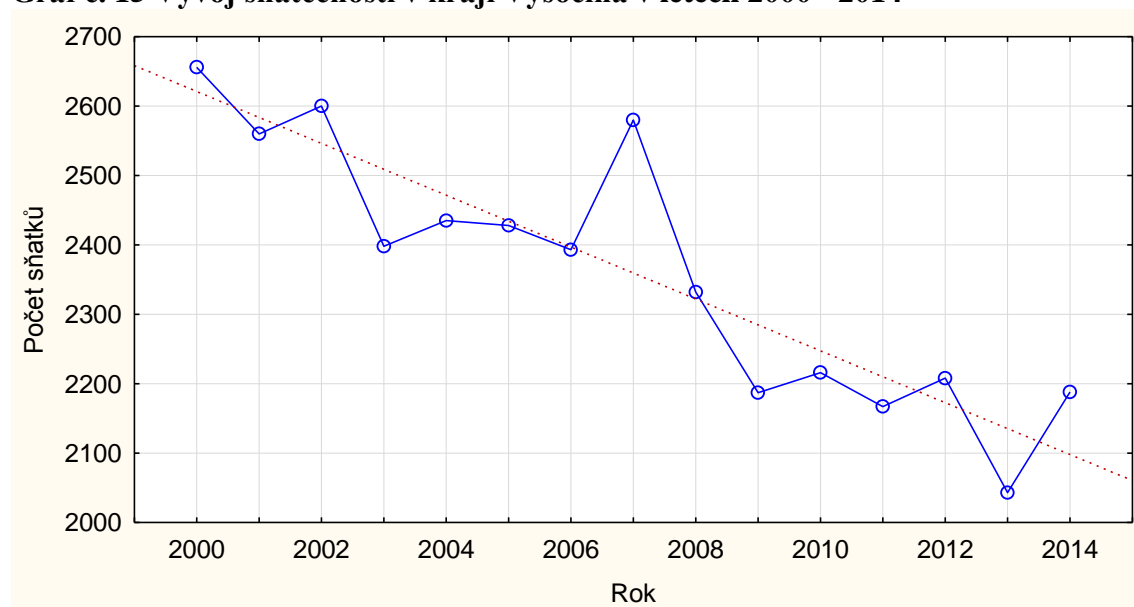
Graf č. 14 popisuje vývoj sňatečnosti v Pardubickém kraji. Z tohoto grafu je zřejmý obdobný klesající vývoj jako v ostatních krajích. Od počátku sledovaného období až do roku 2003 počet uzavíraných sňatků klesal. Od roku 2003 počet sňatků roste až do svého maxima v roce 2007. V tomto roce bylo uzavřeno 2 765 sňatků. Po tomto roce nastupuje strmý pokles uzavřených manželství, kdy rozdíl mezi rokem 2007 a 2009 činí 24,4 %. Malé oživení přichází v roce 2011, kdy opět obecná míra nezaměstnanosti klesla. Ovšem po roce 2011 opět pokračuje pokles uzavírání sňatků, až do roku 2013, kdy časová řada dosáhla svého

minima 2 057 sňatků. Největší meziroční propad sledovaných hodnot nastal mezi roky 2002 a 2003. Rozdíl mezi těmito roky činil -301 sňatků (viz příloha č. 1: Tabulka č. 13). Největší nárůst hodnot byl poté zaznamenán mezi posledními dvěma roky sledovaného období (2013 a 2014), kdy se počet uzavřených sňatků zvýšil o 175 oproti předchozímu roku. Celkově klesl ve sledovaném období počet sňatků v tomto kraji o 19,4 %.

4.2.10 Sňatečnost v kraji Vysočina

Kraj Vysočina se řadí svou rozlohou mezi prvních 5 největších krajů. Ovšem s ohledem na počet obyvatel se řadí až na 11. místo v České republice. Žije zde pouhých 75 obyvatel na km². Nezaměstnanost se v tomto kraji pohybuje dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem, a vzhledem k nízkému počtu obyvatel je v tomto kraji také uzavíráno méně sňatků. Sledovaná časová řada se vyznačuje klesající tendencí (viz graf č. 15). Počet uzavřených sňatků v tomto kraji ve sledované časové řadě dosáhl poklesu o 21,4%.

Graf č. 15 Vývoj sňatečnosti v kraji Vysočina v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

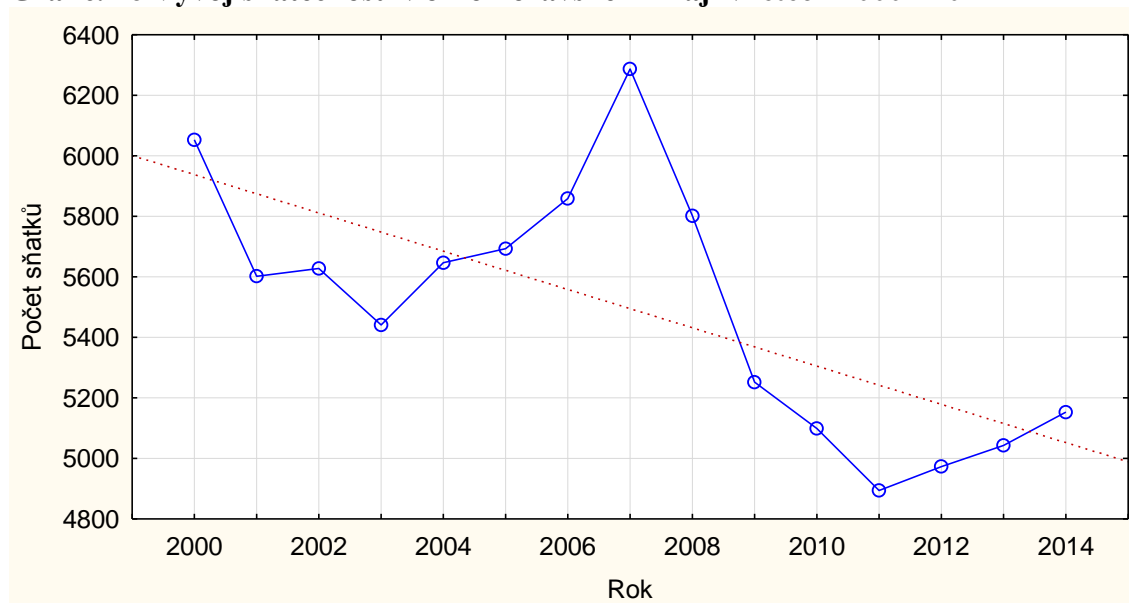
Výjimkou je opět rok 2007. Maxima časové řady bylo dosaženo hned první rok sledovaného období (rok 2000), kdy bylo uzavřeno 2 656 sňatků. Nejméně manželství bylo uzavřeno v roce 2013, a to přesně 2 043 sňatků. Největší nárůst a propad hodnot byl zaznamenán právě okolo již zmiňovaného roku 2007. První diference v roce 2007

dosahovala hodnoty 187 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 14). V roce 2008 poklesl počet uzavřených sňatků oproti předchozímu roku o 248 (viz vztah [2.5]).

4.2.11 Sňatečnost v Jihomoravském kraji

Jihomoravský kraj patří k největším a nejhustěji osídleným krajům v České republice. Žije zde 157 obyvatel na km². Tento kraj se stejně jako většina moravských krajů zároveň vyznačuje vysokým podílem věřícího obyvatelstva, což by mohlo mít na sňatečnost v tomto kraji podstatný vliv. Při pohledu na graf č. 16 je zřejmé, že v prvních čtyřech letech sledovaného období sňatků v tomto kraji ubylo.

Graf č. 16 Vývoj sňatečnosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

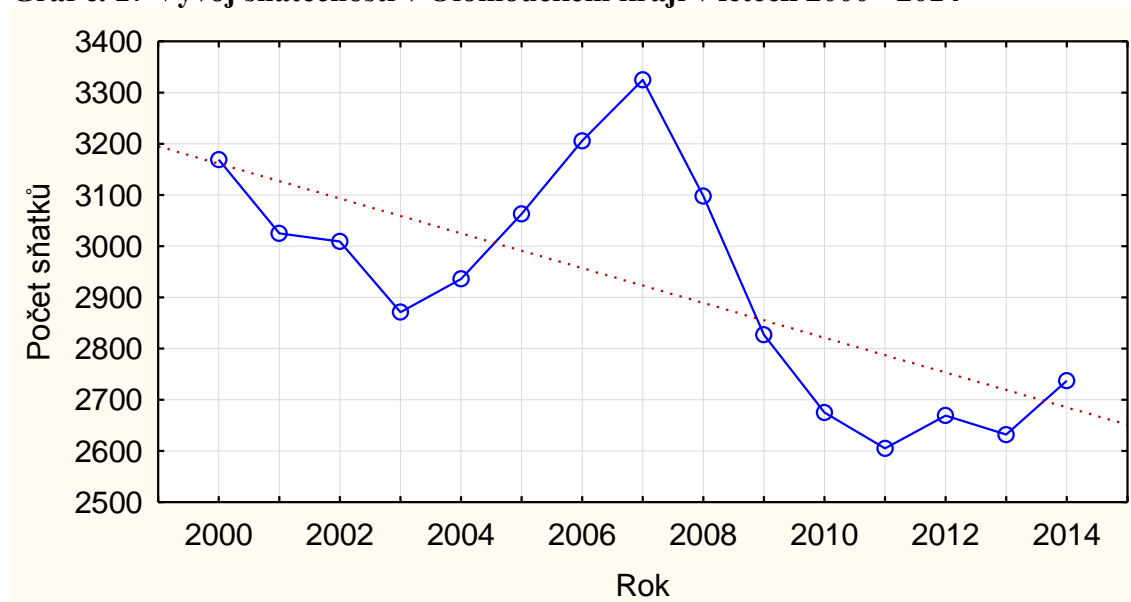
Pokles se zastavil až v roce 2003, kdy pokles nahradila rostoucí tendence, která pokračovala až do maxima naměřených hodnot 6 287 sňatků v roce 2007. Po tomto roce ovšem přichází rapidní pokles počtu uzavíraných manželství, až do minima v roce 2011 (4 895 sňatků). Tento pokles byl velmi výrazný (24,5 %). Během 4 let počet uzavřených sňatků poklesl o 1 393. V posledních letech je zřejmý mírný konstantní nárůst, který by mohl napovídat i budoucí vývoj v tomto kraji. Ovšem vzhledem k velmi kolísavému vývoji v časové řadě nelze budoucí vývoj přesně předpovídat. K nejvyššímu nárůstu hodnot došlo již tradičně v roce 2007, kdy bylo uzavřeno o 428 manželství více než v předchozím roce (viz

příloha č. 1: Tabulka č. 15). Jak je z grafu viditelné, největší propad byl zaznamenán v roce 2008 a 2009. V těchto letech se hodnoty první diference pohybovaly na úrovni -485 (2008) a -550 (2009) viz vztah [2.5].

4.2.12 Sňatečnost v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj se stejně jako Karlovarský a Ústecký kraj vyznačuje relativně vysokou mírou nezaměstnanosti. Jedná se o kraj, který se také vyznačuje vysokým procentem věřícího obyvatelstva. Graf č. 17 vykazuje klesající trend v průběhu sledované časové řady, kdy počet uzavřených sňatků v průběhu sledovaného období klesl o 15,8 %, což je hned po Středočeském kraji nejméně ze všech krajů.

Graf č. 17 Vývoj sňatečnosti v Olomouckém kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

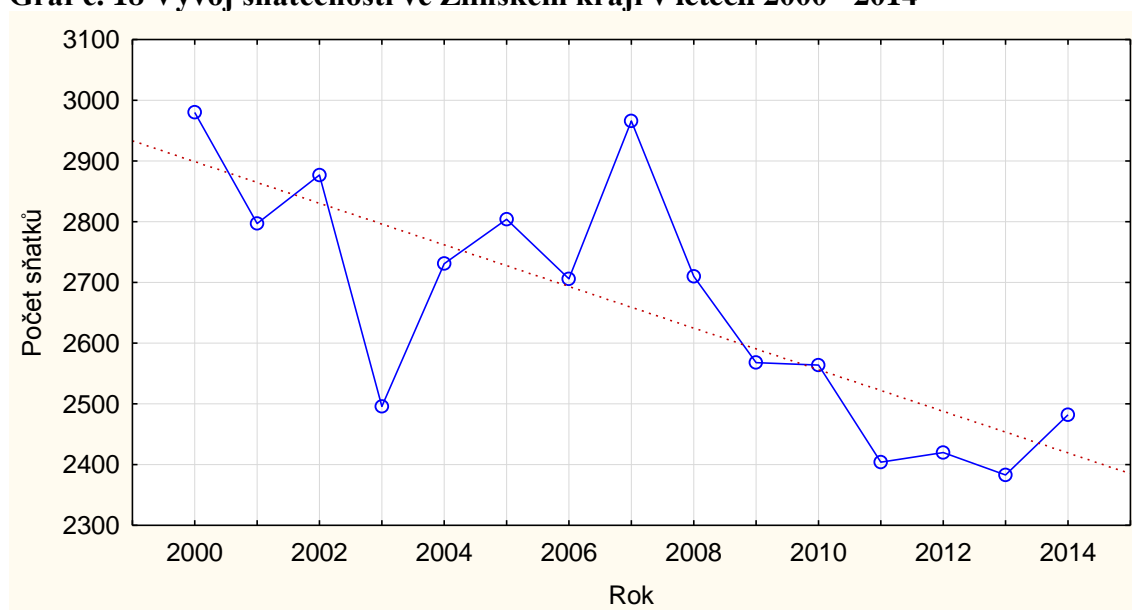
Od počátku do roku 2003 je zaznamenán pokles sňatků, který je dále vystřídán růstem počtu uzavíraných sňatků, který trvá až do roku 2007, kdy bylo uzavřeno i maximum sňatků ve sledovaném období, a to přesně 3 325. Po roce 2007 následuje, jako ve většině krajů klesající tendence zavírání manželství, kdy během čtyř let klesl počet uzavřených sňatků o 720. Tento pokles trvá až do roku 2011, kdy bylo uzavřeno ve sledovaném období nejméně sňatků (2 605). Největší nárůst byl zaregistrován v roce 2006. Hodnota první diference v tomto roce byla 260, tedy bylo uzavřeno o 260 sňatků více než rok předchozí (viz příloha č. 1: Tabulka č. 16). Tempo růstu potom dosahovalo úrovně 104,67 % (viz vztah

[2.3]). Naopak největší propad zaregistroval rok 2009 (hodnota 1. Diference = -381 viz vztah [2.5]) a tempo růstu bylo na úrovni pouhých 91,25 % (viz vztah [2.3]).

4.2.13 Sňatečnost ve Zlínském kraji

Zlínský kraj je jedním z nejmenších krajů, ovšem hustota jeho osídlení je poměrně velká. Žije zde 149 obyvatel na km². Stejně jako v ostatních moravských krajích žije i zde relativně velký podíl věřícího obyvatelstva. Ovšem i přes tuto skutečnost je zde uzavíráno velmi málo sňatků.

Graf č. 18 Vývoj sňatečnosti ve Zlínském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

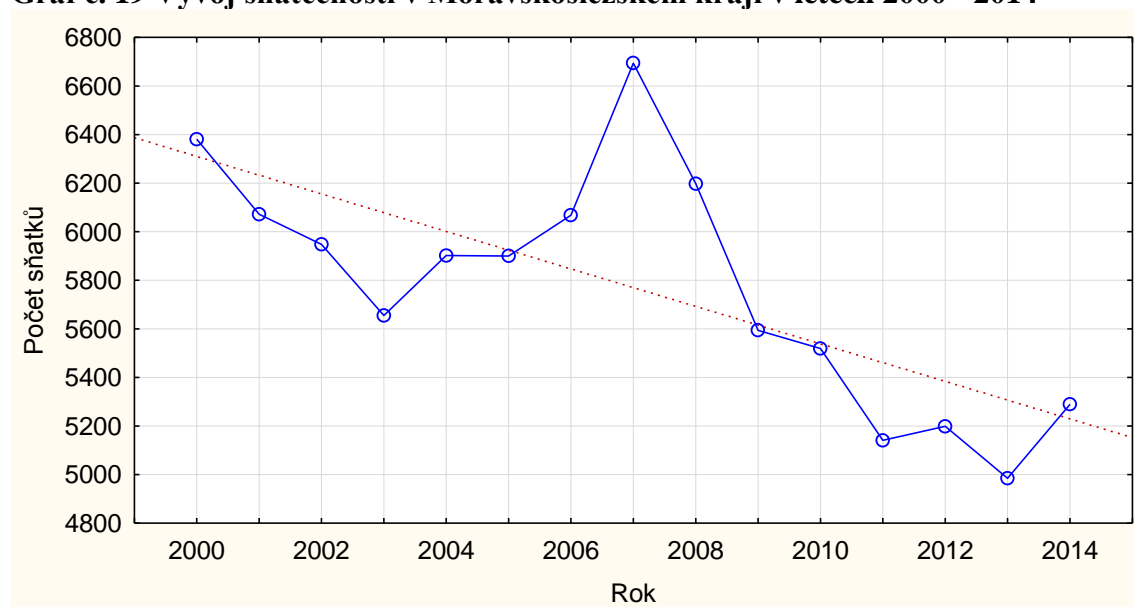
Sledovaná časová řada začíná na svém maximu 2 980 uzavřených sňatků (viz graf č. 18). Poté následuje pokles, v roce 2003 byl dokonce zaznamenán největší úbytek sňatků, a to celkem o 381 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 17). Poté opět nastává období růstu. V roce 2007 se počet uzavřených sňatků blíží maximu z roku 2000. V roce 2007 bylo uzavřeno 2 966 sňatků. V tomto roce byl také zaznamenán největší nárůst hodnot, kdy první diference byla 260 (viz vztah [2.5]), tempo růstu bylo na úrovni 109,61 % (viz vztah [2.3]). Po roce 2007 ovšem sledovaná časová řada vykazuje opětovnou klesající tendenci. Pokles trvá až do roku 2013, kdy dosahuje minima uzavřených sňatků (2 383). V posledním roce časové řady (2014) je registrován opětovný nárůst počtu uzavíraných manželství, což ale není indikující stávající vývoj i do budoucnosti. Od roku 2007 do roku 2013, tedy během 6 let, došlo na

tomto území k úbytku 583 sňatků. Celkově se počet uzavřených sňatků v tomto kraji snížil o 20 %.

4.2.14 Sňatečnost v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj je nejlidnatějším krajem České republiky. Hustota osídlení činí 230 obyvatel na km², což je nejvíce z celé ČR a velmi vysoko nad celorepublikovým průměrem (130 obyvatel na km²). Vysokou mírou nezaměstnanosti se tento kraj řadí ke krajům jako je Karlovarský či Ústecký kraj.

Graf č. 19 Vývoj sňatečnosti v Moravskoslezském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

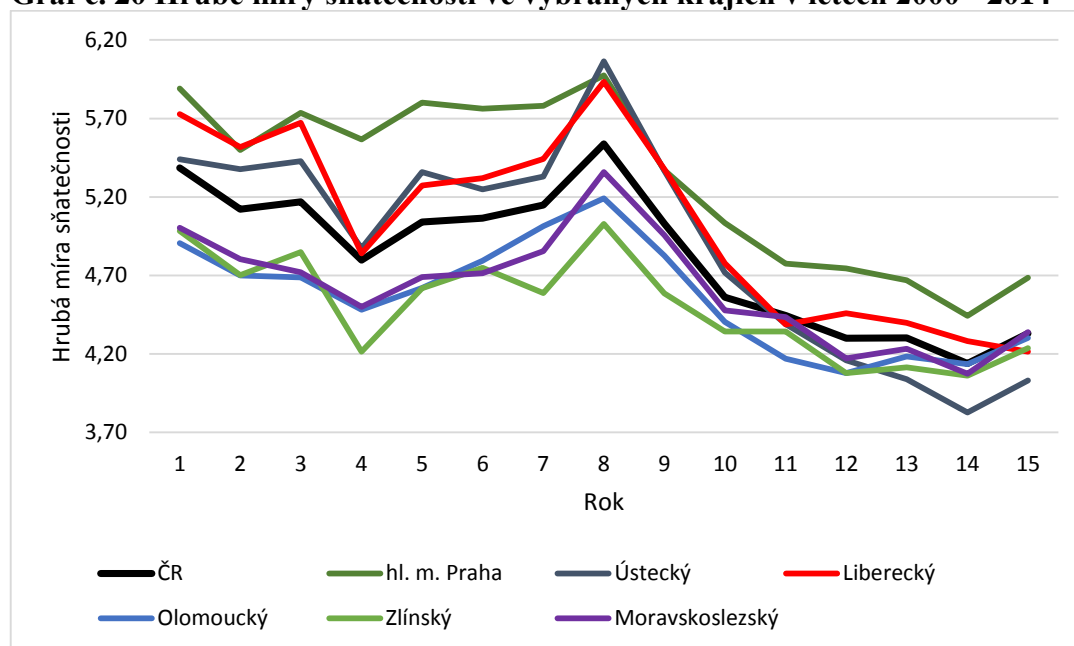
Při pohledu na graf č. 19 lze říci, že průběh sňatečnosti v Moravskoslezském kraji je podobný jako v ostatních krajích, tedy klesající trend vývoje. Do roku 2003 je zřejmá klesající tendence hodnot, obrat přichází v roce 2004, kdy je poprvé zaznamenána rostoucí tendence. Tento trend pokračuje až do roku 2007, kdy je dosaženo maximální hodnoty sledované časové řady (6 694 sňatků). Jako ve většině krajů i v tomto kraji následuje po roce 2007 viditelný a dá se říci i prudký pokles hodnot (30,2 %). Tato klesající tendence končí až v roce 2013, kdy bylo uzavřeno nejméně sňatků za celé sledované období, a to přesně 4 985. V Moravskoslezském kraji tedy během 6 let ubylo 1 709 sňatků. Toto může být zapříčiněno již zmiňovanou vysokou nezaměstnaností a špatnými socio-ekonomickými podmínkami toho kraje. Zmiňovaný rok 2007 s sebou přinesl i nejvyšší nárůst zaznamenaných hodnot,

kdy hodnota první diference v tomto roce byla 626, tedy bylo uzavřeno o 626 sňatků více než v roce 2006 (viz příloha č. 1: Tabulka č. 18). Tempo růstu tento rok přesahovalo 110 % (viz vztah [2.3]). Naopak největší propad přinesl rok 2009, kdy bylo uzavřeno o 604 sňatků méně než předchozí rok (2008). Tempo růstu pak dosahovalo úrovně pouhých 90,25 % (viz vztah [2.3]). V rámci sledované časové řady klesl počet uzavřených sňatků o 20,6 %.

4.2.15 Porovnání vývoje hrubé míry sňatečnosti v jednotlivých krajích ČR

Sňatečnost jakožto demografický ukazatel je ovlivněn mnoha faktory. Jsou to faktory demografické, ekonomické, společenské i kulturní. Pro srovnání krajů, byly vybrány ty kraje, jejichž hrubé míry sňatečnosti se vymykají průměru České republiky.

Graf č. 20 Hrubé míry sňatečnosti ve vybraných krajích v letech 2000 - 2014

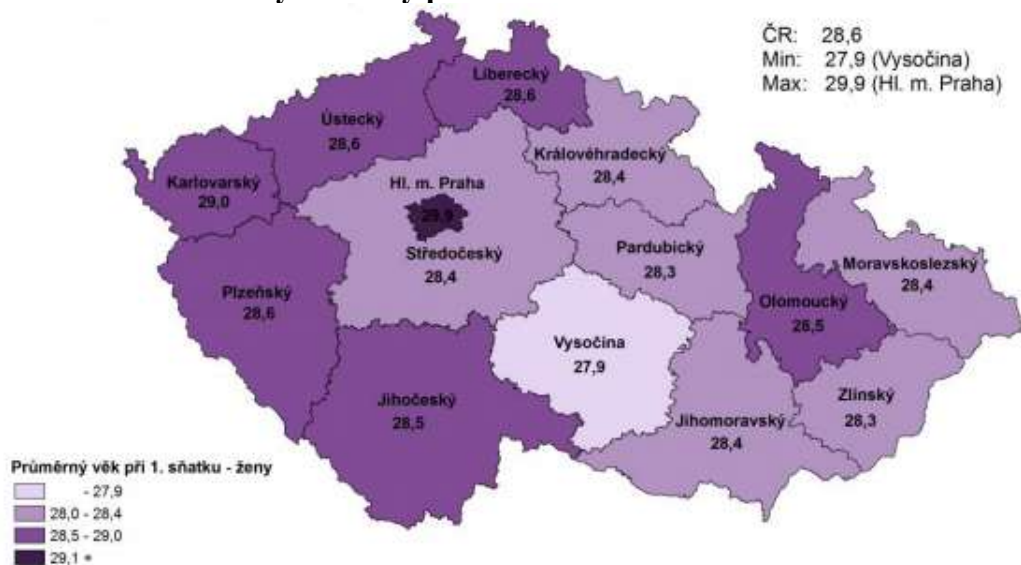

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Z demografických ukazatelů má na sňatečnost největší vliv porodnost a věková struktura obyvatelstva, z ekonomických faktorů pak nezaměstnanost, průměrná mzda, situace na hypotéčním a úvěrovém trhu, či bytová situace v dané oblasti. Ze společenských a kulturních faktorů potom úroveň vzdělání, tradice a hodnoty. Z grafu č. 20 je patrné, které kraje se pohybují nad hrubou mírou sňatečnosti České republiky, a které jsou pod její úrovní. Již na první pohled se vymyká rok 2007, kdy hrubé míry sňatečnosti jednotlivých krajů

dosahují nejvyšších hodnot (viz Příloha č. 1: Tabulka č. 19). Tento nárůst lze vysvětlit tím, že silné ročníky (1973-1979) dosahují sňatkového věku, a tím roste počet uzavřených manželství. Následuje propad hodnot způsobený, buď nástupem slabších ročníků do sňatkového věku nebo hospodářskou krizí, která Českou republiku zasáhla v roce 2008. Nejvíce byla zasažena výrobní oblast, což zapříčinilo ztrátu pracovních míst zejména nízkokvalifikovanému obyvatelstvu. Nárůst nezaměstnanosti, zpřísnění podmínek získání hypotečního či jiného úvěru mělo za následek i úbytek počtu sňatků. Ztížení získání hypotečního úvěru potom ztížilo i financování vlastního bydlení, což je pro sňatek, který je předpokladem zakládání rodiny velmi podstatné.

Obrázek 2: Průměrný věk ženy při 1. sňatku v roce 2014

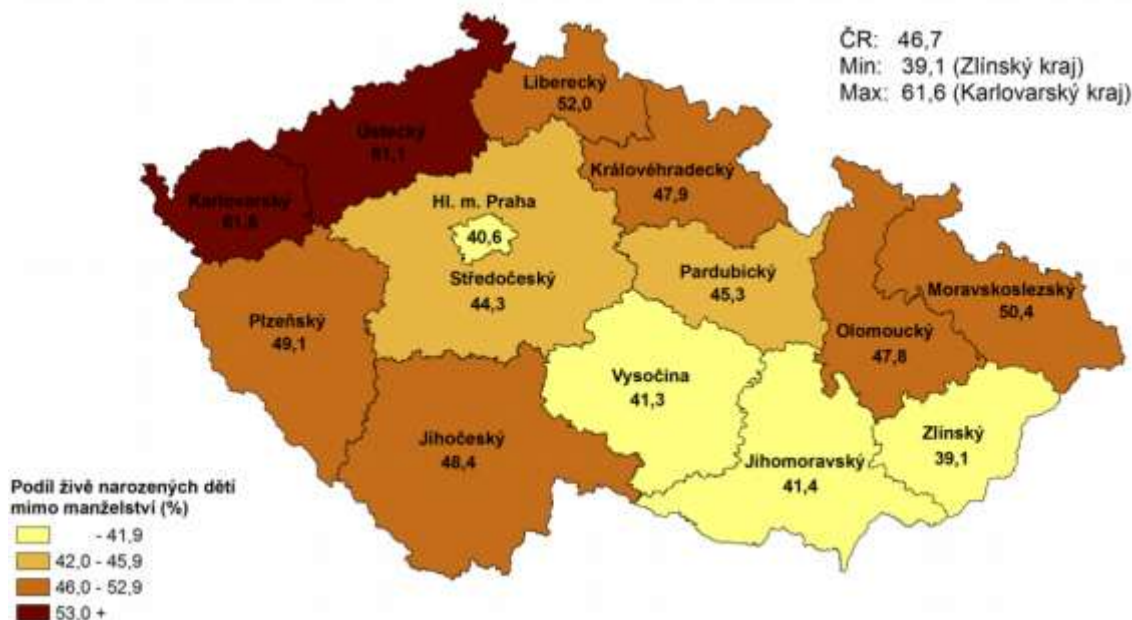
Zdroj: ČSÚ

Hrubá míra sňatečnosti hlavního města Prahy se po celé sledované období pohybuje nad průměrem České republiky. Hlavní město nabízí mnoho volných pracovních míst a obecná míra nezaměstnanosti se pohybuje na nízké úrovni. V Praze je velmi dobrá bytová situace. V tomto regionu je velký podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva (viz obrázek 7), což má za následek odkládání sňatku do pozdějšího věku, kdy průměrný věk nevěsty při prvním sňatku je v hlavním městě Praha v roce 2014 29,9 let (viz obrázek 2). V hlavním městě žije velmi vysoký podíl občanů starších 65 let (v roce 2014 18,2 %) a relativně nízký počet dětí mladších 15ti let (v roce 2014 14,5 %). Vysvětlením může být fakt, že mladí lidé

ve sňatkovém věku se po svatbě, s vidinnou založení rodiny stěhují z centra do klidnějších lokalit v okolí Prahy, především pak do Středočeského kraje.

Obrázek 3: Podíl živě narozených dětí mimo manželství v roce 2014

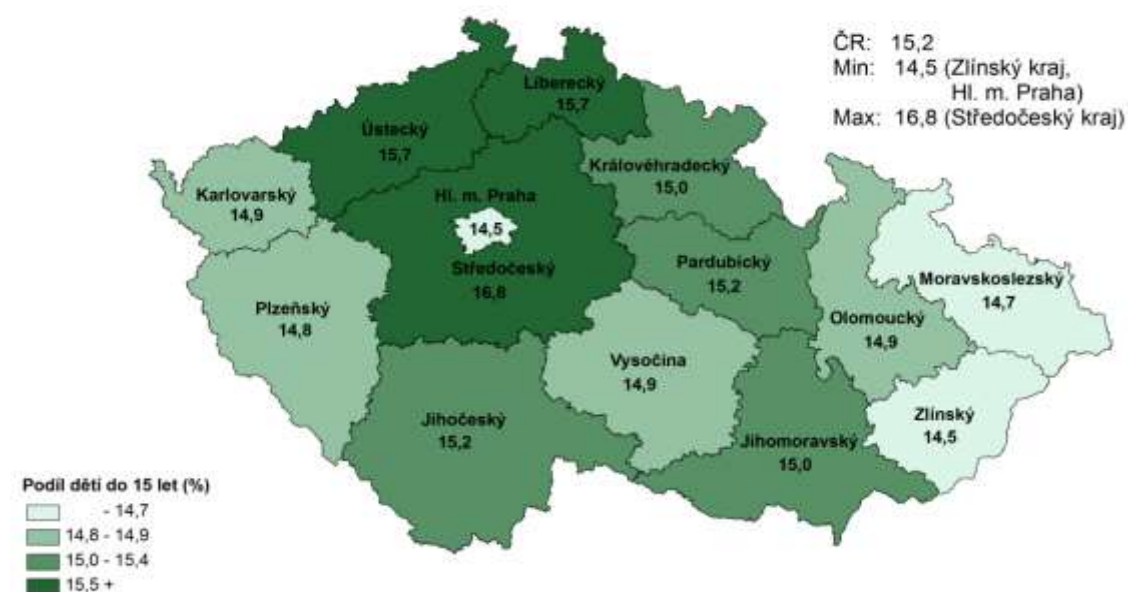

Zdroj: ČSÚ

Další dva kraje, které svou hrubou měrou sňatečnosti převyšují průměr České republiky jsou kraj Liberecký a Ústecký. Tyto dva kraje jsou si velmi podobné. V obou krajích je velká obecná míra nezaměstnanosti, v Ústeckém kraji dokonce nejvyšší z celé České republiky. Zatímco Liberecký kraj se pod hranici průměru hrubé míry sňatečnosti ve sledovaném období nedostal, kraj Ústecký ano, a to v roce 2010. V obou krajích je špatná bytová situace. V Ústeckém kraji bylo v roce 2013 dokončeno 1,13 bytů na 1 000 obyvatel, v Libereckém kraji potom 1,76 bytů na 1 000 obyvatel. Pokles hrubé míry sňatečnosti po roce 2010 může být tedy způsoben právě špatnou bytovou situací a nezaměstnaností v kraji. Naopak vysoké hrubé míry sňatečnosti před rokem 2010, lze mimo silným ročníkům 80. let přičítat i nízkému vzdělání obyvatelstva. V těchto dvou krajích převažuje obyvatelstvo se základním či neukončeným vzděláním (viz obrázek 7). Snoubencům tedy nic nebrání v uzavření sňatku v brzkém věku. Vysokoškoláci většinou odkládají sňatek až na dobu po ukončení studia. Pro Ústecký kraj je typická vysoká úroveň porodnosti. Děti se však rodí především sociálně slabšímu obyvatelstvu, což ještě více prohlubuje některé sociální a ekonomické problémy. V tomto kraji se také rodí i velký počet dětí mimo manželství (viz

obrázek 3). Věková struktura tohoto kraje je velmi mladá, což může vysvětlovat, že i přes špatné socio-ekonomické podmínky je v tomto kraji hrubá míra sňatečnosti vyšší než průměr ČR. Podíl obyvatel starších 65 let na 100 obyvatel do 15 let věku je 16 % pod průměrem České republiky (viz obrázek 5 a 6).

Obrázek 4: Podíl dětí do 15 let (%) v roce 2014

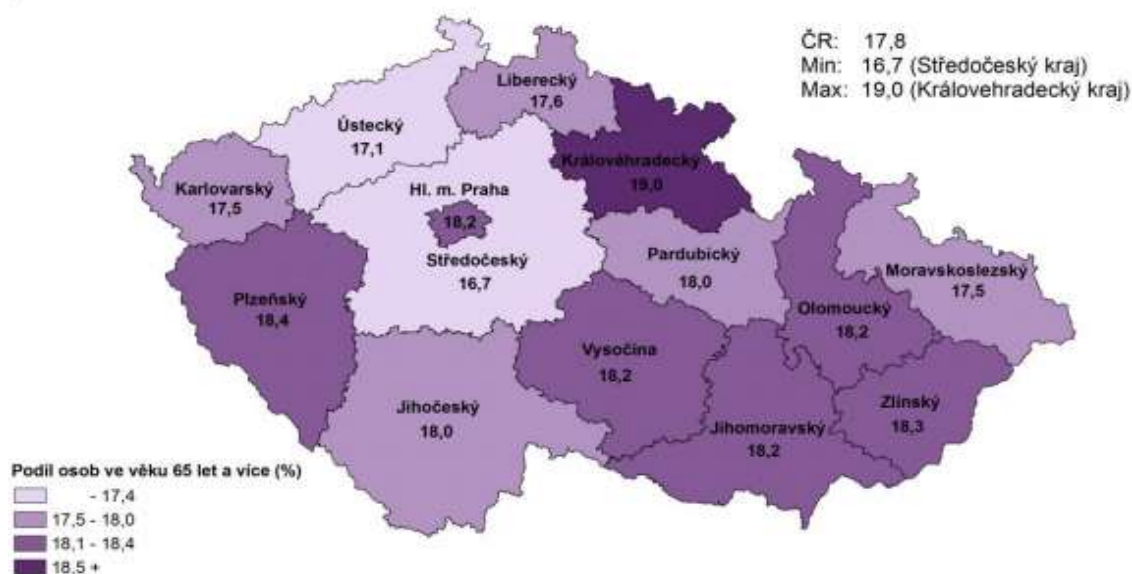

Zdroj: ČSÚ

Kraj Moravskoslezský, Zlínský a Olomoucký jsou kraje, jejichž hrubá míra sňatečnosti se pohybuje pod průměrem České republiky. V některých ohledech jsou si tyto kraje podobné. V těchto krajích žije největší procento věřících obyvatel. V Moravskoslezském kraji je to 26 %, v Olomouckém kraji 24 % a ve Zlínském kraji dokonce 37 %. I přes tuto skutečnost se hrubá míra sňatečnosti pohybuje pod celorepublikovým průměrem. Ovšem počet narozených dětí mimo manželství je v těchto oblastech nízký, ve Zlínském kraji dokonce nejnižší z celé republiky (39,1 %) viz obrázek 4, což lze vysvětlit již zmiňovaným vysokým počtem věřícího obyvatelstva.

Výjimkou je Moravskoslezský kraj, kde je mimo manželství narozeno více jak 50 % dětí (viz obrázek 4).

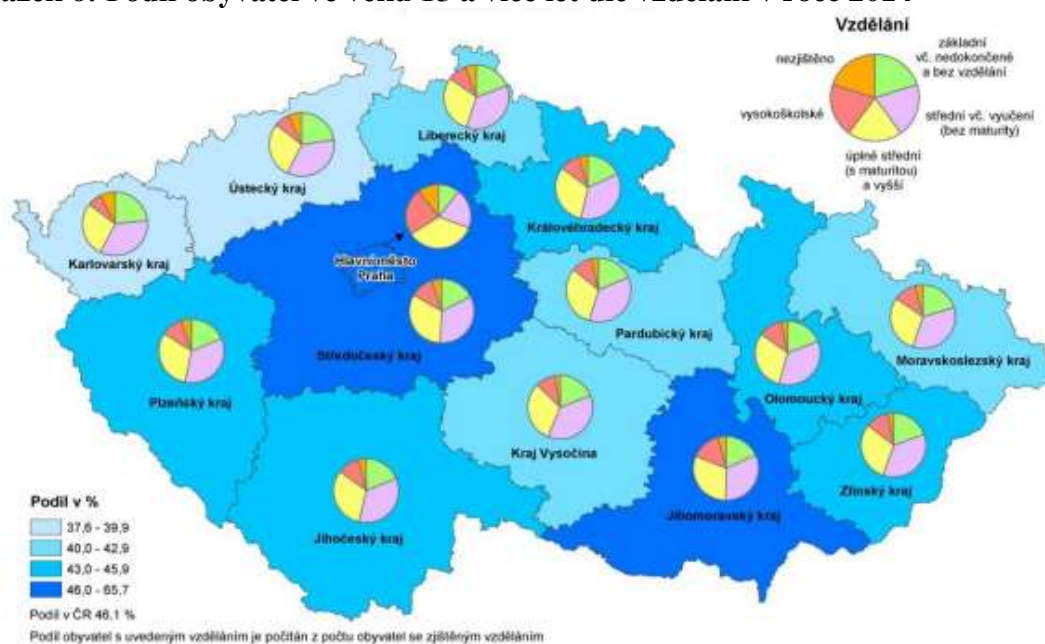
Obrázek 5: Podíl osob ve věku 65 et a více (%) v roce 2014

Zdroj: ČSÚ

V těchto třech krajích je i relativně velké zastoupení vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva, což má za následek uzavírání sňatků v pozdějším věku, po dokončení studia (viz obrázek 7). K nízké sňatečnosti nepřispívá ani fakt, že v těchto krajích je vysoký podíl obyvatelstva staršího 65 let (okolo 18 %) viz obrázek 6.

Obrázek 6: Podíl obyvatel ve věku 15 a více let dle vzdělání v roce 2014

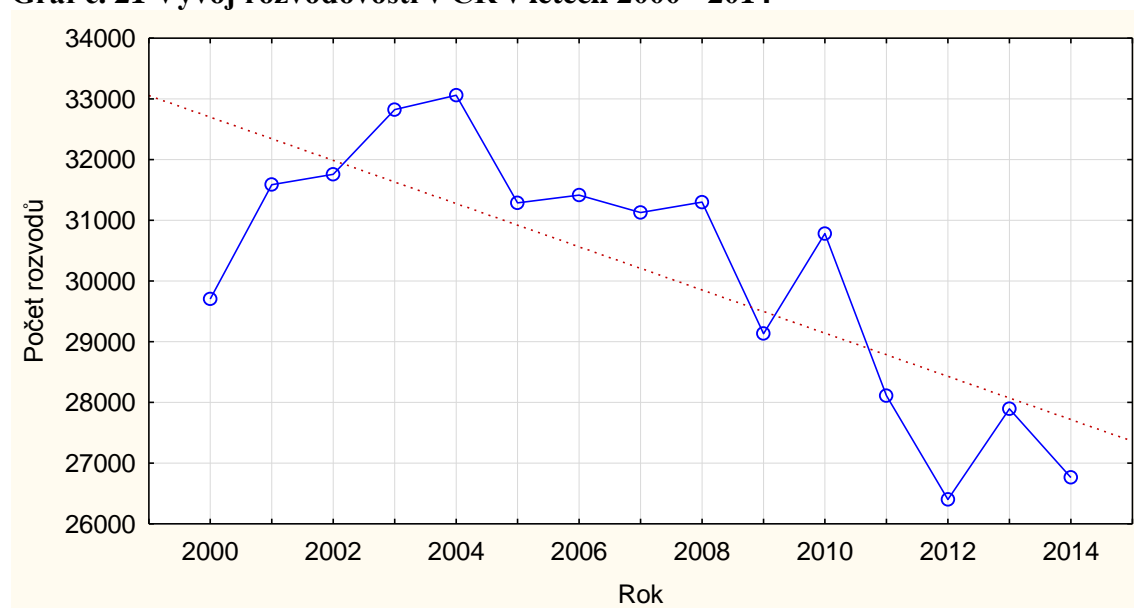
Zdroj: ČSÚ

V Moravskoslezském kraji je možnou příčinou nízkého počtu uzavřených sňatků vysoká míra nezaměstnanosti, která se ještě prohloubila po roce 2008, v důsledku hospodářské krize. Snižuje se počet volných pracovních míst. Hospodářská krize zasáhla i stavební výrobu, tím klesá i rozsah bytové výstavby. Možnou příčinou klesající sňatečnosti v těchto krajích je potom i celkem rychle stárnoucí populace a vystěhovávání mladých lidí ve sňatkovém věku právě z těchto oblastí do perspektivnějších lokalit (Praha, Středočeský kraj).

4.3 Statistická analýza rozvodovosti v ČR

Trend vývoje rozvodovosti ve sledovaném období nebyl jednoznačný (viz graf č. 21). Rozvodovost má v průměru za celé období klesající tendenci. Při rozdělení časové řady na menší úseky je možné popsat průběh rozvodovosti v ČR podrobně. V roce 2000, tedy na počátku sledovaného období bylo uzavřeno poměrně málo sňatků. Tato skutečnost ovšem byla zapříčiněna skutečností, že v srpnu roku 1998 byla uvedena v účinnost novela zákona o rodině (zákon č. 91/1998 Sb.), který výrazně zpřísnil podmínky rozvodu. To má za následek pokles počtu rozvodů, kdy největší propad byl zaznamenán v roce 1999, tedy rok před sledovaným obdobím.

Graf č. 21 Vývoj rozvodovosti v ČR v letech 2000 - 2014

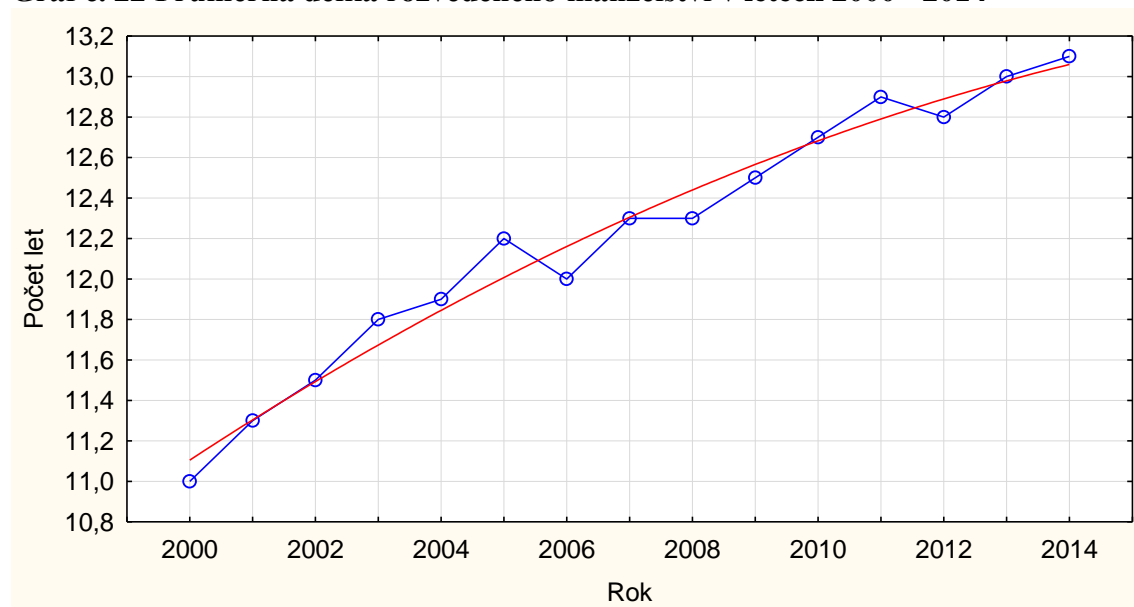

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Proto je v roce 2000 pozorováno méně rozvodů. Od počátku sledované řady do roku 2004 počet rozvedených manželství roste. V roce 2004 dokonce počet rozvodů dosahuje maxima sledované časové řady, a to 33 060 rozvodů. V dalším průběhu má rozvodovost v ČR klesající tendenci, která s malými výjimkami pokračuje až do roku 2012, kdy rozvodovost v České republice dosahuje minima 26 402 rozvodů. Toto minimum je ovšem o 2 745 rozvodů vyšší než minimum z roku 1999. Největší nárůst rozvodů byl v ČR zaznamenán v roce 2001, kdy hodnota první diference byla 1 882 (viz příloha č. 2: Tabulka č. 20), tempo růstu se v tomto roce pohybovalo na úrovni 106,34 %. Největší propad sledované časové řady se uskutečnil v roce 2011, kdy počet rozvodů meziročně klesl o 2 670 (viz vztah [2.5]).

V České republice se průměrná délka manželství pohybuje v posledních letech na úrovni 13 let (viz graf č. 21). Nejkratší délka rozvedeného manželství byla hned na počátku sledovaného období, tedy v roce 2000 (viz příloha č. 2: Tabulka č. 21). Průběh tohoto ukazatele má konstantní rostoucí vývoj. Časová řada byla proložena kvadratickou funkcí ve tvaru $y_t = 10,8974 + 0,2122t_i + 0,0045t_i^2$. Tato trendová funkce vystihuje vývoj průměrné délky rozvedeného manželství z 96 % (viz příloha č. 4: Tabulka č. 58).

Graf č. 22 Průměrná délka rozvedeného manželství v letech 2000 - 2014

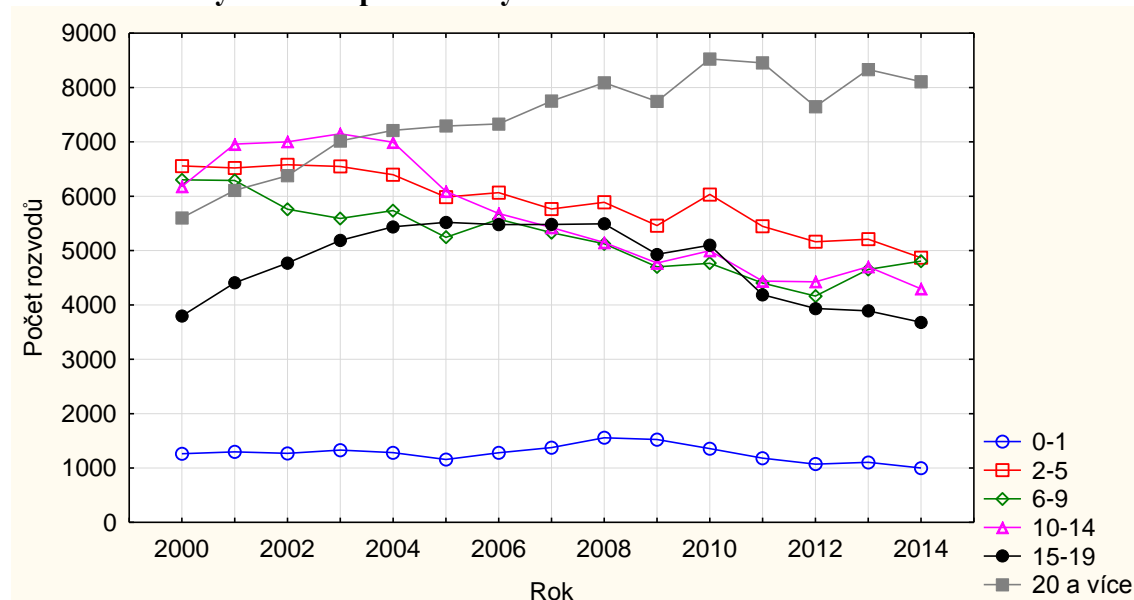

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tato hodnota umožňuje využít tuto funkci pro predikci budoucího vývoje ukazatele. Po provedení výpočtů (viz příloha č. 4: Tabulka č.50, 60, 61) vychází průměrná délka

rozvedeného manželství v roce 2015 13,3 let, v roce 2016 13,5 let a v roce 2017 potom 13,6 let. Lze tedy říci, že v budoucnosti lze nadále očekávat konstantní růst průměrné délky rozvedeného manželství, což znamená, že se budou více rozvádět dlouhodobá manželství.

Graf č. 23 Počty rozvodů podle délky manželství v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

V průběhu sledovaného období došlo k výraznému nárůstu počtu rozvodů 20 a víceletých manželství (viz graf č. 23). Tento nárůst činil 44,71 % (viz příloha č. 2: Tabulka č. 22). Naopak počet rozvodů všech manželství kratších než 20 let zaznamenal ve sledované časové řadě pokles. Rozvody krátkých a většinou bezdětných manželství (0-1 let) se pohybují v průběhu let na přibližně stejné úrovni, přesto byl i u těchto manželství zaznamenán pokles, a to o 262 rozvodů (20,74 %). Rozvody krátce až střednědobých manželství (2-5 let a 6-9 let) také zaznamenaly pokles. Tyto rozvody jsou většinou ještě bezdětné, díky odkládání založení rodiny do pozdějšího věku. Popřípadě s nezletilými dětmi. Jak již bylo zmíněno, těchto sňatků ubývá a nahrazují je právě rozvody dlouhodobých manželství (20 a více let). Partneři v těchto rozváděných manželstvích buď čekají s rozvodem na dobu, kdy jejich potomci dosáhnou dospělosti, aby pro ně následky rozvodu nebyly přítěží, popřípadě právě po tom, co jejich děti tzv. “vylétnou z hnízda”, partneři prochází krizí manželství, kdy čím dál větší procento končí rozvodem.

V průběhu sledovaného období se nemění jen struktura délky rozváděných manželství, ale také příčiny rozvratu těchto manželství. Tyto důvody, či příčiny, jsou

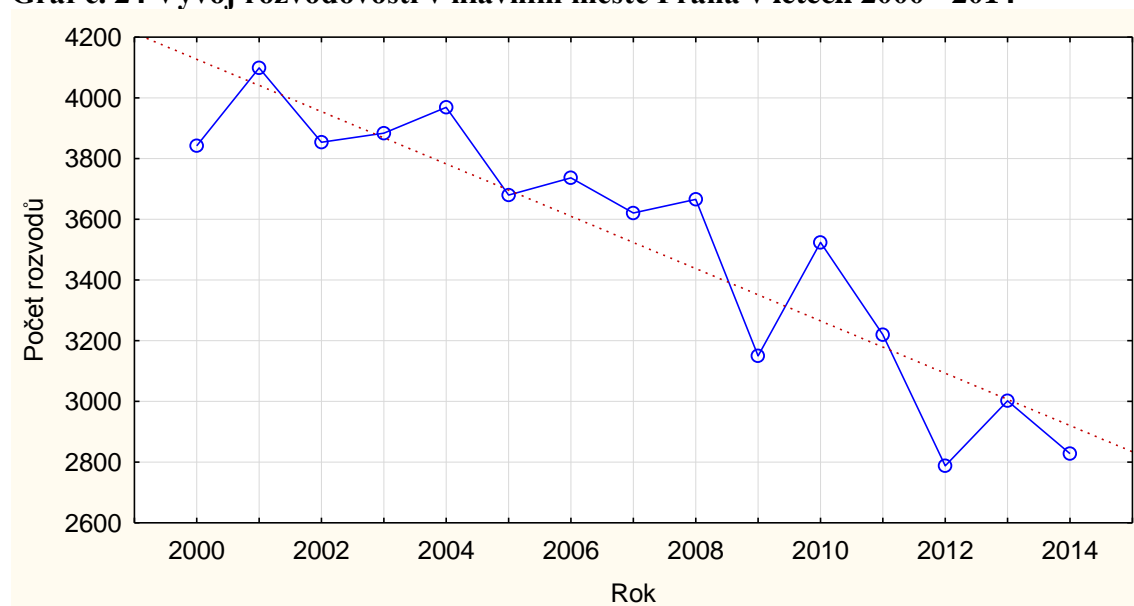
sledovány zvláště u mužů a u ženy. Každým rokem se jak u mužů, tak u žen snižoval počet všech specifických příčin (neuvážený sňatek, nevěra, nezáměr o rodinu, zdravotní důvody, sexuální neshody) i ostatní příčiny a rozvody, kdy soud nezjistil zavinění. Tyto příčiny jsou nahrazovány obecnějším důvodem rozvodu, a to rozdílností povah, názorů a zájmů. Výjimkou jsou příčiny “alkoholismus” a “zlé nakládání”, které ačkoliv u mužů v průběhu sledované časové řady klesly (alkoholismus o 78,71 % a zlé nakládání o 71,93 %), u žen naopak vystoupala v případě alkoholismu o 30,56 %, a v případě zlého nakládání o to o celých 108 %, tedy na svůj dvojnásobek. Již zmiňovaná rozdílnost povah, názorů a zájmů stoupla v případě mužů o 40,70 %, u žen pak o 37,22 % (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 23 a 24).

4.4 Statistická analýza rozvodovosti v jednotlivých krajích ČR

4.4.1 Rozvodovost v hlavním městě Praha

Rozvodovost v hlavním městě Praha vykazuje jeden z nejvíce klesajících trendů ze všech analyzovaných krajů. Tento rozlohou nejmenší kraj má nejhustší osídlení z celé České republiky (232 obyvatel na km²).

Graf č. 24 Vývoj rozvodovosti v hlavním městě Praha v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

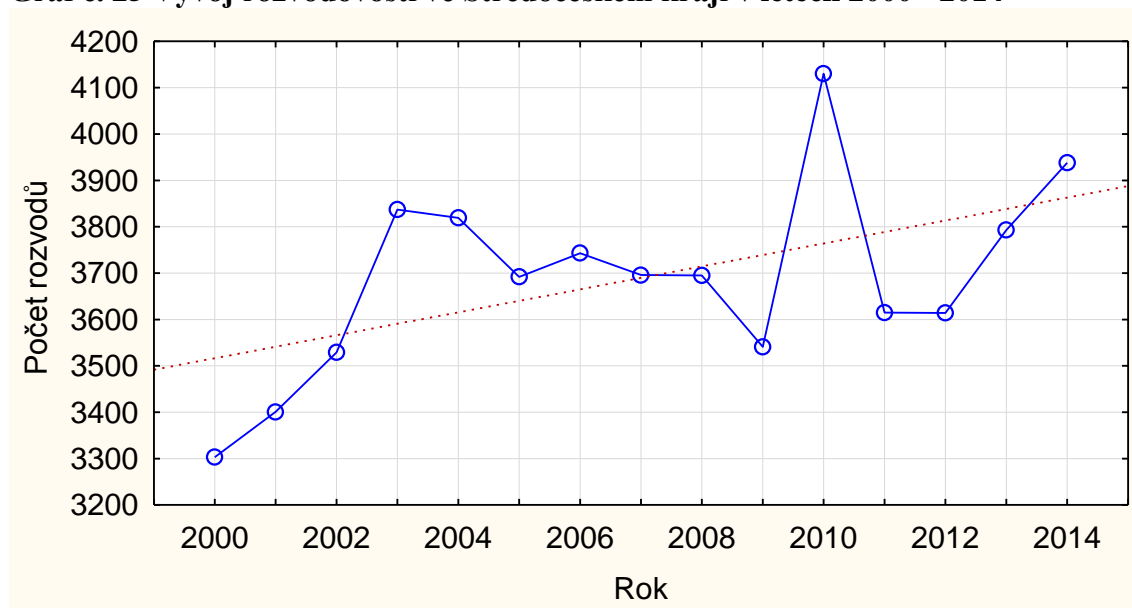
Od počátku sledovaného období, zde klesl počet rozvodů o 26,39 % z 3 842 na 2 828 rozvodů (viz graf č 24). Hned druhý rok (2001) dosahuje časová řada svého maxima 4 099 rozvodů (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 25). Následuje trvalý pokles až do roku 2012. V tomto roce bylo v hlavním městě rozvedeno nejméně manželství (2 788). Největší zaznamenaný meziroční propad hodnot byl zaznamenán v roce 2009, kdy hodnota první diference byla - 516 (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 25 vztah [2.5]). Tempo růstu v tomto roce dosahovalo pouhých 85,92 % (viz vztah [2.3]). Naopak největší nárůst počtu rozvodů se uskutečnil z roku 2009 na rok 2010. V tomto roce bylo uzavřeno o 374 sňatků více než v roce předchozím, při tempu růstu na úrovni 111,87 %. Důvodem pro úbytek počtu rozvodů je převážně úbytek počtu sňatků v 80. a 90. letech, který trvá až do současnosti. Nelze porovnávat počet sňatků a rozvodů jednoho roku, protože rozvody převážně souvisí se sňatky let předchozích. S nárůstem počtu let rozvedeného manželství, a rozvodovostí dlouhodobých svazků, může nízká rozvodovost v současnosti souviset s nízkým počtem sňatků, které byly uzavřeny i před více jak 20ti lety. Možným důvodem poklesu počtu rozvodů v hlavním městě je, že osoby, které uzavřely sňatek na území hlavního města se po svatbě z hlavního města odstěhovaly, rozvod byl potom evidován v jiném kraji.

4.4.2 Rozvodovost ve Středočeském kraji

Středočeský kraj je jediný z krajů, u kterého je trend vývoje rozvodovosti ve sledované časové řadě rostoucí (viz graf č. 25). Vývoj začíná v roce 2000 na minimu rozvedených manželství (3 303 rozvodů). Po tomto roce následuje prudký nárůst rozvodů, kdy během tří let stoupla rozvodovost v tomto kraji o 16,17 % (534 rozvodů). Do roku 2009 potom opět počet rozvedených manželství klesá. Zlom nastává v roce 2010, kdy bylo rozvedeno nejvíce manželství za celou sledovanou řadu (4 130). V tomto roce se úhrnná rozvodovost v ČR poprvé vystoupala nad hranici 50 %. Rok 2010 zaznamenal i největší nárůst počtu rozvodů za celou sledovanou řadu.

Graf č. 25 Vývoj rozvodovosti ve Středočeském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

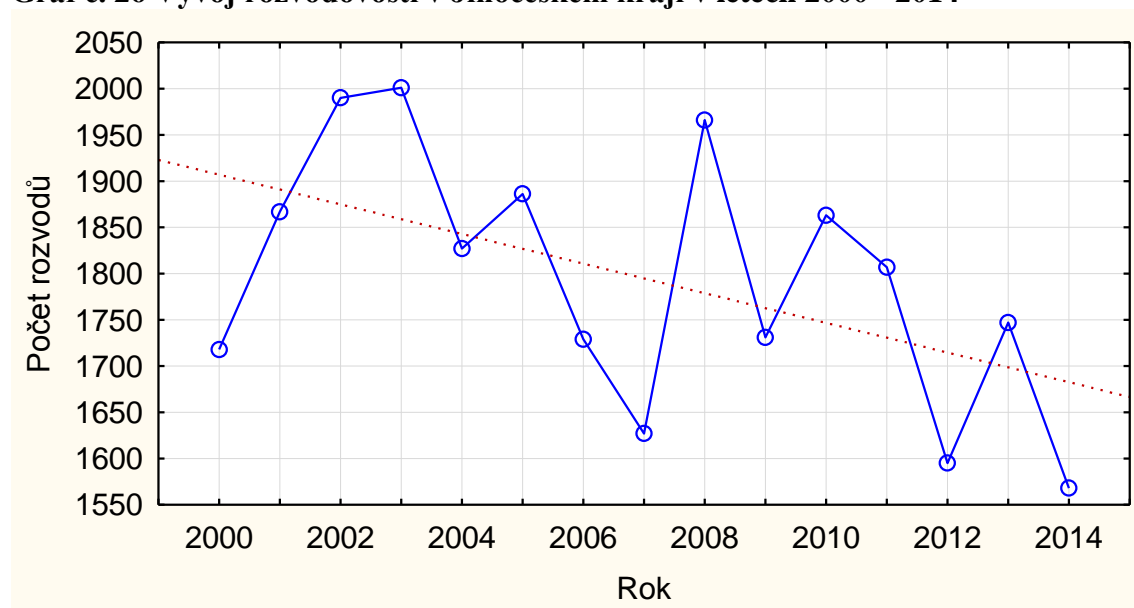
První diference v tomto roce dosahovala 589, tedy v tomto roce bylo rozvedeno o 589 manželství více než v roce předchozím (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 26 vztah [2.5]). Tempo růstu se v tomto roce pohybovalo na úrovni 116,63 % (viz vztah [2.3]). Největší propad hodnot byl naopak zaregistrován v roce 2011, kdy bylo uzavřeno o 515 sňatků méně než v roce předchozím, tedy v roce maxima (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 26). Tempo růstu bylo v tomto roce 87,53 % (viz vztah [2.3]). Od roku 2012 počet rozvodů ve Středočeském kraji opět roste. V průběhu celé sledované časové řady vzrostl počet rozvedených manželství v tomto kraji o 19,22 %. Jak již bylo zmíněno, je Středočeský jediným krajem s rostoucím trendem vývoje. Tento trend lze očekávat i v budoucnosti. Z důvodu odkládání sňatku do vyššího věku, by se dala očekávat větší zodpovědnost a vyzrálost dvojic, které do manželství vstupují, a že jejich vyzrálost povede ke snížení počtu rozvodů. Bohužel úhrnná rozvodovost stále roste.

4.4.3 Rozvodovost v Jihočeském kraji

Jihočeský kraj je kraj, který se svou rozlohou řadí na druhou příčku v rámci České republiky, hned po kraji Středočeském. Ovšem hustota jeho osídlení je nejnižší z celé ČR (62 obyvatel na km²). Průměr hrubé míry rozvodovosti se v tomto kraji za celé sledované období pohybuje lehce pod průměrem ČR (2,92 rozvodů na 1 000 obyvatel (viz vztah [2.2]). V tomto kraji nízkou rozvodovost podporuje i nízká míra nezaměstnanosti, která se pohybuje

pod průměrem České republiky. Většina obyvatel tohoto kraje žije v obcích do 199 či do 499 obyvatel. Rozvodovost je obecně v malých obcích velmi nízká. Trend vývoje tohoto ukazatele v Jihočeském kraji je klesající. V průběhu sledované časové řady pokles počet rozvedených manželství o 8,73 % (viz graf č. 26). Ovšem časová řada vykazuje hodně výkyvů hodnot. Nárůst na začátku sledovaného období (2000 – 2003) o 16,47 % je pravděpodobně zapříčiněn nízkým počtem rozvodů, které zapříčinila legislativní změna v roce 1998. Po tomto roce se hodnoty počtu rozvedených manželství vrací na hodnoty, kterých rozvodovost dosahovala právě před rokem 1999. V roce 2003 také sledovaná časová řada dosahuje svého maxima 2 001 rozvodů. Největší nárůst počtu rozvedených manželství byl zaznamenán v roce 2008. Hodnota první diference v tomto roce dosahuje hodnoty 339 (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 28 vztah [2.5]). Největší meziroční úbytek rozvodů byl zaregistrován v roce 2009, kdy bylo skončeno o 235 manželství méně než rok předchozí (viz vztah [2.5]). Tempo růstu se v tomto roce pohybovalo na úrovni 88,05 % (viz vztah [2.3]). V průběhu sledované časové řady poklesl počet rozvodů v tomto kraji o 8,73 %.

Graf č. 26 Vývoj rozvodovosti v Jihočeském kraji v letech 2000 - 2014

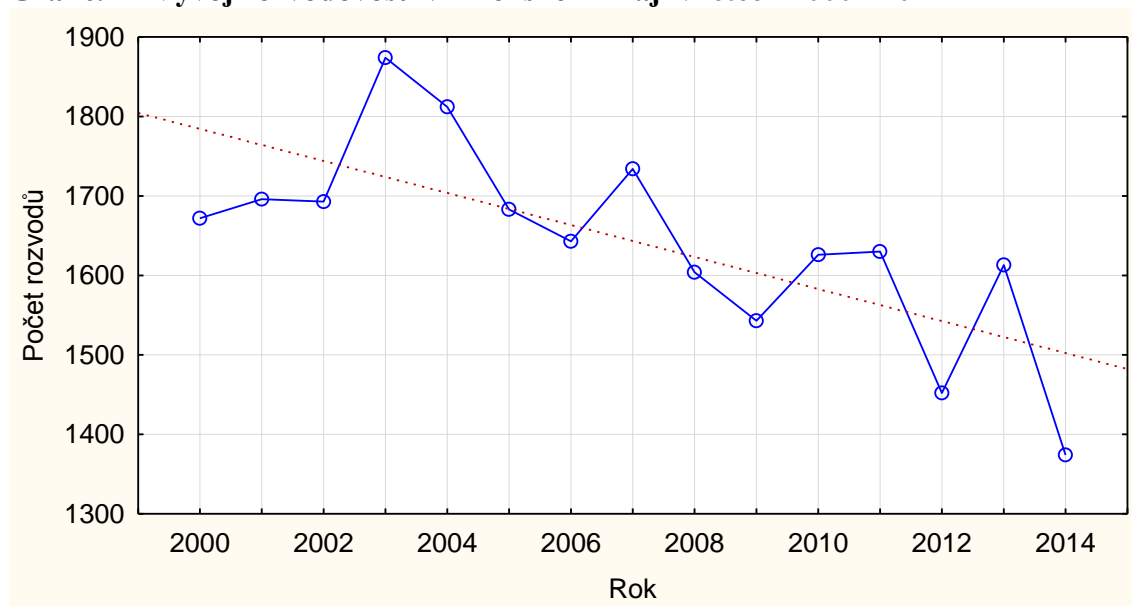

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4.4.4 Rozvodovost v Plzeňském kraji

Plzeňský kraj je svou rozlohou velký (7 561 km²). Na jeho území ovšem žije šestý nejmenší počet obyvatel. Trend vývoje tohoto kraje je opět klesající. Svého maxima dosahuje sledovaná časová řada v roce 2003, kdy bylo rozvedeno 1 874 manželství. Zároveň v tomto roce byl zaznamenán i největší přírůstek rozvodů, kdy bylo ukončeno o 181 manželství více než v předchozím roce 2002 (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 28 vztah [2.5]). Tempo růstu se pohybovalo na úrovni 110,69 % (viz vztah [2.3]). Nejméně manželství bylo ukončeno rozvodem v posledním sledovaném roce (2014), a to právě 1 374. V ten samý rok byl zaznamenán i největší propad sledovaných hodnot. Bylo ukončeno o 239 manželství méně, než v roce předchozím (viz vztah [2.5]), při tempu růstu pouhých 85,18 % (viz vztah [2.3]). V průběhu sledovaného období klesl počet rozvodů v Plzeňském kraji o 17,83 % (viz graf č. 27).

Graf č. 27 Vývoj rozvodovosti v Plzeňském kraji v letech 2000 - 2014

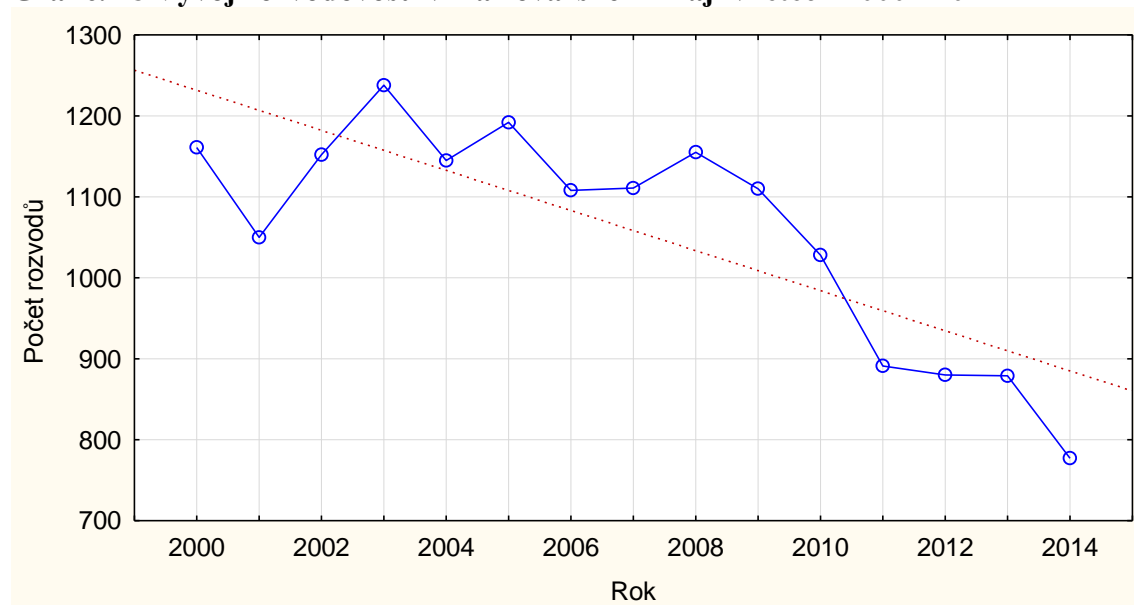
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4.4.5 Rozvodovost v Karlovarském kraji

V Karlovarském kraji klesla rozvodovost v průběhu celé sledované časové řady o 33,07 % z 1 161 rozvodů v roce 2000 na 777 rozvodů v roce 2014 (viz graf č. 28). Karlovarský kraj je spolu s krajem Ústeckým, s ohledem na sociální, ekonomické a bytové

podmínky jedním z neproblémovějších krajů v celé České republice. Přesto zde rozvodovost neustále klesá. Možným důvodem může být fakt, že po legislativní změně v roce 1998 jsou ztíženy podmínky rozvodu s nezletilými dětmi, kdy tento kraj má jeden z největších podílů dětí do 15ti let. Vývoj rozvodovosti má v Karlovarském kraji klesající trend. Svého maxima časová řada dosahuje v roce 2003. Tento rok bylo ukončeno 1 238 manželství (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 29). Nejvyšší nárůst hodnot byl zaznamenán o rok dříve (2002), kdy hodnota první diference dosahovala hodnoty 102 (viz vztah [2.5]). Dále časová řada klesá až do posledního roku (2014), kdy byl rozveden nejnižší počet rozvodů, a to pouze 777. Tempo růstu v posledním roce sledované časové řady se pohybovalo na hranici 86,67 %. Přestože v tomto kraji byl zaznamenán největší pokles počtu rozvodů, hrubá míra rozvodovosti Karlovarského kraje se pohybuje v průměru nad hodnotami České republiky a její průměr dokonce nejvíce převyšuje průměr ČR (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 39).

Graf č. 28 Vývoj rozvodovosti v Karlovarském kraji v letech 2000 - 2014

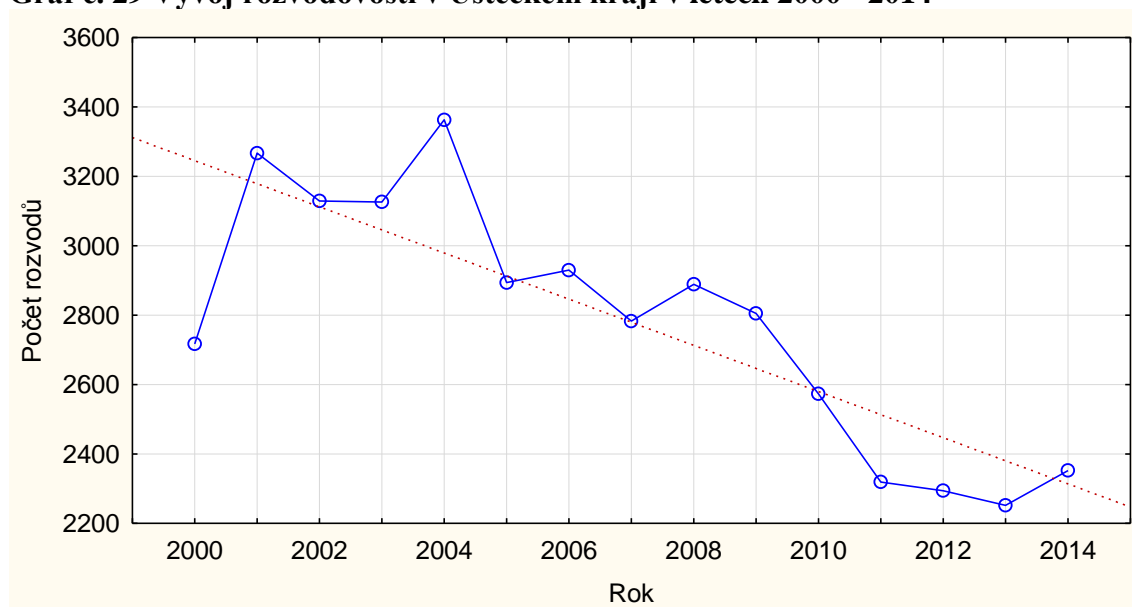
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4.4.6 Rozvodovost v Ústeckém kraji

Ústecký kraj se svým vývoje rozvodovosti moc neliší od předchozího Karlovarského kraje. Vyznačuje se stejnými sociálními a ekonomickými podmínkami, nedostatkem pracovních míst, vysokou nezaměstnaností a jednou z nejnižších průměrných mezd v ČR. Přes tyto skutečnosti, které by mohly být příčinou rozvodu, v tomto kraji rozvodovost klesá

(viz graf č. 29). Důvodem může být jak stejný důvod jako v Karlovarském kraji, tedy velký počet nezletilých dětí, a tím ztížené podmínky rozvodu, či se zde začíná projevovat nízký počet uzavřených manželství v předchozích letech. Trend vývoje Ústeckého kraje je stejně jako u většiny krajů klesající. Největší počet rozvedených manželství byl zaznamenán v roce 2004, kdy bylo ukončeno 3 363 manželství (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 30). Po tomto roce sňatečnost výrazně klesá až do roku 2013, kdy dosahuje minima časové řady 2 252 rozvodů. Od roku 2004 (maxima) do roku 2013 (minima) klesly rozvody o 33,04 %. V průběhu celé časové řady klesl počet rozvodů o 13,44 %. Největší nárůst počtu rozvodů byl zaznamenán hned druhý rok sledovaného období (2001), kdy bylo ukončeno o 550 manželství více než rok předchozí (viz vztah [2.5]). Naopak nejvíce se počet sňatků snížil z roku 2004 na rok 2005. Hodnota první diference byla -469 (viz vztah [2.5]).

Graf č. 29 Vývoj rozvodovosti v Ústeckém kraji v letech 2000 - 2014

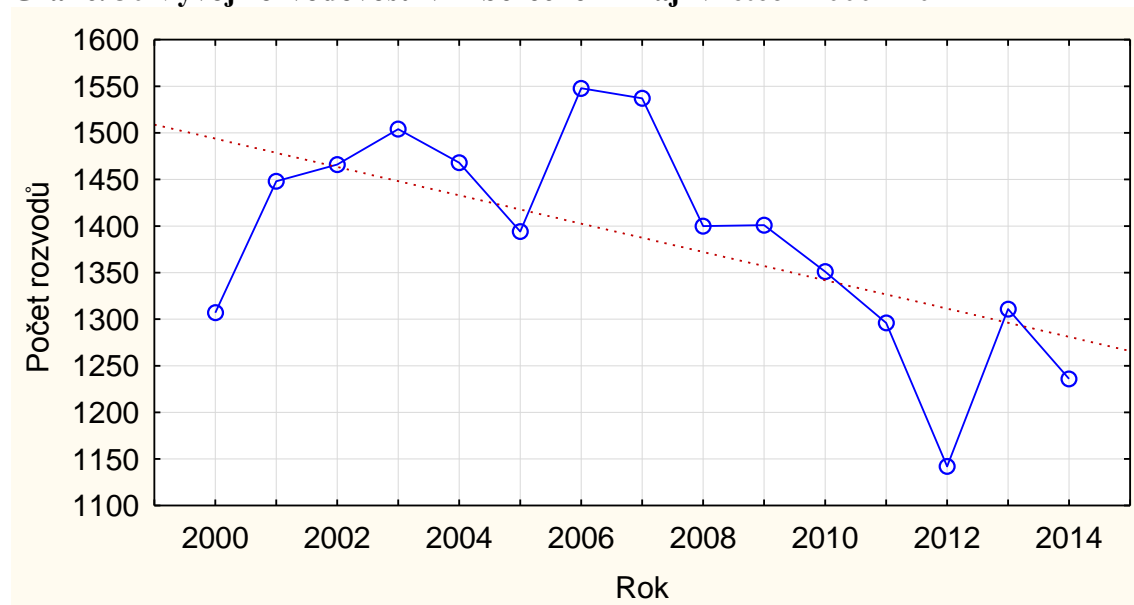
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4.4.7 Rozvodovost v Libereckém kraji

Liberecký kraj vykazuje podobné znaky jako kraj Ústecký a Karlovarský. Vyznačuje se horšími životními podmínkami, nižší zaměstnaností, než je průměr české republiky, ani bytová situace v tomto kraji není na dobré úrovni. V roce 2013 zde bylo dokončeno pouze 1,76 bytů na 1 000 obyvatel. Liberecký kraj je druhým nejmenším krajem v ČR a zároveň

zde žije i druhý nejmenší počet obyvatel z celé republiky (cca 430 000 obyvatel). Trend vývoje počtu rozvodů je klesající (viz graf č. 30), za celé sledované období klesl celkově počet ukončených manželství o 5,43 %. Maxima časové řady bylo dosaženo v roce 2006. V tomto roce bylo ukončeno 1 548 manželství. Po roce 2006 počet rozvodů neustále klesá, až do minima v roce 2012. Tento rok bylo rozvedeno 1 142 manželství. Mezi těmi to dvěma hraničními roky došlo k poklesu o 26,23 %. Největší pokles a nárůst byl evidován mezi roky 2011 a 2012, kdy došlo k poklesu o 154 rozvodů (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 31 vztah [2.5]) a mezi roky 2012 a 2013, kdy počet skončených manželství vzrostl o 169 (hodnota první diference viz vztah [2.5]).

Graf č. 30 Vývoj rozvodovosti v Libereckém kraji v letech 2000 - 2014

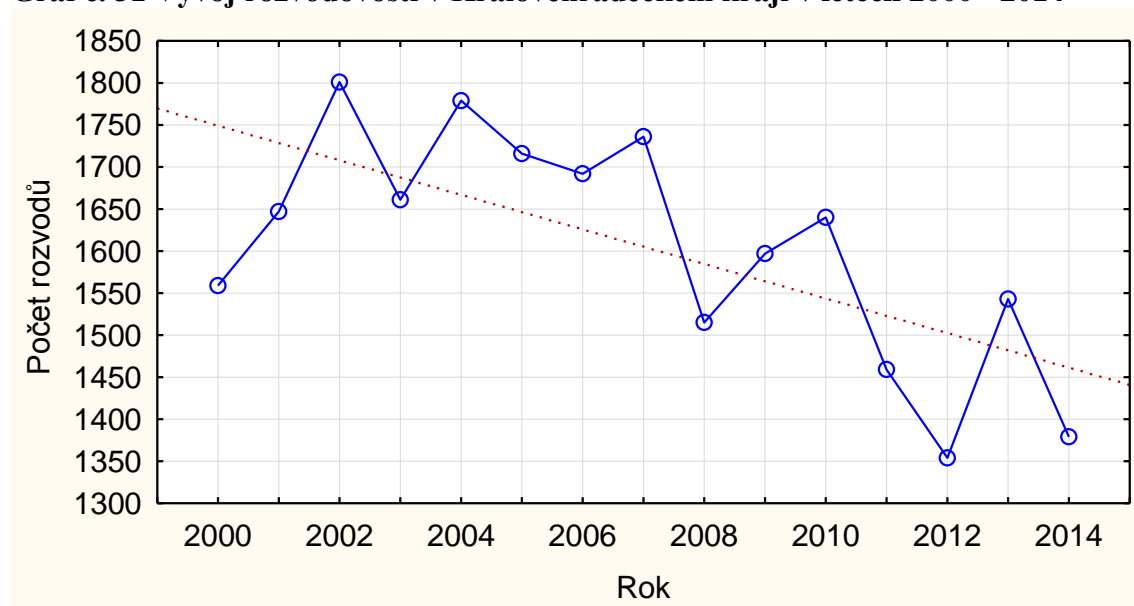
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4.4.8 Rozvodovost v Královéhradeckém kraji

Tento severočeský kraj vykazuje opět klesající trend vývoje rozvodovosti (viz graf č. 31). Od počátku sledované časové řady je evidován nárůst počtu rozvodů v tomto kraji, jehož příčinou je zřejmě opět legislativní změna roku 1998, po níž se hodnoty ukončených manželství vrací na hodnoty, které byly běžné před uvedením této změny v platnost. Rok 2002 s sebou přináší největší počet rozvedených manželství (1 801). Naopak nejméně manželství bylo ukončeno v roce 2012, kdy byl počet rozvodů 1 354. Stejně jako v

Libereckém kraji byl největší meziroční nárůst zaregistrován v roce 2013. Hodnota první diference v tomto roce byla 189 (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 32 vztah [2.5]). Úroveň tempa růstu byla potom 113,96 %. Největší propad hodnot přináší rok 2008, kdy bylo ukončeno o 221 rozvodových řízení (viz vztah [2.5]). Tempo růstu pak v tomto roce stagnovalo na úrovni 87,27 % (viz vztah [2.3]). V průběhu celé sledované časové řady potom klesl počet rozvedených manželství o 11,55 %. Ovšem i přes pokles počtu rozvodů se úhrnná rozvodovost stále pohybuje na vysoké úrovni.

Graf č. 31 Vývoj rozvodovosti v Královéhradeckém kraji v letech 2000 - 2014

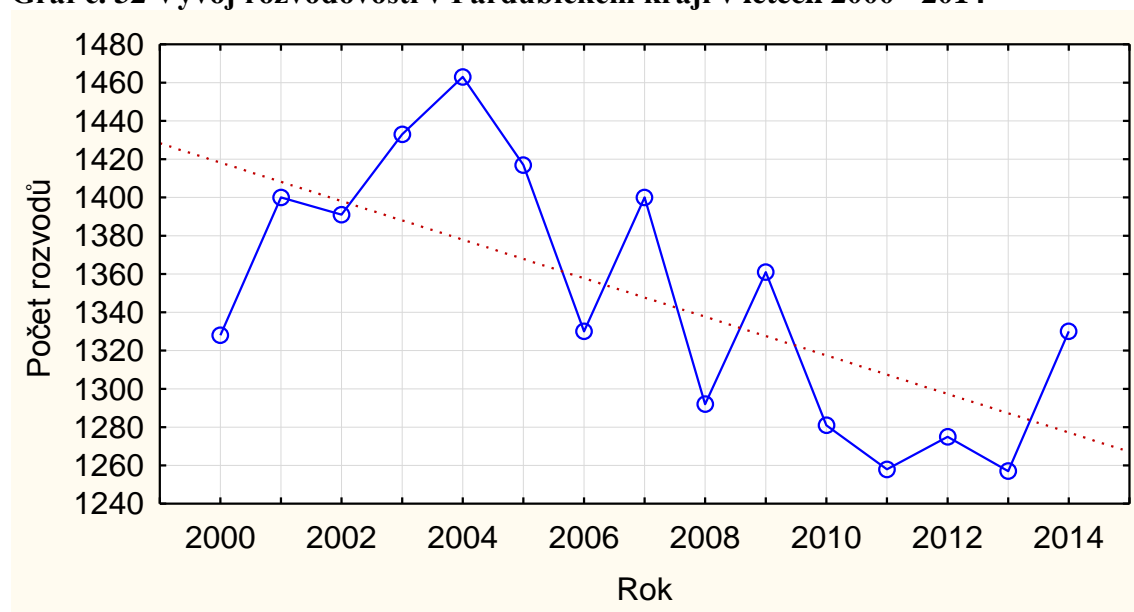
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4.4.9 Rozvodovost v Pardubickém kraji

Pardubický kraj opět stejně jako většina ostatních krajů vykazuje klesající trend vývoje rozvodovosti, který odráží nízký počet uzavřených manželství v minulosti. Při porovnání hodnoty prvního a posledního roku sledované časové řady by se dalo říci, že nedošlo k žádnému poklesu ani k nárůstu a časová řada stagnovala. Ovšem při pohledu na graf č. 32 je patrný pokles hodnot. Rok 2004 byl maximum sledované řady hodnoty, tento rok bylo skončeno 1 463 manželství, minima hodnot potom bylo dosaženo v roce 2013 (1 257 rozvodů). Mezi těmito roky tedy klesl počet rozvodů o 14,08 %. Poslední rok sledovaného období s sebou přináší rok 2014. V tomto roce bylo ukončeno oproti roku

předchozímu o 73 rozvodů více (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 33 vztah [2.5]). Největší meziroční pokles byl potom zaznamenán v roce 2008. Hodnota první diference v roce 2008 byla -108 (viz vztah [2.5]). V roce 2008 se nárůst rozvodů v Pardubickém kraji zpomalil o 7,71 % (viz vztah [2.3]).

Graf č. 32 Vývoj rozvodovosti v Pardubickém kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

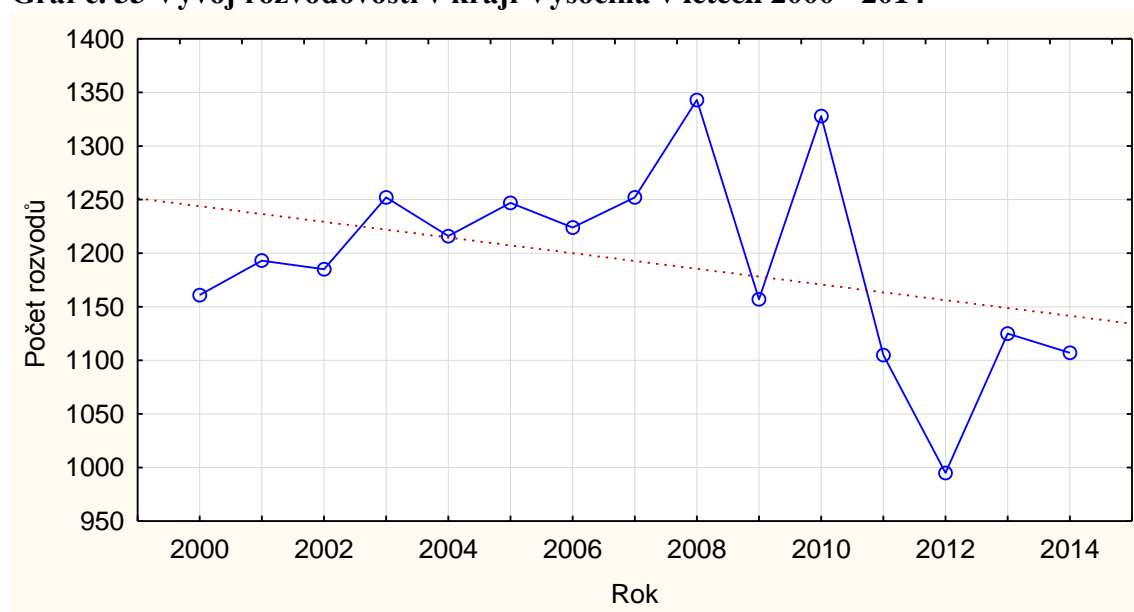
4.4.10 Rozvodovost v kraji Vysočina

Vysočina je kraj s druhou nejmenší hustotou osídlení (75 obyvatel na km²) hned po kraji Jihočeském. Nezaměstnanost v tomto kraji se pohybuje pod průměrem České republiky po celou sledovanou časovou řadu. V roce 2005 byla obecná míra nezaměstnanosti v tomto kraji na úrovni 6,8 %, v roce 2014 se potom pohybovala na úrovni 5,6 %. Na Vysočině se v poklesu rozvodovosti opět promítá menší množství sňatků uzavřených před sledovaným obdobím. Hrubá míra rozvodovosti se také po celé sledované období drží pod hodnotami ČR. Vysočina zároveň patří mezi kraje s vysokým podílem věřícího obyvatelstva (v roce 2014 29,3 %), což by mohlo být možnou příčinou toho, že je zde ukončováno méně manželství, než je republikový průměr. V roce 2008, kdy bylo dosaženo maxima počtu rozvodů v tomto kraji byla například hodnota hrubé míry rozvodovosti 2,61 rozvodů na 1 000 obyvatel, zatímco průměr ČR byl 3 rozvody na 1 000 obyvatel (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 39). Trend vývoje rozvodovosti v kraji Vysočina je klesající, v průběhu časové

řady zde klesl počet rozvodů o 4,65 %. Nejvíce manželství bylo ukončeno v roce 2008, v tomto roce bylo rozvedeno 1 343 manželství. Naopak největší úbytek počtu rozvodů byl zaznamenán v roce 2012, kdy bylo evidováno 995 rozvodů. Rok 2011 a 2012 s sebou přinesly prudký pokles rozváděných manželství (25,07 %) viz graf č. 33.

Graf č. 33 Vývoj rozvodovosti v kraji Vysočina v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

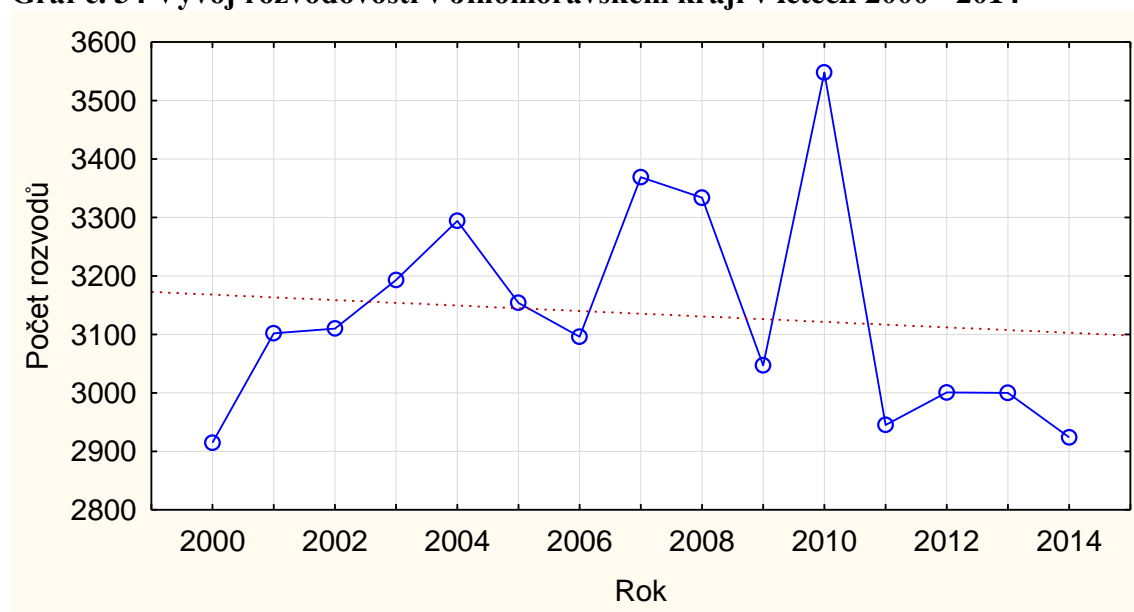
V roce 2011 byla hodnota první diference -233 (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 34 vztah [2.5]), při tempu růstu 83,21 % (viz vztah [2.3]). Největší meziroční nárůst ukončených manželství byl potom zaznamenán v roce 2013, hodnota první diference se pohybovala na hodnotě 130 (viz vztah [2.5]).

4.4.11 Rozvodovost v Jihomoravském kraji

Jihomoravský kraj je jedním z největších krajů České republiky. Nezaměstnanost v tomto kraji se pohybuje na úrovni ČR. Z grafu č. 34 je patrný klesající trend vývoje rozvodovosti. Z počátku sledovaného období počet rozvodů narůstá, po velkém poklesu v roce 1999. I přes velký počet obyvatel kraje (k 1. 1. 2015 1 172 853 obyvatel), je v tomto kraji ukončován relativně málo manželství, což může být zapříčiněno vysokým podílem věřícího obyvatelstva v tomto kraji (v roce 2014 to bylo 28,7 %, z toho 72,1 % se hlásilo k církvi). Po celou sledovanou časovou řadu se pohybuje hrubá míra rozvodovosti v tomto

kraji pod úrovní celorepublikového průměru, výjimkou je potom rok 2010, kdy hrubá míra rozvodovosti překročila průměr ČR (hrubá míra rozvodovosti v roce 2010 v Jihomoravském kraji viz Příloha č. 2: Tabulka č. 39 = 3,08 rozvodů na 1 000 obyvatel, ČR = 2,93 rozvodů na 1 000 obyvatel).

Graf č. 34 Vývoj rozvodovosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

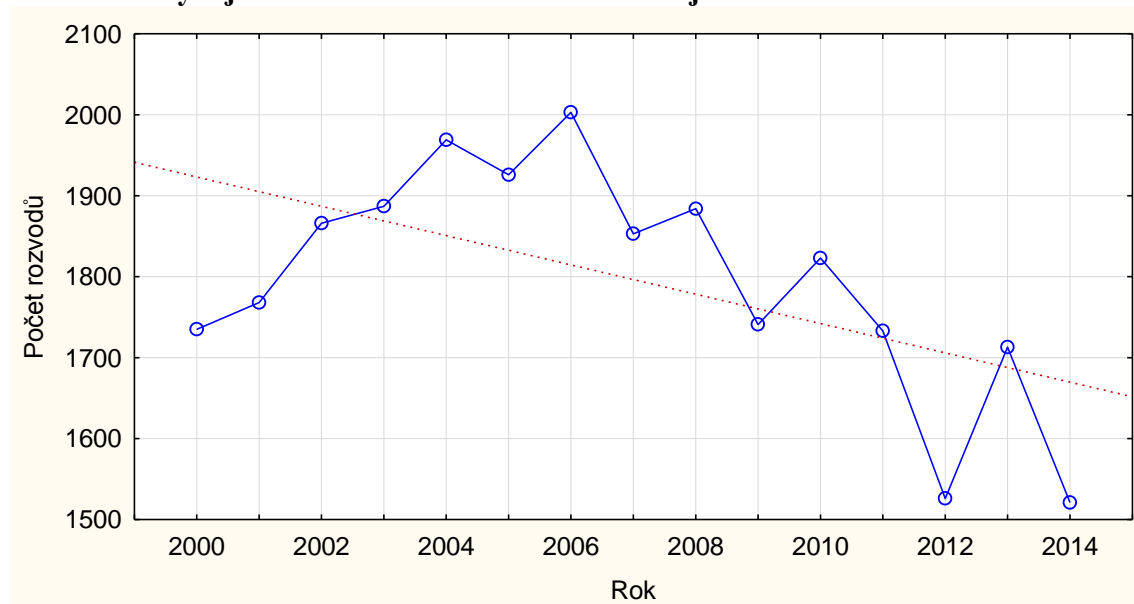
V roce 2010 bylo také ukončeno nejvíce manželství v celé sledované řadě, a to 3 548, zároveň byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst rozvodů (hodnota první diference = 501 viz Příloha č. 2: Tabulka č. 35 vztah [2.5]). K největšímu úbytku hodnot došlo poté hned v následujícím roce (2011), v tomto roce bylo ukončeno o 603 manželství méně než rok předchozí (viz vztah [2.5]), zatímco tempo růstu se pohybovalo na úrovni 83 % (viz vztah [2.3]).

4.4.12 Rozvodovost v Olomouckém kraji

Při pohledu na graf č. 35 je v tomto kraji patrný klesající trend vývoje rozvodovosti. V průběhu sledované časové řady klesl počet rozváděných manželství o 12,33 %. Stejně jako v ostatních krajích dochází na počátku sledovaného období k mírnému nárůstu počtu rozvodů, a to až do maximálního počtu rozvodů v roce 2010, kdy bylo ukončeno 2 003 manželství (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 36). Po tomto roce počet rozvodů neustále klesá. Největší pokles, registrovaný v roce 2012, znamenal úbytek oproti předchozímu roku (2011)

o 207 rozvodů (viz vztah [2.5]), což zároveň vyjadřuje i tempo růstu, které se zpomalilo o 11,94 % (viz vztah [2.3]). Nejvyšší nárůst rozvedených manželství se uskutečnil hned následující rok, tedy rok 2013. Hodnota první diference = 187 (viz vztah [2.5]).

Graf č. 35 Vývoj rozvodovosti v Olomouckém kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

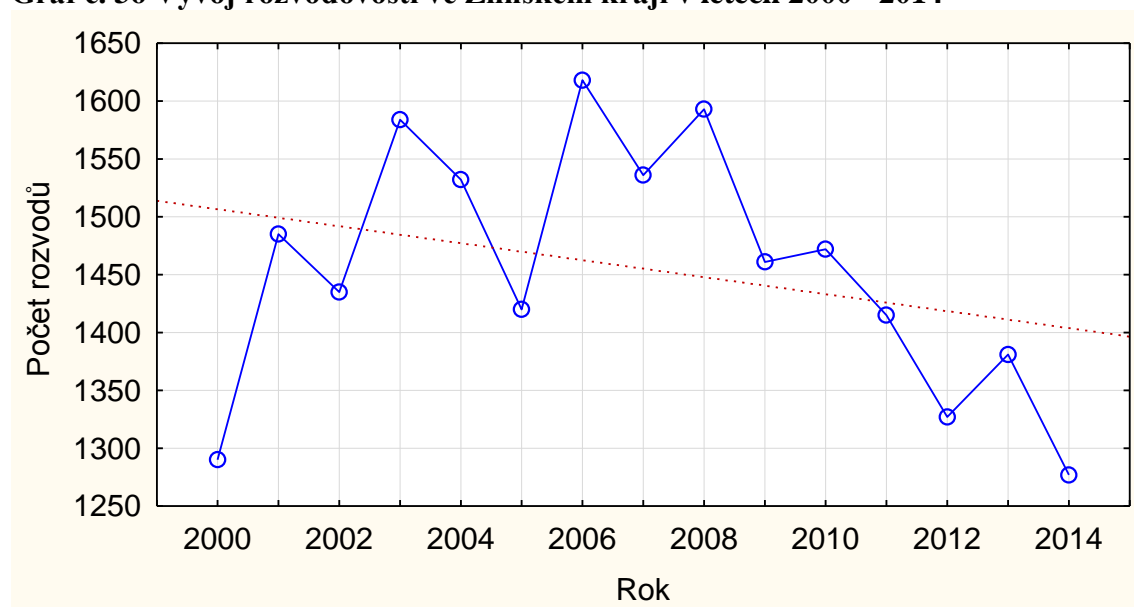
Olomoucký kraj patří s ohledem na jeho rozlohu k těm menším, zabírá pouze 6,52 % území ČR. Stejně jako ostatní kraje byl zasažen hospodářskou krizí v roce 2008, která zapříčinila nárůst počtu nezaměstnaných osob. Zastoupení věřících osob v tomto kraji (24 %) se pohybuje nad průměrem ČR (20,44 %), což také rozvodovost ovlivňuje. O tom vypovídá hrubá míra nezaměstnanosti (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 39), která se po většinu sledovaného období pohybuje pod úrovní České republiky.

4.4.13 Rozvodovost ve Zlínském kraji

Zlínský kraj je krajem s nejvyšším zastoupením věřících osob ze všech krajů ČR. V roce 2014 dosahoval tento počet 37 %. Z tohoto počtu se potom k církvi hlásilo v tomtéž roce 79 % věřících. Sledovaná časová řada vykazuje klesající trend vývoje počtu rozvodů (viz graf č. 36). Při porovnání prvního a posledního roku sledované řady je zaznamenán pokles pouze o hodnotě 1,01 %. Pokud by však byla porovnána hodnota maxima, která byla dosažena v roce 2006, kdy bylo ukončeno 1 618 manželství (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 37),

s hodnotou posledního roku časové řady (2014), byl by zaznamenán pokles o 21,08 %. Nejnižší počet rozvodů byl evidován v posledním sledovaném roce 2014 (1 277 rozvodů).

Graf č. 36 Vývoj rozvodovosti ve Zlínském kraji v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

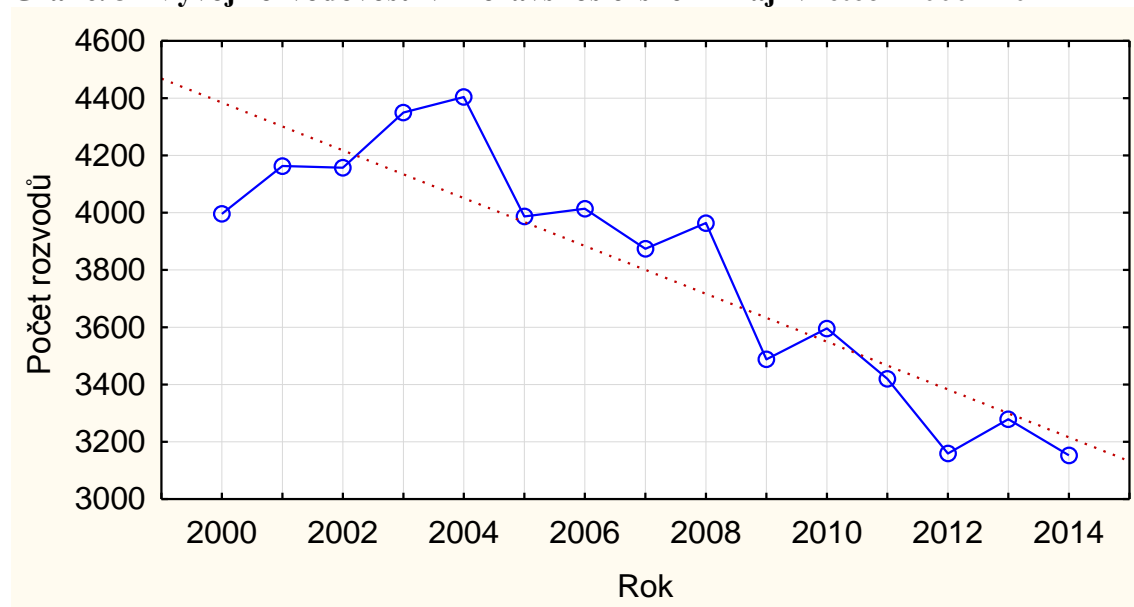
V roce 2006 byl zaznamenán i největší meziroční nárůst rozvodů, kdy hodnota první difference v tomto roce byla 198 (viz vztah [2.5]) a tempo růstu se zvýšilo o 13,94 % (viz vztah [2.3]). Nejvíce rozvodovost klesla v roce 2009, kdy bylo ukončeno o 132 manželství méně než v roce 2008 (viz vztah [2.5]).

4.4.14 Rozvodovost v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj je kraj s druhým nejhustším osídlením (230 obyvatel na km²) hned po regionu Praha (232 obyvatel na km²). Podíl věřícího obyvatelstva činí 26 %, což je přibližně 6 % nad průměrem České republiky. Věková struktura obyvatelstva je příznivá, žije zde v porovnání s ostatními kraji relativně málo osob ve věku nad 65 let (v roce 2014 17,5 %), ovšem obecná míra nezaměstnanosti se po sledované období držela na poměrně vysoké úrovni, v průměru 13,29 % (nejvyšší zaznamenaná hodnota v roce 2003 14,7 %). Rozvodovost v tomto kraji je v porovnání se sousedními regiony (Olomoucký a Zlínský kraj) vysoká, o čemž vypovídají hodnoty hrubé míry rozvodovosti, které se po celé sledované období pohybují nad hodnotami zmíněných krajů i ČR (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 39). Graf

č. 37 vykazuje klesající trend vývoje v Moravskoslezském kraji, kdy maximálního počtu rozvedených manželství bylo zaznamenáno v roce 2004 (4 404).

Graf č. 37 Vývoj rozvodovosti v Moravskoslezském kraji v letech 2000 - 2014

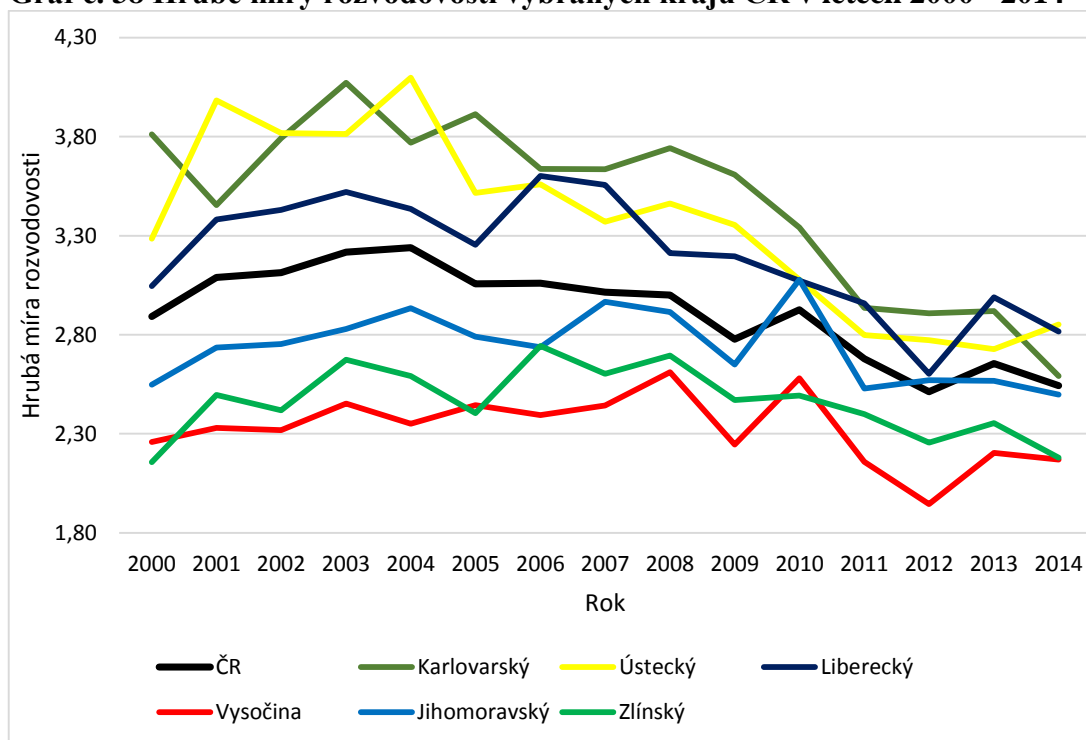
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Po tomto roce počet rozvodů klesal až do posledního sledovaného roku, kdy bylo registrováno nejméně 3 153 rozvodů (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 38). V průběhu sledované časové řady klesl počet rozvodů v tomto regionu o 21,09 %. O 476 rozvodů méně (viz vztah [2.5]) než předchozí rok bylo evidováno v roce 2009. Největší meziroční přírůstek rozvodů by pak zaregistrován v roce 2003, hodnota první diference v tomto roce se pohybovala na čísle 193 (viz vztah [2.5]), při úrovni tempa růstu 104,64 % (viz vztah [2.3]).

4.4.15 Porovnání vývoje hrubé míry rozvodovosti v jednotlivých krajích ČR

Rozvodovost, je stejně jako sňatečnost, závislá na vnějších podmínkách. Tedy na demografických faktorech, především sňatečnosti, jelikož současné rozvody souvisí se sňatky, které byly uzavřeny v minulosti. Pokud by byla brána v úvahu průměrná délka rozvedeného manželství, potom současné rozvody souvisí s manželstvími, která byla uzavřena přibližně před třinácti lety. Tedy se sledovanou časovou řadou let 2000 – 2014 souvisí nejvíce sňatky uzavřené mezi lety 1987 – 2000.

Graf č. 38 Hrubé míry rozvodovosti vybraných krajů ČR v letech 2000 - 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Dalším faktorem, který má na rozvodovost vliv je nezaměstnanost obyvatel a dále také náboženství, úroveň vzdělání obyvatel či počet nezletilých dětí. Největší váha je ale přikládána interním faktorům manželství, tedy především vztahu manželů. Příčiny rozvodu jsou sledovány soudy při podávání žádostí o rozvod manželství, které dlouhodobě podává častěji žena, a to ve dvou třetinách případů. Interní příčiny rozvodu manželství jsou sledovány odděleně pro muže a pro ženy.

Zatímco ostatní demografické ukazatele vykazují v průběhu času klesající trend vývoje, rozvodovost stagnuje, což je příčinou růstu úhrnné rozvodovosti. V roce 1990 se hodnota úhrnné rozvodovosti pohybovala na hranici 38 %, zatímco v roce 2004 byla již hodnota úhrnné rozvodovosti v ČR 49,3 %.

Pro podrobnější popis byly vybrány ty kraje, jejichž hrubá míra rozvodovosti se výrazněji vymyká hrubé míře rozvodovosti České republiky (viz Příloha č. 2: Tabulka č. 39). Jedná se o kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký, jež se svými hrubými měrami rozvodovosti pohybují nad úrovní ČR a kraj Vysočina, Jihomoravský a Zlínský, jejichž hrubé míry rozvodovosti se naopak pohybují pod průměrem ČR (viz graf č. 38). Jsou to kraje, které spolu sousedí, a které se nacházejí na opačných stranách České republiky.

Jelikož interní příčiny manželství se jen těžko analyzují, je popis krajů zaměřen spíše na sociální a ekonomické faktory, které tyto kraje spojují a mohou mít na vývoj rozvodovosti vliv.

Česká republika patří trvale mezi země s vysokou mírou rozvodovosti, a tuto tendenci lze očekávat i do budoucnosti. A to především proto, že význam manželství v české společnosti slábne a obyvatelé čím dál více preferují život v nesezdaném soužití. Převážná většina rozvedených je rozhodnuta znovu do manželství nevstupovat (viz kapitola 5.3). Rodiny dříve byly spojovány především ekonomickými potřebami, které ovšem s postupem času přestávají být důležité. V minulých letech byla většina vdaných žen ekonomicky závislá na muži, kdežto v současnosti je většina žen ekonomicky nezávislá. Tyto ekonomické potřeby jsou potom nahrazovány potřebami emocionálními, které jsou však oproti těm ekonomickým, velmi nestálé, a proto podíl rozvedených manželství neustále roste.

Kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký vykazuje vyšší hrubé míry rozvodovosti, a to především do roku 2010. Po tomto roce se potom hodnoty hrubých měr přibližují k hodnotě hrubé míry České republiky. Tyto kraje jsou spojeny především vysokými mírami nezaměstnanosti. Je zde narozen i velký podíl dětí mimo manželství a jeden z nejvyšších podílů nezletilých dětí do 15 let. Obyvatelstvo těchto krajů je velmi mladé, index stáří je nejnižší v Ústeckém kraji (109), následuje kraj Liberecký (113) a Karlovarský (119)¹. S ohledem na vzdělání je zde evidován velký počet obyvatel s pouze základním vzděláním, což má na rozvodovost také vliv, jelikož obecně se rozvádí především osoby s nízkým vzděláním. V těchto třech krajích je i velmi malý podíl věřícího obyvatelstva. V Ústeckém kraji je to pouhých 10,1 %, takže je zde menší procento osob, kterým by v rozvodu stála v cestě víra. V těchto regionech je evidován i velký objem vyplacených sociálních dávek.

Opak jsou potom kraje “moravské”, tedy kraj Jihomoravský, Zlínský a kraj Vysočina. Tyto kraje spojuje vysoká hodnota manželství ve společnosti, uznávání tradic, hodnot a zvyků, a to především v souvislosti v vysokým podílem věřícího obyvatelstva, v porovnání s ostatními regiony. Nejvyšší zastoupení má náboženství ve Zlínském kraji (37 %). Nezaměstnanost v těchto krajích se pohybuje většinou pod průměrem České republiky. Nižší úroveň rozvodovosti podporuje i fakt, že obyvatelé těchto regionů žijí převážně v menších městech a na venkově, kde mají tradice a zvyky ještě větší význam. Žije zde větší

---

¹ Index stáří je konstruován jako poměr počtu obyvatel ve věku 65 a více let k počtu obyvatel ve věku 0–14 let (celkový počet obyvatel bez „nezjištěno“). (ČSÚ)

podíl obyvatel starších 65 let, což má vliv na index stáří, který se v těchto regionech pohybuje a úrovni 121 – 126, tedy že na 121 (126) obyvatele ve věku 65 a více let připadá 100 dětí ve věku 0-14 let. Obecně lze říci, že obyvatelstvo těchto krajů je jedním z nejstarších v ČR. V průběhu sledovaného období se hodnoty hrubých měr rozvodovosti těchto krajů také přibližují hodnotám ČR, obzvláště po roce 2010. Toto přiblížení je ale výrazné pouze u Jihomoravského kraje, jehož hodnoty v posledních 5 letech sledovaného období téměř kopírují hrubé míry rozvodovosti České republiky, zatímco hodnoty hrubých měr rozvodovosti Zlínského kraje a kraje Vysočina pohybují pod hodnotami ČR.

4.5 Význam manželství v pojetí české veřejnosti

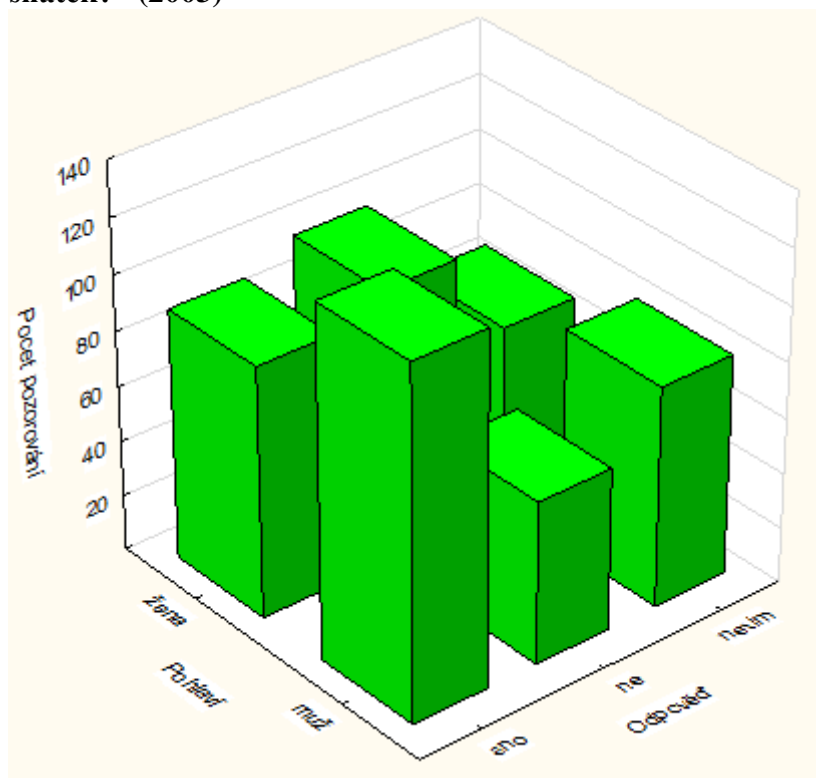
Provedené analýzy vycházejí z dat čtyř výběrových šetření české veřejnosti. Šetření “Svatba, ano či ne?” (2003), v tomto šetření bylo dotazováno 1 040 respondentů, “Svatba, ano či ne?” (2005), v tomto případě odpovídalo 1 060 osob, “Češi a svatby” (2007), kdy odpovědi poskytlo 1 060 respondentů a “Partnerství, manželství a rodičovství” (2009), kdy bylo dotázáno 1 082 osob. Všechna šetření byla realizována Centrem pro výzkum veřejného mínění, Sociologickému ústavu Akademie věd ČR, v. v. i. Respondenti byli ve všech případech vybráni kvótním výběrem, kdy hlediskem pro výběr byl region, velikost místa bydliště, pohlaví, věk a vzdělání. Z těchto šetření byly vybrány dvě otázky: “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” a “Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?”. Vývoj odpovědí na tyto otázky byl sledován v průběhu několika let.

4.5.1 Analýza odpovědí respondentů na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?”

Na otázku zda chtějí v budoucnu uzavřít sňatek odpovědělo celkem 523 respondentů. Z tohto počtu zaujímaly 49,14 % ženy a 50,86 % muži. V roce 2003 sňatek plánovalo 47,74 % mužů a 35,41 % žen. Při rozdělení mužů a žen podle rodinného stavu, lze říci, že by se v budoucnu oženilo 94 % svobodných mužů, rozvedených pak 6 % dotázaných mužů a žádný ovdovělý. U žen jsou výsledky podobné. Vdalo by se 84 % dotázaných žen, rozvedených 14 %.

Graf č. 39 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?“ (2003)

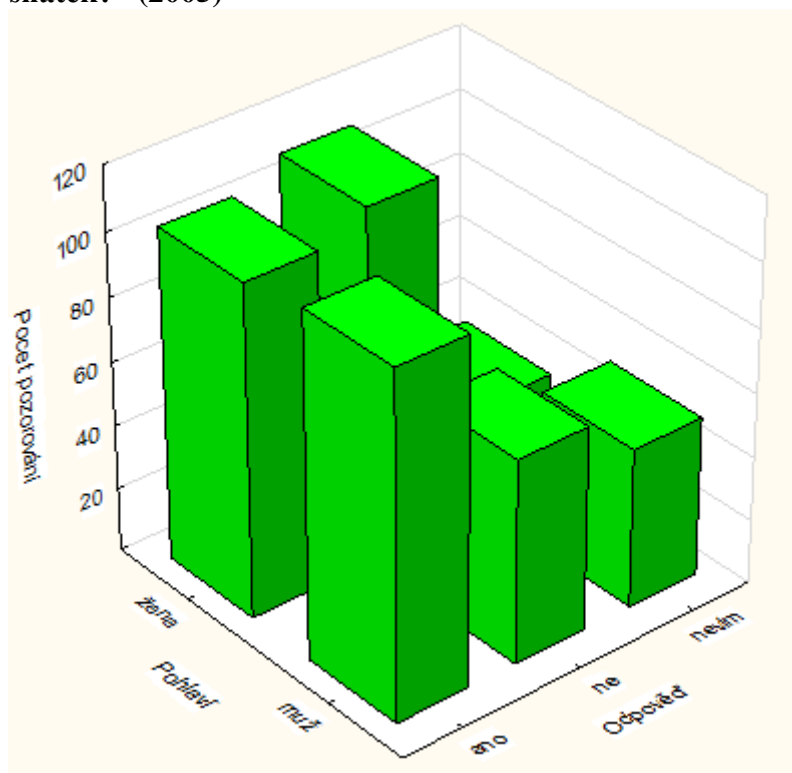
Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Do manželského svazku by pak vstoupila pouhá 2 % ovdovělých žen. Z těchto údajů tedy vyplývá, že obecně se nejvíce chtějí vdávat či ženit svobodné osoby, nejméně pak osoby rozvedené. Odpověď ne, tedy že nechtějí v budoucnu uzavřít sňatek, byla zaznamenána celkem u 30,21 % respondentů. Ne odpovědělo překvapivě více žen než mužů, a to o 16,34 %. Nejvíce se nechtějí vdávat ženy ovdovělé (54,54 %) a ovdovělí muži (42,3 %). Zda se ožení není zatím rozhodnuto 30,08 % mužů a zda se vdá neví 26,07 % dotázaných žen (viz příloha č. 4: Tabulka č. 62).

Test závislosti odpovědí na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” na pohlaví respondentů v kontingenční tabulce (viz příloha č. 3: Tabulka č. 40) prokázal χ^2 testem (viz vztah [2.7], příloha č. 4: Tabulka č. 64) závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky. Na základě hodnoty koeficientu kontingence $C = 0,178$ (viz vztah [2.9]) ji lze označit za slabou.

V roce 2005 na stejnou otázku odpovídalo 471 respondentů. Odpověď ano byla celkem zaznamenána u 45,01 % dotázaných (viz příloha č. 4: Tabulka č. 65). Z tohoto počtu zároveň jako odpověď zvolilo ano 41,77 % žen a 48,65 % mužů.

Graf č. 40 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?“ (2005)

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

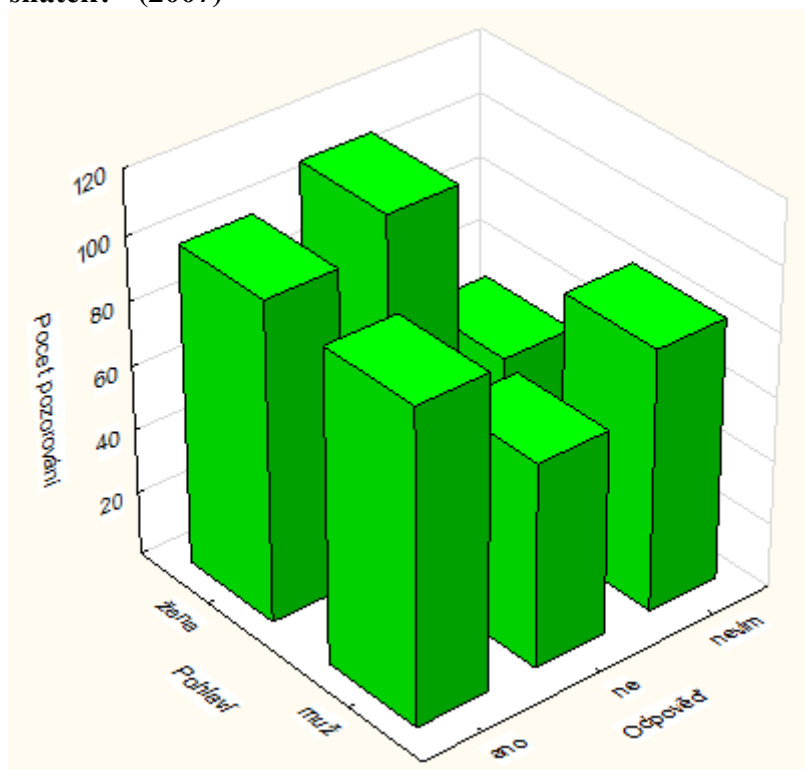
V budoucnu by se oženilo 89,8 % svobodných mužů a 91,3 % svobodných žen. Z 6 % na 10 % se zvýšil počet rozvedených mužů, kteří jsou rozhodnuti se znovu oženit.

Naopak rozvedených žen, které se chtějí znovu vdát ubylo, a to o 8,23 %. Procenta odvoděných, kteří chtějí opět vstoupit do manželství se nemění, pohybuje se stále na velmi nízké úrovni. Ženit se nechce 28,83 % dotázaných mužů, z nichž 39 % jsou vdovci. Stejně stanovisko zaujímá i 44,58 % dotázaných žen, z nichž opět 56,7 % jdou vdovy. Ze svobodných žen se vdávat nechce pouhých 4,5 %. Vyšší počet je zaznamenán u svobodných mužů, z nichž do manželství nechce vstoupit 25 %.

Testování závislosti odpovědí na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” v roce 2005 na pohlaví v kontingenční tabulce (viz příloha č.3: Tabulka č. 41) opět na základě χ^2 testu (viz vztah [2.7]) prokázalo závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky, tato závislost se na základě hodnoty koeficientu kontingence $C = 0,171$ (viz vztah [2.9], příloha č. 4: Tabulka č. 67) opět jeví jako velmi slabá.

V roce 2007 odpovídalo na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” 504 respondentů. Procentuální zastoupení kladných odpovědí od roku 2005 kleslo o 5,72 %.

Graf č. 41 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?“ (2007)

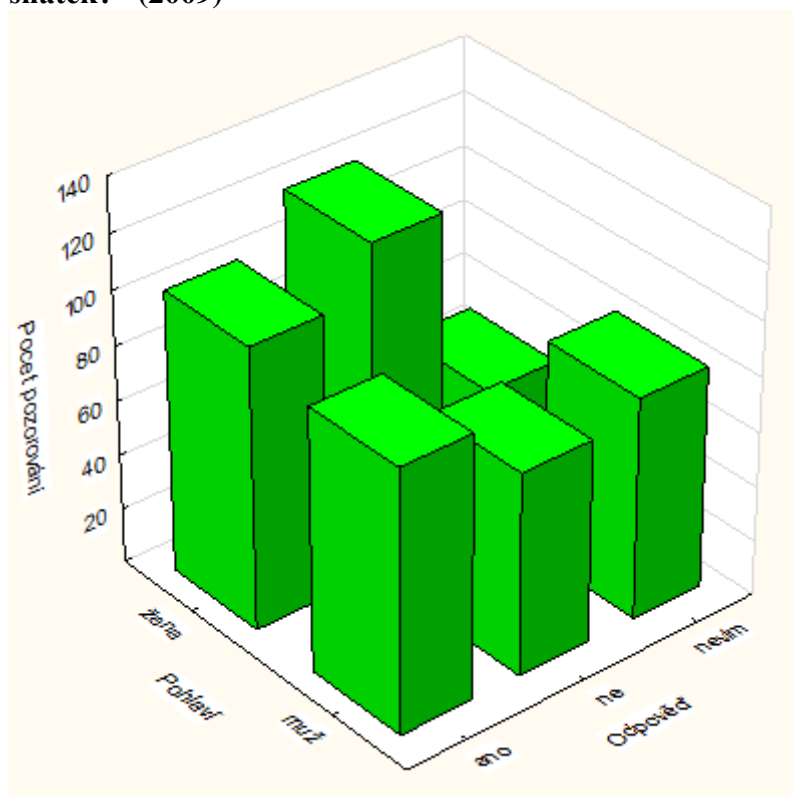
Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

V roce 2007 byla odpověď ano evidována ve 39,29 % odpovědí (viz příloha č. 4: Tabulka č. 68). Ze všech osob, které odpověděly ano, bylo poprvé za sledovanou řadu větší procentuální zastoupení žen než mužů (ženy 50,51 %, muži 49,49 %). Zda se chtějí ženit neví 78 % svobodných mužů. Rozhodnuto zatím není ani 48 % svobodných žen. Ovdovělé ženy a muži zaujímají opět největší procento těch, kteří jsou rozhodnuti se již znovu nevdát či neoženit (46 %). Záporná odpověď je evidována opět u většího počtu žen. Oproti mužům je to o celých 16 %. Celkem odpovědělo ne 42,31 % dotázaných žen.

Test závislosti odpovědí na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” v roce 2007 na pohlaví v kontingenční tabulce (viz příloha č. 3: Tabulka č. 42), na základě χ^2 testu (viz vztah [2.7]) prokázalo závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky. Na základě hodnoty koeficientu kontingence $C = 0,193$ (viz vztah [2.9], příloha č. 4: Tabulka č. 70) lze tuto závislost označit jako slabou.

Na stejnou otázku odpovídali respondenti i v roce 2009. Z celkového počtu 524 dotázaných respondentů zaujímaly 52 % ženy a 48 % muži. Ano, na položenou otázku odpovědělo 38,25 % dotázaných mužů, z nichž 97 % byli muži svobodní a 3 % pak muži rozvedení.

Graf č. 42 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?“ (2009)

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Stejně jako v předchozích letech ani jeden ovdovělý muž neodpověděl, že by se chtěl ženit. U žen byly odpovědi velmi podobné. 88 % žen, které odpověděly ano, tedy že by se v budoucnu chtěly vdát, bylo svobodných. Rozvedené ženy zaujímaly 10 %, zbytek tvořily ženy ovdovělé (2 %). Zápornou odpověď na otázku vyřklo 29,48 % mužů a 44,32 % dotázaných žen (viz příloha č.4: Tabulka č 71). Rozhodnuto zatím není 32, 27 % mužů a 17,95 % žen. Z těchto údajů vyplývá, že ženy mají svou budoucnost naplánovanou, zatímco muži zatím neví. Z žen, které odpověděly na položenou otázku záporně je 57 % ovdovělých a 37 % rozvedených.

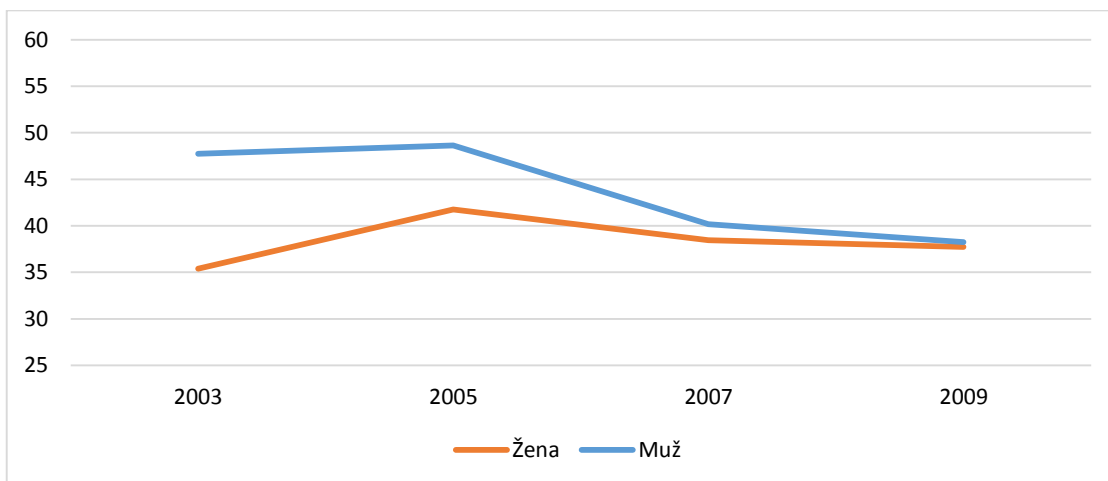
Vdávat se nechce pouhých 6 % svobodných žen. I mezi ovdovělými a rozvedenými muži je velké procento z nich rozhodnuto se znovu neženit.

Oproti ženám však převažují rozvedení muži 39 %, ovdovělí 32 %. Zatímco svobodné ženy se vdávat nechtějí jen z 6 %, svobodní muži zaujímají větší podíl, a to 29 %. Testování závislosti odpovědí na otázku “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” v roce 2009 na pohlaví v kontingenční tabulce (viz příloha č. 3: Tabulka č. 43) χ^2 testem (viz vztah [2.7]) prokázána závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky, tato závislost se na základě

hodnoty koeficientu kontingence $C = 0,185$ (viz vztah [2.9], příloha č. 4: Tabulka č. 73) opět jeví jako velmi slabá.

Při srovnání vývoje odpovědí v čase (viz graf č. 42, 43, 44), je zřejmé, že ženit se jsou obecně více rozhodnutí muži než ženy.

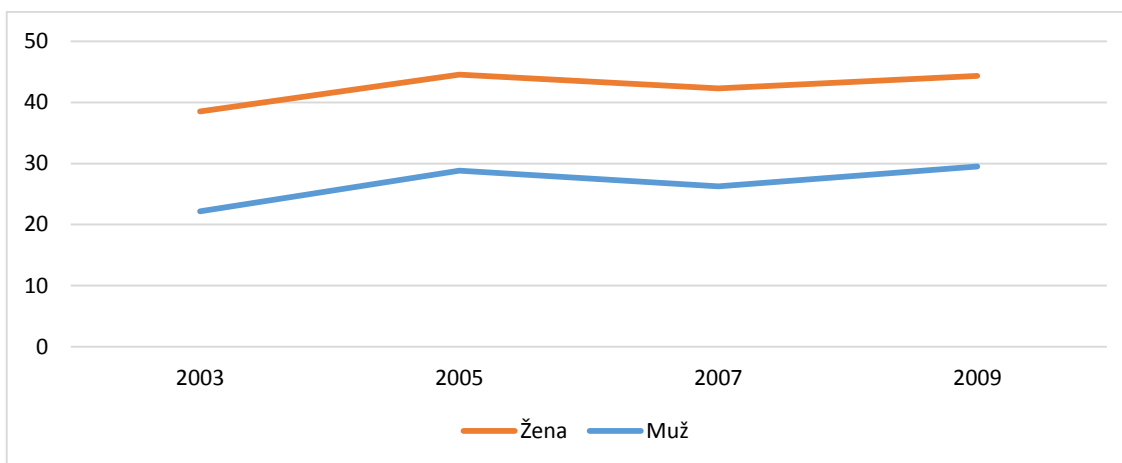
Graf č. 43 Vývoj odpovědí na otázku „Chcete uzavřít sňatek?“ Odpověď ANO v %

Zdroj: vlastní výpočty

Jak již bylo zmíněno, největší podíl z obou pohlaví tvoří osoby svobodné. Postupem času se procentuální zastoupení odpovědi ano v případě mužů i žen přibližuje stejné hodnotě (cca 38 %). Ochota mužů i žen uzavřít sňatek se tedy v průběhu časové řady snižuje.

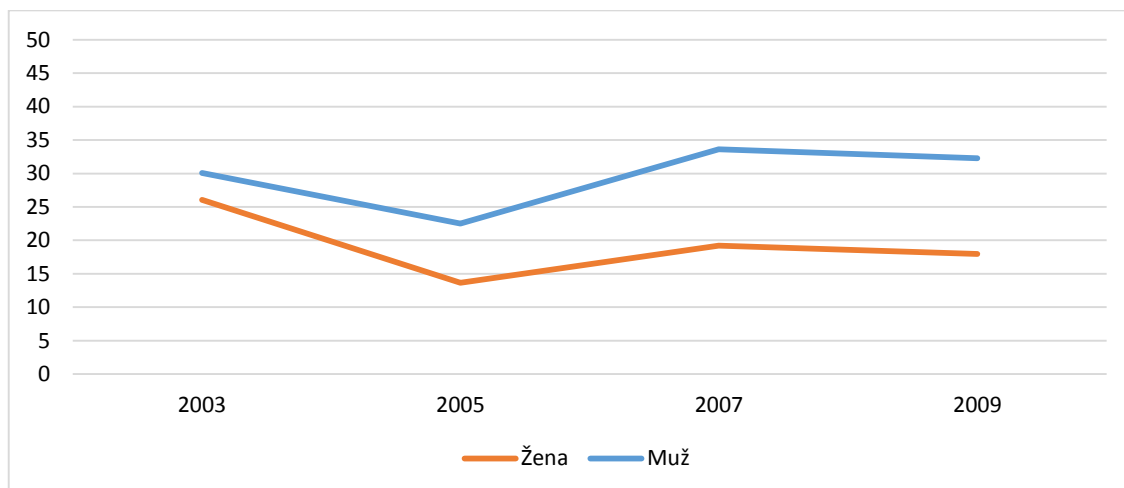
Graf č. 44 Vývoj odpovědí na otázku „Chcete uzavřít sňatek?“ Odpověď NE v %

Zdroj: vlastní výpočty

Z osob, které vstoupit do manželství nechtějí, zauímají největší počet osoby ovdovělé, a to 48 %, osoby rozvedené 38 % a nejmenší podíl zauímají v celé časové řadě osoby svobodné (14 %). Z grafu č. 43 a 44 je patrné, že ženy se spíše kloní k záporné odpovědi, zatímco muži raději volí neutrální odpověď nevím.

Graf č. 45 Vývoj odpovědí na otázku „Chcete uzavřít sňatek?“ Odpověď NEVÍM v %

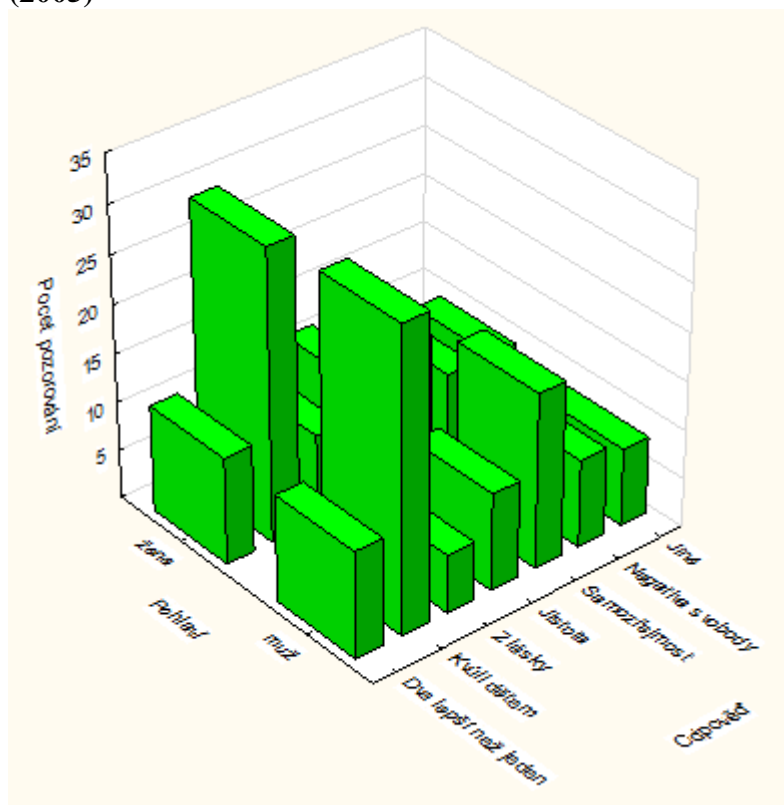
Zdroj: vlastní výpočty

V rámci časové řady si stálý neměnný vývoj drží pouze odpověď ne. Kladná odpověď se v průběhu sledovaných 6 let mezi muži a ženami přiblížila na stejnou úroveň. Opačný vývoj vykazuje poté odpověď nevím, kdy se rozdíl mezi muži a ženami zvětšuje. Muži jsou nerozhodnější v posledním sledovaném roce o 14 %.

4.5.2 Analýza odpovědí respondentů na otázku “Proč chcete uzavřít sňatek?”

Otázka proč chcete uzavřít sňatek byla analyzována pouze z pohledu svobodných osob, jelikož z odpovědí získaných od osob rozvedených či ovdovělých jasně vyplývá, že naprostá většina z nich už do dalšího sňatku vstoupit nechce. Dle získaných odpovědí byla nejfrekventovanější odpověď u mužů i u žen “kvůli dětem” (viz graf č. 45). U mužů byla tato odpověď zastoupena v 33,33 % odpovědí, u žen pak u 31,91 % (viz příloha č. 4: Tabulka č. 74). Z toho vyplývá i fakt, že v české společnosti jsou sňatky uzavírány především z důvodu na zakládání rodiny.

Graf č. 46 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Proč chcete uzavřít sňatek?“ (2005)

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

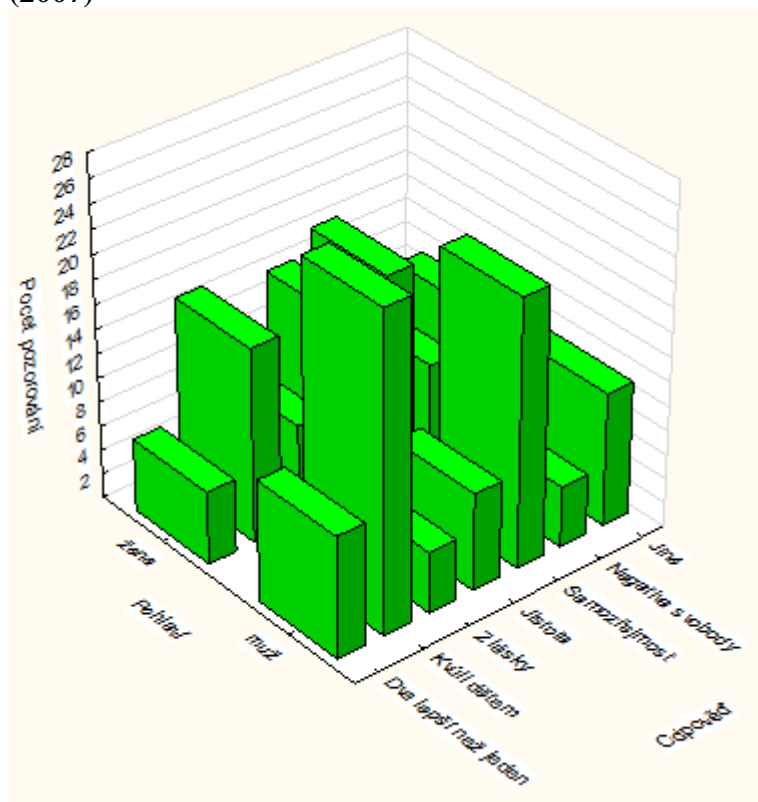
Druhá nejčastější odpověď jak u mužů, tak u žen byla “samozřejmost”, tedy že uzavírání sňatku je obecně ve společnosti ustáleno a je bráno jako samozřejmost. Zde se hodnoty odpovědí pohybovaly na úrovni 19,35 % u mužů a 14,89 % u žen.

Třetí pozice je obou pohlaví rozdílná. Zatímco ženy se z 12,77 % vdávají ve vidině “jistoty”, tedy především jistoty trvání vztahu a jeho posílení, muži se z 11,83 % žení z důvodu, že “dva jsou lepší než jeden”.

Z testování závislosti odpovědí na otázku “Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” v roce 2005 na pohlaví respondentů v kontingenční tabulce (viz příloha č. 3: Tabulka č. 44) nebyla χ^2 testem (viz vztah [2.7]) prokázána závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky.

V roce 2007 se preference odpovědí respondentů na otázku “Proč chcete uzavřít v budoucnu sňatek?” změnilo. U mužů stále na prvním místě stojí odpověď “kvůli dětem”, kterou vybralo 29,89 % respondentů. Oproti tomu se u žen na první místo přesunula, jako nejčastěji vybíraná odpověď, “samozřejmost” (20,99 %), tedy že sňatek je všeobecně považován za běžný jev, ke kterému směřuje každá osoba.

Graf č. 47 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Proč chcete uzavřít sňatek?“ (2007)

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

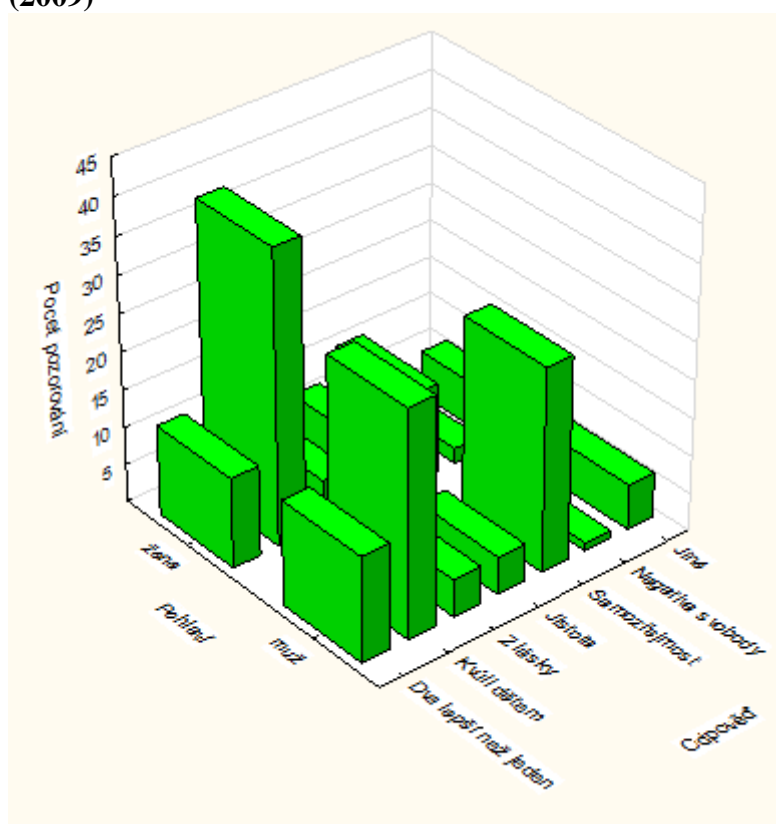
Tato odpověď u mužské části respondentů zaujímala v roce 2007 druhé místo v četnosti odpovědí (25,28 %). U mužů nejpreferovanější odpověď “kvůli dětem” u žen zaujímala druhé místo (19,75 %). Jako třetí nejzobrazovanější odpověď se u obou pohlaví vyskytuje odpověď “jiné”. Do této odpovědi jsou zahrnuty nejrůznější důvody pro uzavření sňatku. Další nejčastěji zmiňovanou odpovědí byla u mužské části respondentů odpověď “dva jsou lepší než jeden”, kterou vybralo 11,49 % dotázaných mužů. Z ženské části respondentů byly čtvrtou nejčastěji vybíranou odpovědí odpovědi “z lásky” a “negativa svobody” se shodným procentuálním zastoupením (9,88 %).

Z testování závislosti odpovědí na otázku “Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” v roce 2007 na pohlaví respondentů v kontingenční tabulce (viz příloha č. 3: Tabulka č. 45) nebyla χ^2 testem (viz vztah [2.7]) prokázána závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky.

V roce 2009 byla respondentům znovu pokládána znovu otázka “Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?”. U mužské části respondentů se na prvním místě, s největší četností odpovědí, opět objevuje odpověď “kvůli dětem” (34,09 %).

Graf č. 48 Rozdělení odpovědí respondentů na otázku „Proč chcete uzavřít sňatek?“ (2009)

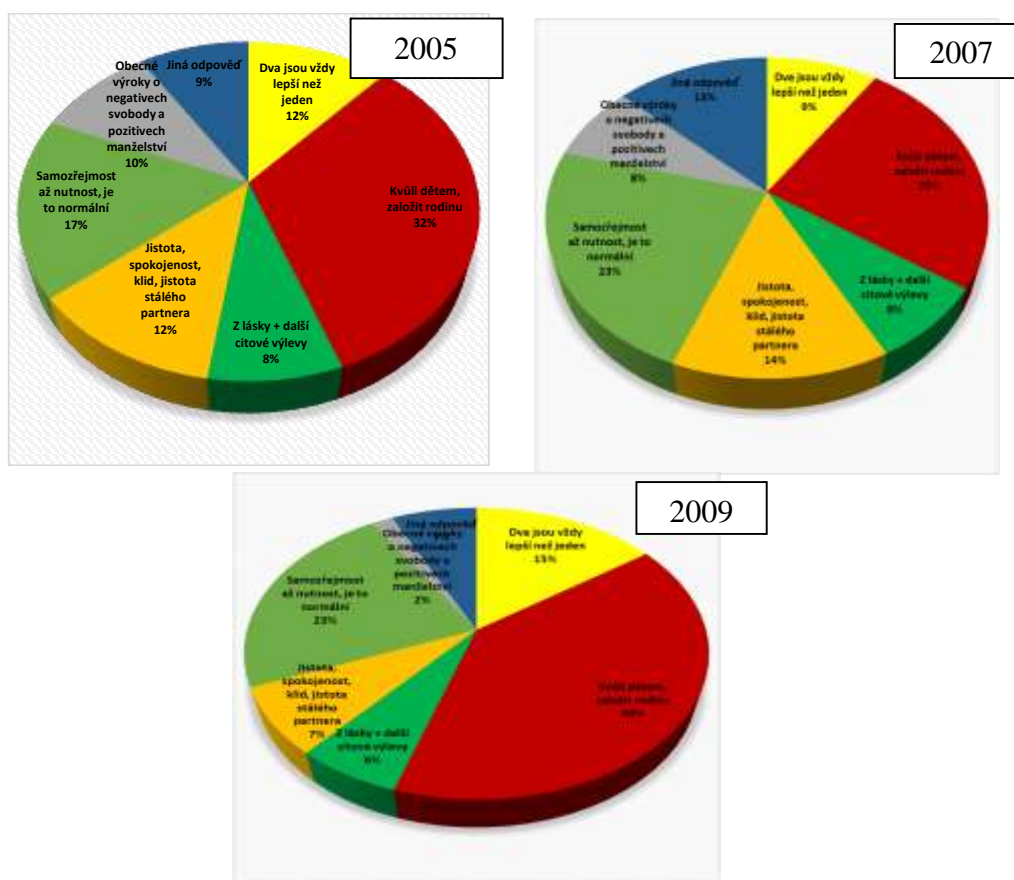

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

U žen tato odpověď zaznamenala oproti předchozímu roku prudký nárůst o 26,13 %, který tuto odpověď přesunul u žen opět na první místo (45,88 %). Druhou příčku u obou pohlaví zaujímá odpověď “samožřejmosť”. U mužů tato odpověď tvoří 30,68 % všech získaných odpovědí, u žen pak 14,12 %. U ženské části respondentů zaujímá druhou příčku se shodným zastoupením 14,12 % ještě odpověď “dva jsou lepší než jeden”. Tato odpověď zaujímala v roce 2007 u mužů 15,91 %, ženy jako třetí nejčastější odpověď volily “jistotu” (9,41%), tedy spokojenost a klid, které podle nich sňatek přináší.

Z testování závislosti odpovědí na otázku “Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” v roce 2009 na pohlaví respondentů v kontingenční tabulce (viz příloha č. 3: Tabulka č. 46) nebyla χ^2 testem (viz vztah [2.7]) prokázána závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky.

Graf č. 49 Zastoupení odpovědí na otázku „Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?“

Zdroj: CVVM, vlastní výpočty

Z grafu č. 49 je patrný nárůst odpovědi “Kvůli dětem”. V roce 2005 tato odpověď bez ohledu na pohlaví činila 32 %. V roce 2009 se zastoupení této odpovědi snížilo o 7 % na 25 %. V roce 2009 byl však zaznamenán velký nárůst této odpovědi (o 15 %) na 40 % a je tedy nejčastěji uváděným důvodem k uzavření manželství. Druhou pozici nejčastějších důvodů pro sňatek zaujímá důvod “samozřejmost až nutnost”, která v roce 2005 tvoří 17 % odpovědí, v roce 2007 a 2009 potom 23 % všech odpovědí. Třetí místo v uváděných odpovědích se každý rok odlišuje. V roce 2005 se o třetí pozici dělí dvě odpovědi “jistota” a “dva jsou lepší než jeden”, které zaujímají shodné procento odpovědí (12 %). V roce 2005 byl potom třetím nejčastěji uváděným důvodem sňatku “jistota”, kterou sňatek přináší. Tedy převážně zabezpečení a spokojenost. V roce 2009 tuto pozici zaujímal důvod “dva jsou lepší než jeden”, kterou zvolilo 15 % respondentů.

Z těchto informací tedy vyplývá, že nejčastějším důvodem pro sňatek je zakládání rodiny.

5. Zhodnocení a závěr

V práci byl zanalyzován vývoj sňatečnosti a rozvodovosti v jednotlivých krajích ČR a vývoj názorů české veřejnosti na řešenou problematiku. Předmětem zkoumání byly demografické ukazatele sňatečnost a rozvodovost. Cílem byla analýza těchto ukazatelů v letech 2000 – 2012. Tyto ukazatele poté byly srovnány s totožnými ukazateli pro Českou republiku. Elementární charakteristiky byly vypočítány pro všechny ukazatele.

Sňatečnost v České republice i ve všech jejích krajích vykazuje v průběhu sledované časové řady klesající trend vývoje. Nejméně sňatků bylo uzavřeno v roce 2013 (43 499 sňatků). Tento počet byl zároveň i historický minimem, které překonalo historické minimum ČR z roku 1918. Významný byl i rok 2003, kdy poprvé počet sňatků klesl pod hranici 50 tisíc sňatků. Klesající vývoj přerušují pouze roky 2004 – 2007, kdy se do sňatkového věku dostávají lidé narození během let 1973 – 1979. Tyto ročníky byly, co do počtu narozených dětí, velmi silné. Prudký pokles, který lze pozorovat v roce 2008 a 2009, a který pak dále pokračuje lze vysvětlit několika způsoby. Tím prvním je, že se do sňatkového věku dostávají lidé narození po roce 1979, kdy byl počet narozených dětí oproti letům předchozím poměrně nízký. Druhým vysvětlením je potom hospodářská krize, která zasáhla Českou republiku v důsledku Americké hypoteční krize, která propukla již v roce 2007. Tato krize zasáhla ČR velmi silně. Její dopady se projeví výrazně zejména na nezaměstnanosti. Nejvíce bylo zasaženo odvětví průmyslu. Zpřísnily se podmínky poskytování hypoték a úvěrů, což mohlo zapříčinit pokles počtu uzavřených sňatků. Tento fakt se projevil ve všech krajích České republiky. Největší pokles sňatků při porovnání první a poslední hodnoty časové řady byl zaznamenán v Karlovarském kraji (47,9 %). Nejméně se úbytek sňatků projevil ve Středočeském kraji (12,3 %). Ve všech krajích každým rokem stoupá průměrný věk svobodných ženichů i nevěst. V posledním sledovaném roce je průměrný věk svobodného ženicha 32,3 let a nevěsty 29,8 let. Nejoblíbenějším měsícem pro sňatek je červen, který přesahuje průměr ostatních měsíců o 114 %. Naopak měsícem, ve kterém je uzavíráno sňatků nejméně je leden.

Stejně jako počet sňatků klesá ve sledovaném období i počet rozvodů, ovšem úhrnná míra rozvodovosti neustále roste. V roce 2004 byla úroveň úhrnné míry rozvodovosti 49,3 %. To znamená, že byla rozvedena téměř polovina manželství.

V České republice se průměrná délka manželství pohybuje v posledních letech na úrovni 13 let. V průběhu sledovaného období došlo k výraznému nárůstu počtu rozvodů 20 a víceletých manželství, tento nárůst činil 44,71 %. Naopak počet rozvodů všech manželství kratších než 20 let zaznamenal ve sledované časové řadě pokles. Rozvody krátkých a většinou bezdětných manželství (0-1 let) se pohybují v průběhu let na přibližně stejné úrovni, přesto byl i u těchto manželství zaznamenán pokles, a to o 262 rozvodů (20,74 %). Rozvody krátce až střednědobých manželství (2-5 let a 6-9 let) také zaznamenaly pokles. Tyto rozvody jsou většinou ještě bezdětné, díky odkládání založení rodiny do pozdějšího věku. Popřípadě s nezletilými dětmi. Jak již bylo zmíněno, těchto sňatků ubývá a nahrazují je právě rozvody dlouhodobých manželství (20 a více let).

V průběhu sledovaného období se nemění jen struktura délky rozváděných manželství, ale také příčiny rozvratu těchto manželství. Každým rokem se jak u mužů, tak u žen snižoval počet všech specifických příčin. Tyto příčiny jsou nahrazovány obecnějším důvodem rozvodu, a to rozdílností povah, názorů a zájmů. Výjimkou jsou příčiny “alkoholismus” a “zlé nakládání”, které ačkoliv u mužů v průběhu sledované časové řady klesly (alkoholismus o 78,71 % a zlé nakládání o 71,93 %), u žen naopak vystoupala v případě alkoholismu o 30,56 %, a v případě zlého nakládání o to o celých 108 %, tedy na svůj dvojnásobek. Již zmiňovaná “rozdílnost povah, názorů a zájmů” stoupla v případě mužů o 40,70 %, u žen pak o 37,22 %.

Vývoj rozvodovosti vykazuje téměř ve všech krajích ČR klesající trend, který je ovšem zapříčiněn poklesem počtu sňatků, ze kterých tyto rozvody vychází. Nejvíce se tento trend projevil v Karlovarském kraji, kde rozvodovost, při porovnání první a poslední hodnoty sledované časové řady, klesla o 33,07 %. Výjimkou je potom kraj Středočeský, který jako jediný vykazoval v průběhu sledovaného období rostoucí trend vývoje, kdy počet rozvodů v tomto regionu vzrostl o 19,22 %.

Kvalitativní výzkum byl proveden na základě dat čtyř výběrových šetření české veřejnosti. Z těchto šetření byly vybrány dvě otázky: “Chcete v budoucnu uzavřít sňatek?” a “Proč chcete v budoucnu uzavřít sňatek?”. Vývoj odpovědí na tyto otázky byl sledován v průběhu několika let. Při srovnání vývoje odpovědí v čase je zřejmé, že ženit se jsou obecně více rozhodnutí muži než ženy. Největší podíl z obou pohlaví tvoří osoby svobodné. Postupem času se procentuální zastoupení odpovědi ano v případě mužů i žen přibližuje

stejné hodnotě (cca 38 %). Ochota mužů i žen uzavřít sňatek se tedy v průběhu časové řady snižuje.

Z osob, které vstoupit do manželství nechtějí, zaujímají největší počet osoby ovdovělé (48 %), osoby rozvedené (38 %) a nejmenší podíl zaujímají v celé časové řadě osoby svobodné (14 %). Ženská část respondentů se spíše kloní k záporné odpovědi, muži spíše ještě nejsou rozhodnuti. Neměnný vývoj drží pouze odpověď 'ne'.

S Ohledem na důvody pro uzavření sňatku jasně vítězí odpověď "Kvůli dětem". V roce 2005 tato odpověď bez ohledu na pohlaví činila 32 %. V roce 2009 se zastoupení této odpovědi snížilo o 7 % na 25 %. V roce 2009 byl však zaznamenán velký nárůst této odpovědi (o 15 %) na 40 % a je tedy nejčastěji uváděným důvodem k uzavření manželství. Druhou pozici nejčastějších důvodů pro sňatek zaujímá důvod "samozřejmost až nutnost", která v roce 2005 tvoří 17 % odpovědí, v roce 2007 a 2009 potom 23 % všech odpovědí. Třetí místo v uváděných odpovědích se každý rok odlišuje. V roce 2005 se o třetí pozici dělí dvě odpovědi "jistota" a "dva jsou lepší než jeden", které zaujímají shodné procento odpovědí (12 %). V roce 2005 byl potom třetím nejčastěji uváděným důvodem sňatku "jistota", kterou sňatek přináší. Tedy převážně zabezpečení a spokojenost. V roce 2009 tuto pozici zaujímal důvod "dva jsou lepší než jeden", kterou zvolilo 15 % respondentů.

Na základě provedených analýz lze říci, že význam svatby a manželství jako takového u české veřejnosti v hodnotovém žebříčku klesá. Manželství jsou čím dál častěji nahrazována svazky konsensuálními (nesezdanými soužitími). Rozvodovost naopak dosahuje čím dál vyšších čísel a úhrnná rozvodovost se pohybuje v posledních letech na hranici 50 %, což znamená, že je rozváděna téměř polovina manželství. Při pohledu do budoucnosti lze předpokládat, že se stávající vývoj obou těchto ukazatelů, tedy jak snatečnosti, tak rozvodovosti, bude vyvíjet stávajícím směrem. Lze tedy očekávat další pokles počtu uzavíraných sňatků. Počet rozvodů bude v budoucnosti také klesat, ale pouze z důvodu úbytku počtu sňatků. Procentuální podíl rozvedených manželství bude pravděpodobně nadále stoupat. Význam manželství v české společnosti neustále klesá. Lidé neustále odkládají uzavření sňatku na pozdější dobu, což je příčinou růstu průměrného věku nevěsty a ženicha při prvním sňatku. Pro svobodné osoby je nejvýznamějším důvodem pro uzavření sňatku založení rodiny, které je v dnešní společnosti stále častěji odkládáno. Tento trend je běžný ve většině evropských zemí.

6. Seznam použitých zdrojů

1. **HINDLS Richard, HRONOVÁ, Stanislava, SEGER, Jan, FISCHER, Jakub** Statistika pro ekonomy [Kniha]. - Praha : Professional Publishing, 2007. - 8. vydání. - ISBN 978-80-86946-43-6.
2. **KALIBOVÁ Květa** Úvod do demografie [Kniha]. - Praha : Nakladatelství Karolinum, 2002. - 2. vydání, dotisk. - ISBN 80-246-0222-9.
3. **KALIBOVÁ Květa, PAVLÍK Zdeněk a VODÁKOVÁ Alena** Demografie (nejen) pro demografy [Kniha]. - Praha : Sociologické nakladatelství, 2009. - 3. přepracované vyd.. - ISBN 978-80-7419-012-4.
4. **KLUFOVÁ Renata, POLÁKOVÁ, Zuzana** Demografické metody a analýzy [Kniha]. - Praha : Walters Kluwer ČR, 2010. - 1. vydání. - ISBN 978-80-7357-546-5.
5. **KNAUSOVÁ Ivana** Základy demografie 1 [Kniha]. - Olomouc : Univerzita Palackého, 2008. - 1. vydání. - ISBN 978-80-244-2171-1.
6. **KNAUSOVÁ Ivana** Základy demografie 2 [Kniha]. - Olomouc : Univerzita Palackého, 2008. - 1. vydání. - ISBN 978-80-244-2173-5.
7. **KOSCHIN Felix** Demografie poprvé [Kniha]. - Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2005. - 2. přepracované vydání. - ISBN 80-245-0859-1.
8. **LANGHAMROVÁ Jitka** Demografie [Kniha]. - Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007. - ISBN 978-80-7399-218-7.
9. **ROUBÍČEK Vladimír** Úvod do demografie [Kniha]. - Praha : CODEX Bohemia s. r. o., 1997. - 1.. - 80-85963-43-4.
10. **ŠOTKOVSKÝ Ivan** Úvod do studia demografie [Kniha]. - Ostrava : VŠB-Technická univerzita Ostrava, 1998. - 1. doplněné. - 80-7078-327-3.
11. **SVATOŠOVÁ Libuše a KÁBA Bohumil** Statistické metody 2 [Kniha]. - Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. - 1. dotištěné. - ISBN 8-80-213-1736-9.
12. **SVATOŠOVÁ Libuše, KÁBA Bohumil a PRÁŠILOVÁ Marie** Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat [Kniha]. - Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. - ISBN 80-213-1189-4.

Internetové zdroje:

13. Český statistický úřad [Online]. - <http://www.czso.cz>.
14. **HŮLE Daniel** Demografické informační centrum [Online] // Demografický informační portál: Demografické informace, analýzy a komentáře. - Demografické informační centrum, 2014. - 15. listopad 2015. - <http://www.demografie.info>. - ISSN 1801-2914.
15. **KOHOUTOVÁ Iva** Socio-demografická homogamie sezdaných a nesezdaných párů 1993-2012 [Online] // Český statistický úřad. - 9. duben 2014. - <https://www.czso.cz/csu/czso/socio-demograficka-homogamie-sezdaných-a-nesezdaných-paru-1993-2012-muq0bgnsr3>.
16. Sčítání lidu domů a bytů 2011: Informace o sčítání [Online] // Český statistický úřad. - 8. leden 2015. - https://www.czso.cz/csu/sldb/o_scitani.

7. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Sňatečnost

Tabulka č. 1 Vývoj sňatečnosti v ČR v letech 2000 – 2014.....	98
Tabulka č. 2 Průměrný věk svobodných ženichů a nevěst	98
Tabulka č. 3 Sňatky podle rodinného stavu nevěsty.....	99
Tabulka č. 4 Sňatky podle měsíců v ČR.....	99
Tabulka č. 5 Vývoj sňatečnosti v hlavním městě Praha v letech 2000 – 2014.....	100
Tabulka č. 6 Vývoj sňatečnosti ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2014.....	101
Tabulka č. 7 Vývoj sňatečnosti v Jihočeském kraji v letech 2000 – 2014	101
Tabulka č. 8 Vývoj sňatečnosti v Plzeňském kraji v letech 2000 – 2014.....	102
Tabulka č. 9 Vývoj sňatečnosti v Karlovarském kraji v letech 2000 – 2014	102
Tabulka č. 10 Vývoj sňatečnosti v Ústeckém kraji v letech 2000 – 2014.....	103
Tabulka č. 11 Vývoj sňatečnosti v Libereckém kraji v letech 2000 – 2014.....	103
Tabulka č. 12 Vývoj sňatečnosti v Královehradeckém kraji v letech 2000 – 2014	104
Tabulka č. 13 Vývoj sňatečnosti v Pardubickém kraji v letech 2000 – 2014.....	104
Tabulka č. 14 Vývoj sňatečnosti v kraji Vysočina v letech 2000 – 2014.....	105
Tabulka č. 15 Vývoj sňatečnosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2014.....	105
Tabulka č. 16 Vývoj sňatečnosti v Olomouckém kraji v letech 2000 – 2014	106
Tabulka č. 17 Vývoj sňatečnosti v Zlínském kraji v letech 2000 – 2014.....	106
Tabulka č. 18 Vývoj sňatečnosti v Moravskoslezském kraji v letech 2000 – 2014	107
Tabulka č. 19 Hrubé míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 2000 - 2014.....	107

Příloha č. 2: Rozvodovost

Tabulka č. 20 Vývoj rozvodovosti v ČR v letech 2000 – 2014.....	108
Tabulka č. 21 Průměrná délka rozvedeného manželství.....	108
Tabulka č. 22 Délka trvání rozvedeného manželství v letech 2000 – 2014	109
Tabulka č. 23 Příčiny rozvratu manželství na straně ženy v letech 2000 – 2014.....	109
Tabulka č. 24 Příčiny rozvratu manželství na straně muže v letech 2000 – 2014.....	110
Tabulka č. 25 Vývoj rozvodovosti v hlavním městě Praha v letech 2000 – 2014.....	110
Tabulka č. 26 Vývoj rozvodovosti ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2014.....	111
Tabulka č. 27 Vývoj rozvodovosti v Jihočeském kraji v letech 2000 – 2014	111
Tabulka č. 28 Vývoj rozvodovosti v Plzeňském kraji v letech 2000 – 2014	112
Tabulka č. 29 Vývoj rozvodovosti v Karlovarském kraji v letech 2000 – 2014	112
Tabulka č. 30 Vývoj rozvodovosti v Ústeckém kraji v letech 2000 – 2014.....	113
Tabulka č. 31 Vývoj rozvodovosti v Libereckém kraji v letech 2000 – 2014.....	113
Tabulka č. 32 Vývoj rozvodovosti v Královehradeckém kraji v letech 2000 – 2014 ..	114
Tabulka č. 33 Vývoj rozvodovosti v Pardubickém kraji v letech 2000 – 2014.....	114
Tabulka č. 34 Vývoj rozvodovosti v kraji Vysočina v letech 2000 – 2014.....	115
Tabulka č. 35 Vývoj rozvodovosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2014	115

Tabulka č. 36 Vývoj rozvodovosti v Olomouckém kraji v letech 2000 – 2014.....	116
Tabulka č. 37 Vývoj rozvodovosti ve Zlínském kraji v letech 2000 – 2014.....	116
Tabulka č. 38 Vývoj rozvodovosti v Moravskoslezském kraji v letech 2000 – 2014..	117
Tabulka č. 39 Hrubé míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 2000 – 2014.....	117

Příloha č. 3: Význam manželství v pojetí české veřejnosti

Tabulka č. 40 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2003.....	118
Tabulka č. 41 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2005.....	118
Tabulka č. 42 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2007.....	119
Tabulka č. 43 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2009.....	119
Tabulka č. 44 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005.....	119
Tabulka č. 45 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007.....	120
Tabulka č. 46 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009.....	120
Tabulka č. 47 Trendová funkce - průměrný věk svobodných ženichů.....	121
Tabulka č. 48 Předpověď průměrného věku svobodného ženicha pro rok 2015.....	121
Tabulka č. 49 Předpověď průměrného věku svobodného ženicha pro rok 2016.....	121
Tabulka č. 50 Předpověď průměrného věku svobodného ženicha pro rok 2017.....	122
Tabulka č. 51 Trendová funkce - Průměrný věk svobodných nevěst.....	122
Tabulka č. 52 Předpověď průměrného věku svobodné nevěsty pro rok 2015.....	122
Tabulka č. 53 Předpověď průměrného věku svobodné nevěsty pro rok 2016.....	123
Tabulka č. 54 Předpověď průměrného věku svobodné nevěsty pro rok 2017.....	123
Tabulka č. 55 Sňatky podle měsíců - test významnosti.....	123
Tabulka č. 56 Sňatky podle měsíců - sezónní rozklad.....	124
Tabulka č. 57 Sňatky podle měsíců - průměrné sezónní faktory.....	124
Tabulka č. 58 Trendová funkce - průměrná délka rozvedeného manželství.....	125
Tabulka č. 59 Předpověď průměrné délky rozvedeného manželství v roce 2015.....	125
Tabulka č. 60 Předpověď průměrné délky rozvedeného manželství v roce 2016.....	125
Tabulka č. 61 Předpověď průměrné délky rozvedeného manželství v roce 2017.....	126

Příloha č. 4: Výstupy programu Statistica

Tabulka č. 62 Chcete uzavřít sňatek? rok 2003.....	126
Tabulka č. 63 Chcete uzavřít sňatek? 2003 - očekávané četnosti.....	126
Tabulka č. 64 Chcete uzavřít sňatek? 2003 - test závislosti.....	127
Tabulka č. 65 Chcete uzavřít sňatek? 2005.....	127
Tabulka č. 66 Chcete uzavřít sňatek? 2005 - Očekávané četnosti.....	127
Tabulka č. 67 Chcete uzavřít sňatek? 2005 - test závislosti.....	127
Tabulka č. 68 Chcete uzavřít sňatek? 2007.....	128
Tabulka č. 69 Chcete uzavřít sňatek? 2007 - očekávané četnosti.....	128
Tabulka č. 70 Chcete uzavřít sňatek? 2007 - test závislosti.....	128
Tabulka č. 71 Chcete uzavřít sňatek? 2009.....	129
Tabulka č. 72 Chcete uzavřít sňatek? 2009 - očekávané četnosti.....	129
Tabulka č. 73 Chcete uzavřít sňatek? 2009 - test závislosti.....	129
Tabulka č. 74 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005.....	130
Tabulka č. 75 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005 - očekávané četnosti.....	130
Tabulka č. 76 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005 - test závislosti.....	130
Tabulka č. 77 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007.....	131

Tabulka č. 78 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007 - očekávané četnosti	131
Tabulka č. 79 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007 - test závislosti.....	131
Tabulka č. 80 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009	132
Tabulka č. 81 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009- očekávané četnosti	132
Tabulka č. 82 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009 - test závislosti.....	132

Příloha č. 1: Sňatečnost

Tabulka č. 1 Vývoj sňatečnosti v ČR v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	55 321	X	X	X	X
2001	52 374	-2947	X	0,95	94,67
2002	52 732	358	3305	1,01	100,68
2003	48 943	-3789	-4147	0,93	92,81
2004	51 447	2504	6293	1,05	105,12
2005	51 829	382	-2122	1,01	100,74
2006	52 860	1031	649	1,02	101,99
2007	57 157	4297	3266	1,08	108,13
2008	52 457	-4700	-8997	0,92	91,78
2009	47 862	-4595	105	0,91	91,24
2010	46 746	-1116	3479	0,98	97,67
2011	45 137	-1609	-493	0,97	96,56
2012	45 206	69	1678	1,00	100,15
2013	43 499	-1707	-1776	0,96	96,22
2014	45 575	2076	3783	1,05	104,77

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 2 Průměrný věk svobodných ženichů a nevěst

ROK	Pohlaví	
	Ženich	Nevěsta
2000	28,9	26,5
2001	29,3	26,9
2002	29,7	27,3
2003	30,3	27,7
2004	30,5	28,0
2005	30,8	28,1
2006	31,0	28,4
2007	31,2	28,6
2008	31,4	28,8
2009	32,0	29,2
2010	32,2	29,4
2011	32,2	29,6
2012	32,3	29,6
2013	32,3	29,8

2014	32,3	29,8
------	------	------

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 3 Sňatky podle rodinného stavu nevěsty

Rok	Rodinný stav		
	Svobodná	Rozvedená	Ovdovělá
2000	41 528	13 020	773
2001	39 218	12 433	723
2002	39 318	12 690	724
2003	36 371	11 901	671
2004	38 147	12 552	748
2005	38 605	12 551	673
2006	39 569	12 654	637
2007	42 032	14 410	715
2008	38 117	13 605	735
2009	35 203	12 001	658
2010	34 734	11 431	581
2011	33 443	11 174	520
2012	34 175	10 489	542
2013	33 029	10 005	465
2014	35 155	9 949	471

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 4 Sňatky podle měsíců v ČR

Rok	Měsíc					
	leden	únor	březen	duben	květen	červen
2000	1890	2590	3522	6413	1677	8328
2001	1701	2030	3419	5936	1493	9272
2002	1303	3018	3137	5901	1579	9330
2003	1391	1764	3038	5276	1855	8515
2004	1395	1847	2441	6274	2015	8292
2005	1532	1851	2341	5806	2090	8538
2006	1246	1465	2185	5227	2018	9300
2007	1217	1630	2700	4998	2038	9514
2008	1054	1765	2336	4830	2550	9017
2009	995	1319	1832	4179	2439	8609
2010	931	1217	1546	4053	2459	7875
2011	935	1113	1498	3782	2324	8069
2012	915	1127	1689	3479	2286	9103
2013	704	980	1661	3264	2464	8320

2014	981	1333	1628	3477	2872	8504
Rok	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
2000	6392	5533	8480	4631	3194	2671
2001	5185	5782	7920	4518	2778	2340
2002	5346	7143	6864	4707	2518	1886
2003	5117	6888	6740	4107	2535	1717
2004	6737	6590	7106	4431	2374	1945
2005	6961	6697	7774	4265	2239	1735
2006	7215	6878	9275	3578	2401	2072
2007	10759	7048	8839	4230	2256	1928
2008	5823	11089	7018	3554	2105	1316
2009	6151	8255	7787	3548	1513	1235
2010	7742	7434	6774	4043	1437	1235
2011	7334	6612	6831	3196	2351	1092
2012	6045	6837	7804	2706	1507	1708
2013	5990	7797	6786	2761	1632	1140
2014	5861	8766	6686	2794	1565	1108

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 5 Vývoj sňatečnosti v hlavním městě Praha v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	6 973	X	X	X	X
2001	6 405	-568	X	0,92	91,85
2002	6 647	242	810	1,04	103,78
2003	6 467	-180	-422	0,97	97,29
2004	6 761	294	474	1,05	104,55
2005	6 777	16	-278	1,00	100,24
2006	6 841	64	48	1,01	100,94
2007	7 149	308	244	1,05	104,50
2008	6 580	-569	-877	0,92	92,04
2009	6 258	-322	247	0,95	95,11
2010	5 978	-280	42	0,96	95,53
2011	5 873	-105	175	0,98	98,24
2012	5 807	-66	39	0,99	98,88
2013	5 531	-276	-210	0,95	95,25
2014	5 862	331	607	1,06	105,98

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 6 Vývoj sňatečnosti ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	6 038	X	X	X	X
2001	5 857	-181	X	0,97	97,00
2002	5 872	15	196	1,00	100,26
2003	5 587	-285	-300	0,95	95,15
2004	5 847	260	545	1,05	104,65
2005	5 989	142	-118	1,02	102,43
2006	6 140	151	9	1,03	102,52
2007	6 682	542	391	1,09	108,83
2008	6 320	-362	-904	0,95	94,58
2009	5 758	-562	-200	0,91	91,11
2010	5 732	-26	536	1,00	99,55
2011	5 540	-192	-166	0,97	96,65
2012	5 567	27	219	1,00	100,49
2013	5 252	-315	-342	0,94	94,34
2014	5 376	124	439	1,02	102,36

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 7 Vývoj sňatečnosti v Jihočeském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 423	X	X	X	X
2001	3 190	-233	X	0,93	93,19
2002	3 237	47	280	1,01	101,47
2003	2 918	-319	-366	0,90	90,15
2004	3 028	110	429	1,04	103,77
2005	3 075	47	-63	1,02	101,55
2006	3 110	35	-12	1,01	101,14
2007	3 449	339	304	1,11	110,90
2008	3 112	-337	-676	0,90	90,23
2009	2 871	-241	96	0,92	92,26
2010	2 891	20	261	1,01	100,70
2011	2 845	-46	-66	0,98	98,41
2012	2 756	-89	-43	0,97	96,87
2013	2 600	-156	-67	0,94	94,34
2014	2 806	206	362	1,08	107,92

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 8 Vývoj sňatečnosti v Plzeňském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 129	X	X	X	X
2001	2 942	-187	X	0,94	94,02
2002	2 921	-21	166	0,99	99,29
2003	2 585	-336	-315	0,88	88,50
2004	2 799	214	550	1,08	108,28
2005	2 745	-54	-268	0,98	98,07
2006	2 897	152	206	1,06	105,54
2007	2 989	92	-60	1,03	103,18
2008	2 763	-226	-318	0,92	92,44
2009	2 528	-235	-9	0,91	91,49
2010	2 545	17	252	1,01	100,67
2011	2 454	-91	-108	0,96	96,42
2012	2 498	44	135	1,02	101,79
2013	2 367	-131	-175	0,95	94,76
2014	2 519	152	283	1,06	106,42

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 9 Vývoj sňatečnosti v Karlovarském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 847	X	X	X	X
2001	1 792	-55	X	0,97	97,02
2002	1 829	37	92	1,02	102,06
2003	1 584	-245	-282	0,87	86,60
2004	1 716	132	377	1,08	108,33
2005	1 583	-133	-265	0,92	92,25
2006	1 573	-10	123	0,99	99,37
2007	1 737	164	174	1,10	110,43
2008	1 514	-223	-387	0,87	87,16
2009	1 336	-178	45	0,88	88,24
2010	1 280	-56	122	0,96	95,81
2011	1 238	-42	14	0,97	96,72
2012	1 297	59	101	1,05	104,77
2013	1 300	3	-56	1,00	100,23
2014	1 249	-51	-54	0,96	96,08

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 10 Vývoj sňatečnosti v Ústeckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	4 499	X	X	X	X
2001	4 411	-88	X	0,98	98,04
2002	4 447	36	124	1,01	100,82
2003	3 996	-451	-487	0,90	89,86
2004	4 398	402	853	1,10	110,06
2005	4 320	-78	-480	0,98	98,23
2006	4 387	67	145	1,02	101,55
2007	5 006	619	552	1,14	114,11
2008	4 477	-529	-1148	0,89	89,43
2009	3 945	-532	-3	0,88	88,12
2010	3 669	-276	256	0,93	93,00
2011	3 447	-222	54	0,94	93,95
2012	3 341	-106	116	0,97	96,92
2013	3 161	-180	-74	0,95	94,61
2014	3 325	164	344	1,05	105,19

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 11 Vývoj sňatečnosti v Libereckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	2 458	X	X	X	X
2001	2 362	-96	X	0,96	96,09
2002	2 425	63	159	1,03	102,67
2003	2 067	-358	-421	0,85	85,24
2004	2 254	187	545	1,09	109,05
2005	2 278	24	-163	1,01	101,06
2006	2 339	61	37	1,03	102,68
2007	2 564	225	164	1,10	109,62
2008	2 343	-221	-446	0,91	91,38
2009	2 094	-249	-28	0,89	89,37
2010	1 928	-166	83	0,92	92,07
2011	1 954	26	192	1,01	101,35
2012	1 929	-25	-51	0,99	98,72
2013	1 877	-52	-27	0,97	97,30
2014	1 849	-28	24	0,99	98,51

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 12 Vývoj sňatečnosti v Královehradeckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 049	X	X	X	X
2001	2 844	-205	X	0,93	93,28
2002	2 731	-113	92	0,96	96,03
2003	2 618	-113	0	0,96	95,86
2004	2 650	32	145	1,01	101,22
2005	2 706	56	24	1,02	102,11
2006	2 738	32	-24	1,01	101,18
2007	2 964	226	194	1,08	108,25
2008	2 738	-226	-452	0,92	92,38
2009	2 421	-317	-91	0,88	88,42
2010	2 484	63	380	1,03	102,60
2011	2 347	-137	-200	0,94	94,48
2012	2 337	-10	127	1,00	99,57
2013	2 268	-69	-59	0,97	97,05
2014	2 508	240	309	1,11	110,58

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 13 Vývoj sňatečnosti v Pardubickém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	2 666	X	X	X	X
2001	2 515	-151	X	0,94	94,34
2002	2 561	46	197	1,02	101,83
2003	2 260	-301	-347	0,88	88,25
2004	2 343	83	384	1,04	103,67
2005	2 468	125	42	1,05	105,34
2006	2 603	135	10	1,05	105,47
2007	2 765	162	27	1,06	106,22
2008	2 470	-295	-457	0,89	89,33
2009	2 223	-247	48	0,90	90,00
2010	2 166	-57	190	0,97	97,44
2011	2 228	62	119	1,03	102,86
2012	2 205	-23	-85	0,99	98,97
2013	2 057	-148	-125	0,93	93,29
2014	2 232	175	323	1,09	108,51

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 14 Vývoj sňatečnosti v kraji Vysočina v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	2 656	X	X	X	X
2001	2 560	-96	X	0,96	96,39
2002	2 600	40	136	1,02	101,56
2003	2 398	-202	-242	0,92	92,23
2004	2 435	37	239	1,02	101,54
2005	2 428	-7	-44	1,00	99,71
2006	2 393	-35	-28	0,99	98,56
2007	2 580	187	222	1,08	107,81
2008	2 332	-248	-435	0,90	90,39
2009	2 187	-145	103	0,94	93,78
2010	2 216	29	174	1,01	101,33
2011	2 167	-49	-78	0,98	97,79
2012	2 208	41	90	1,02	101,89
2013	2 043	-165	-206	0,93	92,53
2014	2 188	145	310	1,07	107,10

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 15 Vývoj sňatečnosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	6 053	X	X	X	X
2001	5 602	-451	X	0,93	92,55
2002	5 628	26	477	1,00	100,46
2003	5 441	-187	-213	0,97	96,68
2004	5 647	206	393	1,04	103,79
2005	5 693	46	-160	1,01	100,81
2006	5 859	166	120	1,03	102,92
2007	6 287	428	262	1,07	107,31
2008	5 802	-485	-913	0,92	92,29
2009	5 252	-550	-65	0,91	90,52
2010	5 099	-153	397	0,97	97,09
2011	4 894	-205	-52	0,96	95,98
2012	4 973	79	284	1,02	101,61
2013	5 043	70	-9	1,01	101,41
2014	5 153	110	40	1,02	102,18

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 16 Vývoj sňatečnosti v Olomouckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 169	X	X	X	X
2001	3 025	-144	X	0,95	95,46
2002	3 009	-16	128	0,99	99,47
2003	2 871	-138	-122	0,95	95,41
2004	2 936	65	203	1,02	102,26
2005	3 063	127	62	1,04	104,33
2006	3 206	143	16	1,05	104,67
2007	3 325	119	-24	1,04	103,71
2008	3 098	-227	-346	0,93	93,17
2009	2 827	-271	-44	0,91	91,25
2010	2 675	-152	119	0,95	94,62
2011	2 605	-70	82	0,97	97,38
2012	2 669	64	134	1,02	102,46
2013	2 632	-37	-101	0,99	98,61
2014	2 737	105	142	1,04	103,99

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 17 Vývoj sňatečnosti v Zlínském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	2 980	X	X	X	X
2001	2 797	-183	X	0,94	93,86
2002	2 877	80	263	1,03	102,86
2003	2 496	-381	-461	0,87	86,76
2004	2 731	235	616	1,09	109,42
2005	2 804	73	-162	1,03	102,67
2006	2 706	-98	-171	0,97	96,50
2007	2 966	260	358	1,10	109,61
2008	2 710	-256	-516	0,91	91,37
2009	2 568	-142	114	0,95	94,76
2010	2 564	-4	138	1,00	99,84
2011	2 404	-160	-156	0,94	93,76
2012	2 420	16	176	1,01	100,67
2013	2 383	-37	-53	0,98	98,47
2014	2 482	99	136	1,04	104,15

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 18 Vývoj sňatečnosti v Moravskoslezském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet sňatků	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	6 381	X	X	X	X
2001	6 072	-309	X	0,95	95,16
2002	5 948	-124	185	0,98	97,96
2003	5 655	-293	-169	0,95	95,07
2004	5 902	247	540	1,04	104,37
2005	5 900	-2	-249	1,00	99,97
2006	6 068	168	170	1,03	102,85
2007	6 694	626	458	1,10	110,32
2008	6 198	-496	-1122	0,93	92,59
2009	5 594	-604	-108	0,90	90,25
2010	5 519	-75	529	0,99	98,66
2011	5 141	-378	-303	0,93	93,15
2012	5 199	58	436	1,01	101,13
2013	4 985	-214	-272	0,96	95,88
2014	5 289	304	518	1,06	106,10

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 19 Hrubé míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 2000 - 2014

Kraj	Rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR	5,39	5,12	5,17	4,80	5,04	5,06	5,15	5,54	5,03	4,56	4,44	4,30	4,30	4,14	4,33
hl. m. Praha	5,89	5,50	5,74	5,57	5,80	5,76	5,78	5,98	5,37	5,03	4,78	4,74	4,67	4,44	4,69
Středočeský	5,42	5,22	5,22	4,94	5,14	5,21	5,26	5,63	5,19	4,64	4,56	4,35	4,33	4,05	4,11
Jihočeský	5,47	5,10	5,18	4,67	4,84	4,91	4,95	5,46	4,90	4,51	4,53	4,47	4,33	4,09	4,41
Plzeňský	5,67	5,34	5,32	4,71	5,10	4,99	5,24	5,36	4,88	4,43	4,45	4,29	4,37	4,13	4,39
Karlovarský	6,06	5,90	6,02	5,21	5,65	5,20	5,16	5,68	4,91	4,34	4,16	4,08	4,29	4,32	4,16
Ústecký	5,44	5,38	5,43	4,87	5,36	5,25	5,33	6,06	5,37	4,72	4,39	4,16	4,04	3,83	4,03
Liberecký	5,73	5,52	5,67	4,84	5,27	5,32	5,44	5,93	5,38	4,78	4,39	4,46	4,40	4,28	4,21
Královehradecký	5,53	5,17	4,98	4,78	4,84	4,94	4,99	5,38	4,95	4,37	4,48	4,24	4,22	4,11	4,55
Pardubický	5,24	4,95	5,05	4,46	4,64	4,88	5,14	5,43	4,81	4,31	4,19	4,32	4,27	3,99	4,32
Vysočina	5,17	5,00	5,09	4,70	4,71	4,76	4,68	5,03	4,53	4,24	4,30	4,23	4,32	4,00	4,29
Jihomoravský	5,29	4,94	4,98	4,82	5,03	5,04	5,18	5,54	5,07	4,57	4,42	4,20	4,26	4,32	4,40
Olomoucký	4,91	4,70	4,69	4,48	4,62	4,79	5,01	5,19	4,83	4,40	4,17	4,08	4,18	4,13	4,30
Zlínský	4,98	4,70	4,85	4,21	4,62	4,75	4,59	5,03	4,58	4,34	4,34	4,08	4,11	4,06	4,24
Moravskoslezský	5,00	4,80	4,72	4,50	4,69	4,71	4,85	5,36	4,96	4,48	4,43	4,17	4,23	4,07	4,34

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha č. 2: Rozvodovost

Tabulka č. 20 Vývoj rozvodovosti v ČR v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	29 704	X	X	X	X
2001	31 586	1882	X	1,06	106,34
2002	31 758	172	-1710	1,01	100,54
2003	32 824	1066	894	1,03	103,36
2004	33 060	236	-830	1,01	100,72
2005	31 288	-1772	-2008	0,95	94,64
2006	31 415	127	1899	1,00	100,41
2007	31 129	-286	-413	0,99	99,09
2008	31 300	171	457	1,01	100,55
2009	29 133	-2167	-2338	0,93	93,08
2010	30 783	1650	3817	1,06	105,66
2011	28 113	-2670	-4320	0,91	91,33
2012	26 402	-1711	959	0,94	93,91
2013	4 985	-214	-272	0,96	95,88
2014	5 289	304	518	1,06	106,10

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 21 Průměrná délka rozvedeného manželství

ROK	Počet let
2000	11,0
2001	11,3
2002	11,5
2003	11,8
2004	11,9
2005	12,2
2006	12,0
2007	12,3
2008	12,3
2009	12,5
2010	12,7
2011	12,9
2012	12,8
2013	13,0
2014	13,1

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 22 Délka trvání rozvedeného manželství v letech 2000 – 2014

Rok	Délka trvání manželství v letech					
	0-1	2-5	6-9	10-14	15-19	20 a více
2000	1263	6559	6302	6180	3797	5603
2001	1298	6521	6289	6960	4408	6110
2002	1270	6580	5761	7000	4772	6375
2003	1331	6548	5590	7148	5188	7019
2004	1283	6395	5737	6994	5439	7212
2005	1157	5984	5245	6089	5521	7292
2006	1280	6066	5578	5681	5479	7331
2007	1376	5767	5330	5424	5480	7752
2008	1555	5889	5126	5148	5493	8089
2009	1523	5462	4700	4771	4933	7744
2010	1358	6035	4768	4997	5098	8527
2011	1182	5447	4404	4440	4188	8452
2012	1071	5162	4163	4424	3935	7647
2013	1106	5211	4655	4702	3890	8331
2014	1001	4868	4807	4298	3682	8108

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 23 Příčiny rozvratu manželství na straně ženy v letech 2000 – 2014

Rok	Příčina rozvratu na straně ženy									
	neuvážený sňatek	alkoholismus	nevěra	nezájem o rodinu, (vč. opuštění rodiny)	zlé nakládání, odsouzení pro trestní čin	rozdílnost povah, názorů a zájmů	zdravotní důvody	sexuální neshody	ostatní příčiny	soud nezjistil zavinění
2000	667	144	1 676	370	25	14 573	81	181	7 903	4 084
2001	519	167	1 480	404	19	14 964	72	165	9 363	4 433
2002	557	155	1 267	373	23	15 757	66	146	9 278	4 136
2003	400	149	1 312	426	29	16 502	54	130	9 608	4 214
2004	362	150	1 325	421	34	16 856	69	126	9 678	4 039
2005	292	182	1 163	331	26	15 802	65	108	8 993	4 326
2006	255	186	1 048	357	35	16 578	62	87	8 574	4 233
2007	200	171	1 051	393	37	20 074	53	79	6 149	2 922
2008	159	186	921	366	41	21 742	46	67	5 354	2 418
2009	165	231	870	335	53	20 129	61	56	5 330	1 903
2010	138	270	895	365	72	21 844	42	67	5 375	1 715
2011	103	213	697	309	56	20 796	42	45	4 402	1 450
2012	70	200	762	291	52	19 504	27	37	4 209	1 250
2013	57	182	672	337	56	20 973	38	31	4 461	1 088
2014	46	188	614	277	52	19 997	22	29	4 777	762

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 24 Příčiny rozvratu manželství na straně muže v letech 2000 – 2014

Rok	Příčina rozvratu na straně muže									
	neuvážený sňatek	alkoholismus	nevěra	nezájem o rodinu, (vč. opuštění rodiny)	zlé nakládání, odsouzení pro trestní čin	rozdílnost povah, názorů a zájmů	zdravotní důvody	sexuální neshody	ostatní příčiny	soud nezjistil zavinění
2000	656	1 719	2 371	1 569	481	13 967	85	168	6 626	2 062
2001	505	1 648	2 284	1 532	532	14 692	79	156	7 590	2 568
2002	558	1 560	2 071	1 285	426	15 603	68	143	7 589	2 455
2003	380	1 453	2 078	1 191	369	16 599	61	136	8 059	2 498
2004	348	1 379	2 026	1 318	396	16 962	73	131	8 308	2 119
2005	272	1 332	1 831	1 085	384	16 290	74	112	7 900	2 008
2006	228	1 140	1 745	928	336	17 138	71	87	8 053	1 689
2007	186	982	1 621	858	294	20 534	61	74	5 685	834
2008	146	854	1 442	716	266	22 033	41	74	5 091	637
2009	152	757	1 270	616	200	20 260	60	57	5 206	555
2010	120	719	1 284	588	189	21 821	42	69	5 323	628
2011	89	555	1 072	492	159	20 616	36	46	4 328	720
2012	71	491	981	413	124	19 463	31	37	4 214	577
2013	62	451	903	503	140	20 864	36	36	4 259	641
2014	43	366	818	429	135	19 652	25	37	4 369	890

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 25 Vývoj rozvodovosti v hlavním městě Praha v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 842	X	X	X	X
2001	4 099	257	X	1,07	106,69
2002	3 854	-245	-502	0,94	94,02
2003	3 884	30	275	1,01	100,78
2004	3 969	85	55	1,02	102,19
2005	3 680	-289	-374	0,93	92,72
2006	3 737	57	346	1,02	101,55
2007	3 621	-116	-173	0,97	96,90
2008	3 666	45	161	1,01	101,24
2009	3 150	-516	-561	0,86	85,92
2010	3 524	374	890	1,12	111,87
2011	3 220	-304	-678	0,91	91,37
2012	2 788	-432	-128	0,87	86,58
2013	3 002	214	646	1,08	107,68
2014	2 828	-174	-388	0,94	94,20

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 26 Vývoj rozvodovosti ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 303	X	X	X	X
2001	3 401	98	X	1,03	102,97
2002	3 529	128	30	1,04	103,76
2003	3 837	308	180	1,09	108,73
2004	3 819	-18	-326	1,00	99,53
2005	3 692	-127	-109	0,97	96,67
2006	3 743	51	178	1,01	101,38
2007	3 696	-47	-98	0,99	98,74
2008	3 695	-1	46	1,00	99,97
2009	3 541	-154	-153	0,96	95,83
2010	4 130	589	743	1,17	116,63
2011	3 615	-515	-1104	0,88	87,53
2012	3 614	-1	514	1,00	99,97
2013	3 793	179	180	1,05	104,95
2014	3 938	145	-34	1,04	103,82

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 27 Vývoj rozvodovosti v Jihočeském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 718	X	X	X	X
2001	1 867	149	X	1,09	108,67
2002	1 990	123	-26	1,07	106,59
2003	2 001	11	-112	1,01	100,55
2004	1 827	-174	-185	0,91	91,30
2005	1 886	59	233	1,03	103,23
2006	1 729	-157	-216	0,92	91,68
2007	1 627	-102	55	0,94	94,10
2008	1 966	339	441	1,21	120,84
2009	1 731	-235	-574	0,88	88,05
2010	1 863	132	367	1,08	107,63
2011	1 807	-56	-188	0,97	96,99
2012	1 595	-212	-156	0,88	88,27
2013	1 747	152	364	1,10	109,53
2014	1 568	-179	-331	0,90	89,75

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 28 Vývoj rozvodovosti v Plzeňském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 672	X	X	X	X
2001	1 696	24	X	1,01	101,44
2002	1 693	-3	-27	1,00	99,82
2003	1 874	181	184	1,11	110,69
2004	1 812	-62	-243	0,97	96,69
2005	1 683	-129	-67	0,93	92,88
2006	1 643	-40	89	0,98	97,62
2007	1 734	91	131	1,06	105,54
2008	1 604	-130	-221	0,93	92,50
2009	1 543	-61	69	0,96	96,20
2010	1 626	83	144	1,05	105,38
2011	1 630	4	-79	1,00	100,25
2012	1 452	-178	-182	0,89	89,08
2013	1 613	161	339	1,11	111,09
2014	1 374	-239	-400	0,85	85,18

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 29 Vývoj rozvodovosti v Karlovarském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 161	X	X	X	X
2001	1 050	-111	X	0,90	90,44
2002	1 152	102	213	1,10	109,71
2003	1 238	86	-16	1,07	107,47
2004	1 145	-93	-179	0,92	92,49
2005	1 192	47	140	1,04	104,10
2006	1 108	-84	-131	0,93	92,95
2007	1 111	3	87	1,00	100,27
2008	1 155	44	41	1,04	103,96
2009	1 110	-45	-89	0,96	96,10
2010	1 028	-82	-37	0,93	92,61
2011	891	-137	-55	0,87	86,67
2012	880	-11	126	0,99	98,77
2013	879	-1	10	1,00	99,89
2014	777	-102	-101	0,88	88,40

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 30 Vývoj rozvodovosti v Ústeckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	2 717	X	X	X	X
2001	3 267	550	X	1,20	120,24
2002	3 129	-138	-688	0,96	95,78
2003	3 126	-3	135	1,00	99,90
2004	3 363	237	240	1,08	107,58
2005	2 894	-469	-706	0,86	86,05
2006	2 930	36	505	1,01	101,24
2007	2 783	-147	-183	0,95	94,98
2008	2 889	106	253	1,04	103,81
2009	2 805	-84	-190	0,97	97,09
2010	2 573	-232	-148	0,92	91,73
2011	2 319	-254	-22	0,90	90,13
2012	2 294	-25	229	0,99	98,92
2013	2 252	-42	-17	0,98	98,17
2014	2 352	100	142	1,04	104,44

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 31 Vývoj rozvodovosti v Libereckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 307	X	X	X	X
2001	1 448	141	X	1,11	110,79
2002	1 466	18	-123	1,01	101,24
2003	1 504	38	20	1,03	102,59
2004	1 468	-36	-74	0,98	97,61
2005	1 394	-74	-38	0,95	94,96
2006	1 548	154	228	1,11	111,05
2007	1 537	-11	-165	0,99	99,29
2008	1 400	-137	-126	0,91	91,09
2009	1 401	1	138	1,00	100,07
2010	1 351	-50	-51	0,96	96,43
2011	1 296	-55	-5	0,96	95,93
2012	1 142	-154	-99	0,88	88,12
2013	1 311	169	323	1,15	114,80
2014	1 236	-75	-244	0,94	94,28

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 32 Vývoj rozvodovosti v Královéhradeckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 559	X	X	X	X
2001	1 647	88	X	1,06	105,64
2002	1 801	154	66	1,09	109,35
2003	1 661	-140	-294	0,92	92,23
2004	1 779	118	258	1,07	107,10
2005	1 716	-63	-181	0,96	96,46
2006	1 692	-24	39	0,99	98,60
2007	1 736	44	68	1,03	102,60
2008	1 515	-221	-265	0,87	87,27
2009	1 597	82	303	1,05	105,41
2010	1 640	43	-39	1,03	102,69
2011	1 459	-181	-224	0,89	88,96
2012	1 354	-105	76	0,93	92,80
2013	1 543	189	294	1,14	113,96
2014	1 379	-164	-353	0,89	89,37

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 33 Vývoj rozvodovosti v Pardubickém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 328	X	X	X	X
2001	1 400	72	X	1,05	105,42
2002	1 391	-9	-81	0,99	99,36
2003	1 433	42	51	1,03	103,02
2004	1 463	30	-12	1,02	102,09
2005	1 417	-46	-76	0,97	96,86
2006	1 330	-87	-41	0,94	93,86
2007	1 400	70	157	1,05	105,26
2008	1 292	-108	-178	0,92	92,29
2009	1 361	69	177	1,05	105,34
2010	1 281	-80	-149	0,94	94,12
2011	1 258	-23	57	0,98	98,20
2012	1 275	17	40	1,01	101,35
2013	1 257	-18	-35	0,99	98,59
2014	1 330	73	91	1,06	105,81

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 34 Vývoj rozvodovosti v kraji Vysočina v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 161	X	X	X	X
2001	1 193	32	X	1,03	102,76
2002	1 185	-8	-40	0,99	99,33
2003	1 252	67	75	1,06	105,65
2004	1 216	-36	-103	0,97	97,12
2005	1 247	31	67	1,03	102,55
2006	1 224	-23	-54	0,98	98,16
2007	1 252	28	51	1,02	102,29
2008	1 343	91	63	1,07	107,27
2009	1 157	-186	-277	0,86	86,15
2010	1 328	171	357	1,15	114,78
2011	1 105	-223	-394	0,83	83,21
2012	995	-110	113	0,90	90,05
2013	1 125	130	240	1,13	113,07
2014	1 107	-18	-148	0,98	98,40

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 35 Vývoj rozvodovosti v Jihomoravském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	2 915	X	X	X	X
2001	3 102	187	X	1,06	106,42
2002	3 110	8	-179	1,00	100,26
2003	3 193	83	75	1,03	102,67
2004	3 294	101	18	1,03	103,16
2005	3 154	-140	-241	0,96	95,75
2006	3 096	-58	82	0,98	98,16
2007	3 369	273	331	1,09	108,82
2008	3 334	-35	-308	0,99	98,96
2009	3 047	-287	-252	0,91	91,39
2010	3 548	501	788	1,16	116,44
2011	2 945	-603	-1104	0,83	83,00
2012	3 001	56	659	1,02	101,90
2013	3 000	-1	-57	1,00	99,97
2014	2 924	-76	-75	0,97	97,47

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 36 Vývoj rozvodovosti v Olomouckém kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 735	X	X	X	X
2001	1 768	33	X	1,02	101,90
2002	1 866	98	65	1,06	105,54
2003	1 887	21	-77	1,01	101,13
2004	1 969	82	61	1,04	104,35
2005	1 926	-43	-125	0,98	97,82
2006	2 003	77	120	1,04	104,00
2007	1 853	-150	-227	0,93	92,51
2008	1 884	31	181	1,02	101,67
2009	1 741	-143	-174	0,92	92,41
2010	1 823	82	225	1,05	104,71
2011	1 733	-90	-172	0,95	95,06
2012	1 526	-207	-117	0,88	88,06
2013	1 713	187	394	1,12	112,25
2014	1 521	-192	-379	0,89	88,79

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 37 Vývoj rozvodovosti ve Zlínském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	1 290	X	X	X	X
2001	1 485	195	X	1,15	115,12
2002	1 435	-50	-245	0,97	96,63
2003	1 584	149	199	1,10	110,38
2004	1 532	-52	-201	0,97	96,72
2005	1 420	-112	-60	0,93	92,69
2006	1 618	198	310	1,14	113,94
2007	1 536	-82	-280	0,95	94,93
2008	1 593	57	139	1,04	103,71
2009	1 461	-132	-189	0,92	91,71
2010	1 472	11	143	1,01	100,75
2011	1 415	-57	-68	0,96	96,13
2012	1 327	-88	-31	0,94	93,78
2013	1 381	54	142	1,04	104,07
2014	1 277	-104	-158	0,92	92,47

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 38 Vývoj rozvodovosti v Moravskoslezském kraji v letech 2000 – 2014

ROK	Počet rozvodů	1. diference [viz vztah 2.5]	2. diference [viz vztah 2.6]	Koef. Růstu [viz vztah 2.3]	Tempo růstu v %
2000	3 996	X	X	X	X
2001	4 163	167	X	1,04	104,18
2002	4 157	-6	-173	1,00	99,86
2003	4 350	193	199	1,05	104,64
2004	4 404	54	-139	1,01	101,24
2005	3 987	-417	-471	0,91	90,53
2006	4 014	27	444	1,01	100,68
2007	3 874	-140	-167	0,97	96,51
2008	3 964	90	230	1,02	102,32
2009	3 488	-476	-566	0,88	87,99
2010	3 596	108	584	1,03	103,10
2011	3 420	-176	-284	0,95	95,11
2012	3 159	-261	-85	0,92	92,37
2013	3 279	120	381	1,04	103,80
2014	3 153	-126	-246	0,96	96,16

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 39 Hrubé míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 2000 – 2014

Kraj	Rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR	2,89	3,09	3,11	3,22	3,24	3,06	3,06	3,02	3,00	2,78	2,93	2,68	2,51	2,65	2,54
hl. m. Praha	3,25	3,52	3,33	3,34	3,41	3,13	3,16	3,03	2,99	2,53	2,82	2,60	2,24	2,41	2,26
Středočeský	2,97	3,03	3,13	3,39	3,36	3,21	3,21	3,11	3,04	2,86	3,29	2,84	2,81	2,92	3,01
Jihočeský	2,74	2,99	3,19	3,20	2,92	3,01	2,75	2,58	3,10	2,72	2,92	2,84	2,51	2,74	2,46
Plzeňský	3,03	3,08	3,08	3,41	3,30	3,06	2,97	3,11	2,83	2,70	2,84	2,85	2,54	2,82	2,39
Karlovarský	3,81	3,46	3,79	4,07	3,77	3,91	3,64	3,64	3,74	3,61	3,34	2,94	2,91	2,92	2,59
Ústecký	3,29	3,98	3,82	3,81	4,10	3,52	3,56	3,37	3,46	3,35	3,08	2,80	2,77	2,73	2,85
Liberecký	3,05	3,38	3,43	3,52	3,43	3,25	3,60	3,56	3,21	3,20	3,07	2,96	2,60	2,99	2,82
Královehradecký	2,83	2,99	3,28	3,03	3,25	3,13	3,08	3,15	2,74	2,88	2,96	2,63	2,45	2,80	2,50
Pardubický	2,61	2,76	2,74	2,83	2,90	2,80	2,62	2,75	2,52	2,64	2,48	2,44	2,47	2,44	2,58
Vysočina	2,26	2,33	2,32	2,45	2,35	2,45	2,39	2,44	2,61	2,25	2,58	2,16	1,94	2,20	2,17
Jihomoravský	2,55	2,74	2,75	2,83	2,93	2,79	2,74	2,97	2,92	2,65	3,08	2,53	2,57	2,57	2,50
Olomoucký	2,69	2,75	2,91	2,95	3,10	3,01	3,13	2,89	2,94	2,71	2,84	2,71	2,39	2,69	2,39
Zlínský	2,16	2,50	2,42	2,67	2,59	2,40	2,74	2,60	2,70	2,47	2,49	2,40	2,26	2,35	2,18
Moravskoslezský	3,13	3,29	3,30	3,46	3,50	3,19	3,21	3,10	3,17	2,79	2,89	2,77	2,57	2,68	2,59

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha č. 3: Význam manželství v pojetí české veřejnosti

Tabulka č. 40 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2003

Pohlaví	Stav	Odpověď			Celkem
		ano	ne	neví	
muž	svobodný	119	12	56	187
	rozvedený	8	22	20	50
	ovdovělý	0	25	4	29
žena	svobodná	76	10	32	118
	rozvedená	13	35	29	77
	ovdovělá	2	54	6	62
N		218	158	147	523

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 41 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2005

Pohlaví	Stav	Odpověď			Celkem
		ano	ne	neví	
muž	svobodný	97	16	38	151
	rozvedený	11	23	10	44
	ovdovělý	0	25	2	27
žena	svobodná	95	5	18	118
	rozvedená	6	43	13	62
	ovdovělá	3	63	3	69
N		212	175	84	471

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 42 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2007

Pohlaví	Stav	Odpověď			Celkem
		ano	ne	neví	
muž	svobodný	90	15	64	169
	rozvedený	8	22	12	42
	ovdovělý	0	27	6	33
žena	svobodná	88	9	24	121
	rozvedená	11	48	21	80
	ovdovělá	1	53	5	59
N		198	174	132	504

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 43 Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? 2009

Pohlaví	Stav	Odpověď			Celkem
		ano	ne	neví	
muž	svobodný	93	21	65	179
	rozvedený	3	29	13	45
	ovdovělý	0	24	3	27
žena	svobodná	91	7	25	123
	rozvedená	10	45	20	75
	ovdovělá	2	69	4	75
N		199	195	130	524

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 44 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005

Pohlaví	Stav	Dva jsou vždy lepší než jeden	Kvůli dětem, založení rodiny	Z lásky, završení vztahu, má vážnou	Jistota, spokojenost, klid, závazky	Samozřejmě až nutnost, norma	Obecné výroky o negativních svobody a pozitivních	Jiná odpověď	Celkem
muž	svobodný	11	31	6	10	18	9	8	93
žena	svobodná	11	30	9	12	14	9	9	94
N		22	61	15	22	32	18	17	187

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 45 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007

Pohlaví	Stav	Dva jsou vždy lepší než jeden	Kvůli dětem, založení rodiny	Z lásky, završení vztahu, má vážnou	Jistota, spokojenost, klid, závazky	Samozřejmost až nutnost, norma	Obecné výroky o negativních svobody a pozitivních	Jiná odpověď	Celkem
muž	svobodný	10	26	5	8	22	5	19	90
žena	svobodná	6	16	8	15	17	8	17	87
N		16	42	13	23	39	13	36	177

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 46 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009

Pohlaví	Stav	Dva jsou vždy lepší než jeden	Kvůli dětem, založení rodiny	Z lásky, završení vztahu, má vážnou	Jistota, spokojenost, klid, závazky	Samozřejmost až nutnost, norma	Obecné výroky o negativních svobody a pozitivních	Jiná odpověď	Celkem
muž	svobodný	14	30	5	5	27	1	9	91
žena	svobodná	12	39	6	8	12	2	12	91
N		26	69	11	13	39	3	21	182

Zdroj: CVVM

Příloha č. 4: Výstupy program Statistica

Tabulka č. 47 Trendová funkce - průměrný věk svobodných ženichů

Statist.	Statistické shrnutí; ZP: ženich (Tabulka)			
	Hodnota			
Vícenás. R	0,96921610			
Vícenás. R2	0,93937986			
Upravené R2	0,93471677			
F(1,13)	201,45020			
p	0,000000002724975			
Sm. chyba odhadu	0,29600050			
Výsledky regrese se závislou proměnnou : ženich R= ,96921611 R2= ,93937987 Upravené R2= ,93471677 F(1,13)=201,45 p<,00000 Směrod. chyba odhadu = 0,29600050				
N=15	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b
Abs. člen			29,0847	0,16083
t	0,96921	0,06828	0,2510	0,01768

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 48 Předpověď průměrného věku svobodného ženicha pro rok 2015

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: ženich		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,25107	16,0000	4,01714
Abs. člen			29,0847
Předpověď			33,1019
-95,0%PL			32,3741
+95,0%PL			33,8296

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 49 Předpověď průměrného věku svobodného ženicha pro rok 2016

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: ženich		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,25107	17,0000	4,2682
Abs. člen			29,0847
Předpověď			33,3529
-95,0%PL			32,6083
+95,0%PL			34,0976

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 50 Předpověď průměrného věku svobodného ženicha pro rok 2017

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: ženich		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,25107	18,0000	4,51929
Abs. člen			29,08470
Předpověď			33,60400
-95,0%PL			32,84100
+95,0%PL			34,36700

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 51 Trendová funkce - Průměrný věk svobodných nevěst

Statist.	Statistické shnutí; ZP: nevěsta (Tabulka 1)			
	Hodnota			
Vícenás. R	0,98415705			
Vícenás. R2	0,96856510			
Upravené R2	0,96614703			
F(1,13)	400,55311			
p	0,00000000003765333			
Sm. chyba odhadu	0,19827091			
Výsledky regrese se závislou proměnnou : nevěsta				
R= ,98415705 R2= ,96856510 Upravené R2= ,96614703 F(1,13)=400,55 p<,00000 Směrod. chyba odhadu=0,19827091				
N=15	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b
Abs.člen			26,61611	0,10773
t	0,98415	0,04917	0,23714	0,01184

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 52 Předpověď průměrného věku svobodné nevěsty pro rok 2015

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: nevěsta		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,23714	16,0000	3,79429
Abs. člen			26,61611
Předpověď			30,41040
-95,0%PL			29,92290
+95,0%PL			30,89790

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 53 Předpověď průměrného věku svobodné nevěsty pro rok 2016

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: nevěsta		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,23714	17,0000	4,0314
Abs. člen			26,6161
Předpověď			30,6476
-95,0%PL			30,1488
+95,0%PL			31,1464

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 54 Předpověď průměrného věku svobodné nevěsty pro rok 2017

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: nevěsta		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,23714	18,0000	4,2685
Abs. člen			26,6161
Předpověď			30,8847
-95,0%PL			30,3736
+95,0%PL			31,3958

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 55 Sňatky podle měsíců - test významnosti

Efekt	Jednorozměrné testy významnosti pro Data (Tabulka 1) Sigma-omezená parametrizace Dekompozice efektivní hypotézy				
	SČ	Stupně volnosti	PČ	F	p
Abs. člen	3,117879E+0	1	3,117879E+0	5235,82	0,00000
Rok	1,974948E+0	14	1,410677E+0	2,369	0,00523
Měsíc	1,209367E+0	11	1,099424E+0	184,62	0,00000
Chyba	9,170537E+0	154	5,954894E+0		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 56 Sňatky podle měsíců - sezónní rozklad

Sezónní dekompozice : Vícenás. sezóna (12); Centrované prů (Tabulka1)							
DATA							
Přípac	DATA	Klouzavé Průměry	Poměry	Sezónní Faktory	Očištěné Řady	Vyrovn. Trend-c.	Neprav. Kompon.
1	1890,00			28,0240	6744,22	7129,25	0,945990
2	2590,00			37,0250	6995,15	6791,04	1,030050
3	3522,00			53,0920	6633,77	6114,63	1,084900
4	6413,00			113,8390	5633,37	5259,16	1,071150
5	1677,00			53,5930	3129,09	4351,09	0,719150
6	8328,00			212,9120	3911,46	3881,29	1,007770
7	6392,00	4602,20	138,8890	157,8630	4049,07	3793,88	1,067260
8	5533,00	4571,00	121,0450	172,4970	3207,57	3979,11	0,806100
9	8480,00	4543,37	186,6450	183,1320	4630,53	4468,27	1,036310
10	4631,00	4519,20	102,4730	94,1510	4918,65	5090,01	0,966330
11	3194,00	4491,66	71,1090	53,0450	6021,29	5743,04	1,048440
12	2671,00	4523,33	59,0490	40,8220	6542,93	6023,59	1,086210
13	1701,00	4512,37	37,6960	28,0240	6069,79	6080,18	0,998290
14	2030,00	4472,45	45,3880	37,0250	5482,68	5913,83	0,927090
15	3419,00	4459,50	76,6670	53,0920	6439,77	5507,66	1,169230
16	5936,00	4431,45	133,9510	113,8390	5214,36	4881,30	1,068230
17	1493,00	4409,41	33,8590	53,5930	2785,77	4135,55	0,673610
18	9272,00	4378,29	211,7720	212,9120	4354,84	3752,37	1,160550
19	5185,00	4347,91	119,2520	157,8630	3284,48	3597,50	0,912990
20	5782,00	4372,50	132,2350	172,4970	3351,92	3825,30	0,876250
21	7920,00	4401,91	179,9210	183,1320	4324,74	4199,65	1,029780
22	4518,00	4388,70	102,9460	94,1510	4798,63	4733,72	1,013710

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 57 Sňatky podle měsíců - průměrné sezónní faktory

Rozkladová tabulka popisných statistik (Tabulka12)			
N=180 (V seznamu záv. prom. nejsou ChD)			
Měsíc	Sezónní faktory Průměr	Sezónní faktory N	Sezónní faktory Sm.odch.
1	28,023990	15	0,000000
2	37,025630	15	0,000000
3	53,091950	15	0,000000
4	113,839430	15	0,000000
5	53,593740	15	0,000000
6	212,912350	15	0,000000
7	157,863310	15	0,000000
8	172,497830	15	0,000000
9	183,132280	15	0,000000
10	94,151680	15	0,000000
11	53,045100	15	0,000000
12	40,822640	15	0,000000
Vš.skup.	100,000000	180	63,221440

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 58 Trendová funkce - průměrná délka rozvedeného manželství

Statist.	Statistické shrnutí; ZP: Počet let (Tabulka 1)	
	Hodnota	
Vícenás. R	0,98010071	
Vícenás. R2	0,96059741	
Upravené R2	0,95756644	
F(1,13)	316,92760	
p	0,000000000164090	
Sm. chyba odhadu	0,1312555	

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Počet let				
R= ,98010072 R2= ,96059742 Upravené R2= ,95756644 F(1,13)=316,93 p<,00000 Směrod. chyba odhadu=0,1312555				
N=15	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b
Abs.člen			11,10280	0,07131
t	0,98010	0,05505	0,13964	0,00784

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 59 Předpověď průměrné délky rozvedeného manželství v roce 2015

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: Počet let		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,13964	16,0000	2,2342
Abs. člen			11,1028
Předpověď			13,3371
-95,0%PL			13,0144
+95,0%PL			13,6598

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 60 Předpověď průměrné délky rozvedeného manželství v roce 2016

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: Počet let		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,13964	17,0000	2,3739
Abs. člen			11,1028
Předpověď			13,4767
-95,0%PL			13,1465
+95,0%PL			13,8069

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 61 Předpověď průměrné délky rozvedeného manželství v roce 2017

Proměnná	Předpovězené hodnoty (Tabulka 1) proměnné: Počet let		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
t	0,13964	18,0000	2,51357
Abs. člen			11,1028
Předpověď			13,6164
-95,0%PL			13,2780
+95,0%PL			13,9547

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 62 Chcete uzavřít sňatek? rok 2003

	Kontingenční tabulka (Chcete 2003) Tab. :				Řádk. součty
	Pohlaví	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	
Četnost	muž	127	59	80	266
Sloupc. četn.		58,26%	37,34%	54,42%	
Řádk. četn.		47,74%	22,18%	30,08%	
Celková četn.		24,28%	11,28%	15,30%	50,86%
Četnost	žena	91	99	67	257
Sloupc. četn.		41,74%	62,66%	45,58%	
Řádk. četn.		35,41%	38,52%	26,07%	
Celková četn.		17,40%	18,93%	12,81%	49,14%
Četnost	Vš.skup.	218	158	147	523
Celková četn.		41,68%	30,21%	28,11%	

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 63 Chcete uzavřít sňatek? 2003 - očekávané četnosti

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Chcete 2003) Pearsonův chí-kv. : 17,0714, sv=2, p=,000196				
Pohlaví	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	110,8757	80,3595	74,7648	266,0000
žena	107,1243	77,6405	72,2352	257,0000
Vš.skup.	218,0000	158,0000	147,0000	523,0000

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 64 Chcete uzavřít sňatek? 2003 - test závislosti

Statist.	Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(3) (Chcete 2003)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	17,07138	df=2	p=,00020
M-V chí-kvadr.	17,20618	df=2	p=,00018
Fí	,1806689		
Kontingenční koeficient	,1777906		
Cramér. V	,1806689		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 65 Chcete uzavřít sňatek? 2005

Pohlaví	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Chcete 2005)			
	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	108	64	50	222
Sloupcov	50,94%	36,57%	59,52%	
Řádko	48,65%	28,83%	22,52%	
Celková	22,93%	13,59%	10,62%	47,13%
žena	104	111	34	249
Sloupcov	49,06%	63,43%	40,48%	
Řádko	41,77%	44,58%	13,65%	
Celková	22,08%	23,57%	7,22%	52,87%
Celk.	212	175	84	471
Celková	45,01%	37,15%	17,83%	100,00%

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 66 Chcete uzavřít sňatek? 2005 - Očekávané četnosti

Pohlaví	2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Chcete 2005)			
	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	99,9236	82,4844	39,59236	222,0000
žena	112,0764	92,5156	44,40764	249,0000
Celk.	212,0000	175,0000	84,0000	471,0000

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 67 Chcete uzavřít sňatek? 2005 - test závislosti

Statist.	Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(3) (Chcete 2005)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	14,24491	df=2	p=,00081
M-V chí-kvadr.	14,37231	df=2	p=,00071
Fí	,1739081		
Kontingenční koeficient	,1713361		
Cramér. V	,1739081		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 68 Chcete uzavřít sňatek? 2007

2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Chcete 2007)				
Pohlaví	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	98	64	82	244
Sloupcov	49,49%	36,78%	62,12%	
Řádko	40,16%	26,23%	33,61%	
Celková	19,44%	12,70%	16,27%	48,41%
žena	100	110	50	260
Sloupcov	50,51%	63,22%	37,88%	
Řádko	38,46%	42,31%	19,23%	
Celková	19,84%	21,83%	9,92%	51,59%
Celk.	198	174	132	504
Celková	39,29%	34,52%	26,19%	100,00%

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 69 Chcete uzavřít sňatek? 2007 - očekávané četnosti

2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Chcete 2007)				
Pohlaví	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	95,857	84,238	63,904	244,000
žena	102,142	89,761	68,095	260,000
Celk.	198,000	174,000	132,000	504,000

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 70 Chcete uzavřít sňatek? 2007 - test závislosti

Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(3) (Chcete 2007)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	19,4503	df=2	p=,0000
M-V chí-kvadr.	19,6542	df=2	p=,0000
Fí	,196448		
Kontingenční koeficient	,192764		
Cramér. V	,196448		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 71 Chcete uzavřít sňatek? 2009

Pohlaví	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Chcete 2009)			
	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	96	74	81	251
Sloupcov	48,24%	37,95%	62,31%	
Řádko	38,25%	29,48%	32,27%	
Celková	18,32%	14,12%	15,46%	47,90%
žena	103	121	49	273
Sloupcov	51,76%	62,05%	37,69%	
Řádko	37,73%	44,32%	17,95%	
Celková	19,66%	23,09%	9,35%	52,10%
Celk.	199	195	130	524
Celková	37,98%	37,21%	24,81%	100,00%

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 72 Chcete uzavřít sňatek? 2009 - očekávané četnosti

Pohlaví	2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Chcete 2009)			
	Odpověď ano	Odpověď ne	Odpověď nevím	Řádk. součty
muž	95,322%	93,406%	62,271%	251,000%
žena	103,677%	101,593%	67,729%	273,000%
Celk.	199,000%	195,000%	130,000%	524,000%

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 73 Chcete uzavřít sňatek? 2009 - test závislosti

Statist.	Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(3) (Chcete 2009)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	18,5604	df=2	p=,0000%
M-V chí-kvadr.	18,7213	df=2	p=,0000%
Fí	,188203		
Kontingenční koeficient	,184956		
Cramér. V	,188203		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 74 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005

Pohlaví	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Proč 2005)							Řádk. součty
	Odpověď Dva lepší než jeden	Odpověď Kvůli dětem	Odpověď Z lásky	Odpověď Jistota	Odpověď Samozřejmě	Odpověď Negativa svobody	Odpověď Jiné	
muž	11	31	6	10	18	9	8	93
Sloupcov	50,00%	50,82%	40,00%	45,45%	56,25%	50,00%	47,06%	
Řádko	11,83%	33,33%	6,45%	10,75%	19,35%	9,68%	8,60%	
Celková	5,88%	16,58%	3,21%	5,35%	9,63%	4,81%	4,28%	49,73%
žena	11	30	9	12	14	9	9	94
Sloupcov	50,00%	49,18%	60,00%	54,55%	43,75%	50,00%	52,94%	
Řádko	11,70%	31,91%	9,57%	12,77%	14,89%	9,57%	9,57%	
Celková	5,88%	16,04%	4,81%	6,42%	7,49%	4,81%	4,81%	50,27%
Celk.	22	61	15	22	32	18	17	187

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 75 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005 - očekávané četnosti

Pohlaví	2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Proč 2005)							Řádk. součty
	Odpověď Dva lepší než jeden	Odpověď Kvůli dětem	Odpověď Z lásky	Odpověď Jistota	Odpověď Samozřejmě	Odpověď Negativa svobody	Odpověď Jiné	
muž	10,9411	30,3369	7,4598	10,9411	15,9144	8,9518	8,4545	93,0000
žena	11,0588	30,6631	7,5401	11,0588	16,0855	9,0481	8,5454	94,0000
Celk.	22,0000	61,0000	15,0000	22,0000	32,0000	18,0000	17,0000	187,0000

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 76 Proč chcete uzavřít sňatek? 2005 - test závislosti

Statist.	Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(7) (Proč 2005)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	1,351726	df=6	p=,96873
M-V chí-kvadr.	1,357349	df=6	p=,96840
Fí	,085020		
Kontingenční koeficient	,084714		
Cramér. V	,085020		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 77 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007

Pohlaví	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Proč 2007)							Řádk. součty
	Odpověď Dva lepší než jeder	Odpověď Kvůli dětem	Odpověď Z lásky	Odpověď Jistota	Odpověď Samozřejmě	Odpověď Negativa svobody	Odpověď Jiné	
muž	10	26	5	8	22	5	11	87
Sloupcov	62,50%	61,90%	38,46%	34,78%	56,41%	38,46%	50,00%	
Řádko	11,49%	29,89%	5,75%	9,20%	25,29%	5,75%	12,64%	
Celková	5,95%	15,48%	2,98%	4,76%	13,10%	2,98%	6,55%	51,79%
žena	6	16	8	15	17	8	11	81
Sloupcov	37,50%	38,10%	61,54%	65,22%	43,59%	61,54%	50,00%	
Řádko	7,41%	19,75%	9,88%	18,52%	20,99%	9,88%	13,58%	
Celková	3,57%	9,52%	4,76%	8,93%	10,12%	4,76%	6,55%	48,21%
Celk.	16	42	13	23	39	13	22	168
Celková	9,52%	25,00%	7,74%	13,69%	23,21%	7,74%	13,10%	100,00%

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 78 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007 - očekávané četnosti

Pohlaví	2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Proč 2007)							Řádk. součty
	Odpověď Dva lepší než jeden	Odpověď Kvůli dětem	Odpověď Z lásky	Odpověď Jistota	Odpověď Samozřejmě	Odpověď Negativa svobody	Odpověď Jiné	
muž	8,2857	21,7500	6,7321	11,9107	20,1964	6,7321	11,3928	87,0000
žena	7,7142	20,2500	6,2678	11,0892	18,8035	6,2678	10,6071	81,0000
Celk.	16,0000	42,0000	13,0000	23,0000	39,0000	13,0000	22,0000	168,0000

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 79 Proč chcete uzavřít sňatek? 2007 - test závislosti

Statist.	Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(7) (Proč 2007)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	7,33209	df=6	p=,2912
M-V chí-kvadr.	7,40490	df=6	p=,2850
Fí	,208910		
Kontingenční koeficient	,204495		
Cramér. V	,208910		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 80 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009

Pohlaví	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Proč 2009)							Řádk. součty
	Odpověď Dva lepší než jeden	Odpověď Kvůli dětem	Odpověď Z lásky	Odpověď Jistota	Odpověď Samozřejmě	Odpověď Negativa svobody	Odpověď Jiné	
muž	14	30	5	5	27	1	6	88
Sloupcov	53,85%	43,48%	45,45%	38,46%	69,23%	33,33%	50,00%	
Řádko	15,91%	34,09%	5,68%	5,68%	30,68%	1,14%	6,82%	
Celková	8,09%	17,34%	2,89%	2,89%	15,61%	0,58%	3,47%	50,87%
žena	12	39	6	8	12	2	6	85
Sloupcov	46,15%	56,52%	54,55%	61,54%	30,77%	66,67%	50,00%	
Řádko	14,12%	45,88%	7,06%	9,41%	14,12%	2,35%	7,06%	
Celková	6,94%	22,54%	3,47%	4,62%	6,94%	1,16%	3,47%	49,13%
Celk.	26	69	11	13	39	3	12	173

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 81 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009- očekávané četnosti

Pohlaví	2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Proč 2009)							Řádk. součty
	Odpověď Dva lepší než jeden	Odpověď Kvůli dětem	Odpověď Z lásky	Odpověď Jistota	Odpověď Samozřejmě	Odpověď Negativa svobody	Odpověď Jiné	
muž	13,22543	35,09827	5,59538	6,61272	19,83815	1,526012	6,10405	88,00000
žena	12,77457	33,90173	5,40462	6,38728	19,16185	1,473988	5,89595	85,00000
Celk.	26,00000	69,00000	11,00000	13,00000	39,00000	3,000000	12,00000	173,00000

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

Tabulka č. 82 Proč chcete uzavřít sňatek? 2009 - test závislosti

Statist.	Statist. : Pohlaví(2) x Odpověď(7) (Proč 2009)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	8,163973	df=6	p=,22633
M-V chí-kvadr.	8,329273	df=6	p=,21490
Fí	,2172340		
Kontingenční koeficient	,2122823		
Cramér. V	,2172340		

Zdroj: Statistica, vlastní výpočty

